

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, АПРИЛ 2004. ГОДИНЕ
ГОДИНА XV, БРОЈ 1795

Др Војислав Шешељ

ГЛОГОВ КОЛАЦ У ДОСОВСКОМ СРЦУ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

У књигама „Глогов колац у досовском срцу” и „Досманлије као нови јањичари” др Шешељ објављује поуздане информације које сведоче о злочиначкој природи досманлијског режима.

На овим страницама нижу се информације које је добијао од часних и поштених људи из управних, безбедоносних и правосудних структура система о свим закулисним политичким збивањима данашњице.

**Цена једног примерка
300 динара.**

**Књиге се могу купити
у седишту
Српске радикалне странке,
Трг победе 3, Земун,
телефон:011/316-46-21**

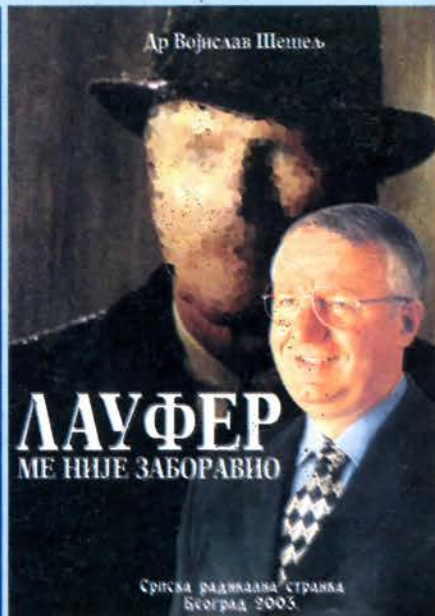
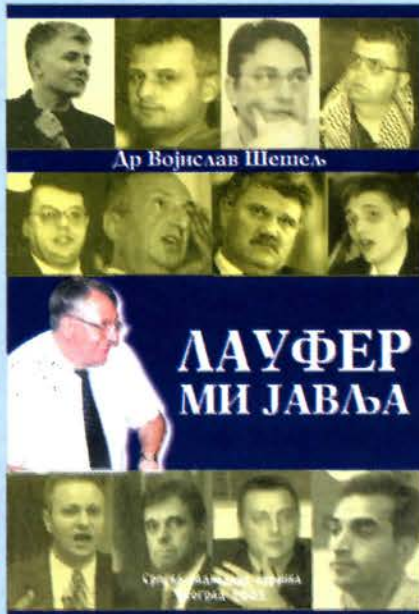
Др Војислав Шешељ

ДОСМАНЛИЈЕ КАО НОВИ ЈАЊИЧАРИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

„Лауфер ми јавља” је наставак књиге др Војислава Шешеља „Досманлије као нови јањичари”. Настала на истоветан начин, обухвата период до 29. јануара 2003. Због своје актуелности, до сада незнатих информација, ово је књига која се чита у једном даху.

**Најновији извештаји из
пољитичког подземља
налазе се у књизи
„Лауфер ме није заборавио”**

Др Војислав Шешељ

ЧЕТНИЧКИ ВОЈВОДА ПРЕД ХАШКИМ ТРИБУНАЛОМ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

Књиге „Четнички војвода пред Хашким трибуналом” и „Суочавање са хашким инквизиторима” обухватају све што се догодило од тренутка добровољног одласка др Шешеља у Хаг до 8. априла 2003. године. Аутентични документи, стенографске забелешке и реакције јавности, на објективан начин причају праву сагу о храбрости др Шешеља који се достојанствено супротставља силама новог светског поретка. Незаобилазна историјска и правна литература.

Др Војислав Шешељ

СУОЧАВАЊЕ СА ХАШКИМ ИНКВИЗИТОРИМА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Проф. др Војислав Шешел

Главни и одговорни уредник

Синиша Аксентијевић

Заменик главног и одговорног уредника

Марина Рагуш

Помоћници главног и

одговорног уредника

Елена Божић-Талијан

и Огњен Михајловић

Издање припремила

Марина Томан

Техничко уређење и компјутерски прелом
Бранкица Мијаиловић

Унос текста

Весна Марић, Златија Севић

Карикатуре

Синиша Аксентијевић

Лектори

Ивана Борац и Зорица Илић

Секретар редакције

Злата Радовановић

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника Издавачког савета

Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешел,
Томислав Николић, Маја Гојковић,
Гордана Поп-Лазић, Радослав Кањерић,
Александар Вучић, Драган Тодоровић,
Мирко Благојевић, Душко Секулић,
Огњен Тадић, Александар Василијевић,
Зоран Красић, Мирољуб Вељковић,
Наташа Јовановић, Горан Цветановић

Штампа

„Етикета“, 20. октобра 2,
11307 Болеч, 011/806-30-28

За штампању

Мирослав Драмлић

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија“, Трг победе 3,
11080 Земун; рукописи се не враћају
Новине „Велика Србија“ уписане су у
Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем
1104. од 5. јуна 1991. године.

ЦЕНЕ ОГЛАСА

Цене огласа за издање у сто хиљада примерака: последња колорна страна корица 100.000 динара; унутрашња колорна страна корица 80.000 динара; унутрашња новинска страна 60.000 динара; 1/2 унутрашње новинске стране 30.000 динара; 1/4 унутрашње новинске стране 15.000 динара; плус порез на промет.

Избори

• ТОМА
БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

2

Хар

• ПЕТИЦИЈА ПОВОДОМ ТЕШКИХ
ПОВРЕДА ЉУДСКИХ ПРАВА
ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

5

Интервју

• АМБАСАДОР КУБЕ
ХУАН САНЧЕЗ МОНРО

12

Косово и Метохија

• ИЗМЕНА ЂЕЊЕ ИЛИ
ПОСЛЕДИЦА

17

Косово и Метохија

• ВЕЛИКОАЉБАНСКИ
СЕПАРАТИЗАМ

37

Други о нама

• БРАЋА ДОЛАЗЕ
НА ВЛАСТ

43

Војводина

• ИНТЕРВЈУ ПРОФ. ДР
ПАЛ ШАНДОР

46

Скандалозно

• ТОЛЕРАНЦИЈА ЗА
ОДАБРАНЕ

54

Хат: Писмо подршке др Војислава Шешеља

ТОМА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Драги Томо,

После три и по месеца потпуне изолације указала ми се прилика да Ти пошаљем ово писмо, надајући се да ће оно стићи до Твојих руку. Слободно га можеш дати новинарима, што ће моје тамничаре додатно разбеснети, а мене сигурно обрадовати, јер се у затвору најпријатније осећам кад посматрам судије, тужиоце, чланове Секретаријата и затворско особље, препуне мржње и немоћне злобе што не могу да ме слома и убаце у сопствену машину за ломљење свести и воље. Уз ово писмо достављам Ти и текст моје предизборне поруке. Поруку прекуцајте, а претпостављам да још имаш листова са мојим бланко потписом. Прекуцану поруку можете дати новинарима и читати на митинзима, као што сте то радили у претходном изборном турнусу.

Мени сваког месеца продужавају забрану било каквог контакта са спољним светом. Овог пута то је изричито образложено опасношћу мог утицаја на предстојеће председничке изборе. Уз то покушавају да ме понизе нудећи ми да се из управникове канцеларије, под строгим надзором, само кући јавим. Иако ме много мучи недостатак било каквог контакта са породицом, на такво понижење сигурно никад нећу пристати, нити прихватити било какву дискриминацију у односу на остале хашке робијаше, па макар ме десет година држали изолованог. Уосталом, време ми не пролази узалудно, јер непрекидно нешто читам и помало пишем.

Уверен сам да ћеш победити на предстојећим председничким изборима јер је српски народ већ схватио ко су му искрени и одани синови, а ко издајници и страни плаћеници. Твоји главни конкуренти, Маршићанин и Тадић, нису Ти политички, интелектуално и морално ни до колена, а о патриотизму да се и не говори. Мада сама по себи не доноси посебно значајна уставна овлашћења, председничка функција би Ти омогућила да још ефикасније критикујеш владу, која ће се вероватно ускоро и распасти.

Пре нешто више од месец дана преместили су ме у затворски блок у којем је смештен Слободан Милошевић. Сваког дана се дружимо и разговарамо о најразноврснијим темама. Милошевић се одлично брани, пун је ентузијазма и свестан да се бори за интересе отаџбине и Српства. Психички га само погађа оркестрирана хајка против његове породице. Српски непријатељи сматрају да га управо тако могу сломити. Врхунац се десио јуче када су РТС и БК објавили да је неки криминалац у улози заштићеног сведока изјавио да је Милошевићев син Марко нудио пет милиона марака за Ђинђићево убиство. Такву вест је полиција лансирала још пре неколико година, али

су Ђинђића несумњиво убили они исти који су га довели на власт. Било би добро да се још одлучније у Народној скупштини и преко медија супротставите прогону Милошевићеве породице.

Војислав Шешељ

БЕСПРЕКОРНА БИОГРАФИЈА

Српска радикална странка на предстојеће председничке изборе 13. јуна 2004. године излази са својим кандидатом Томиславом Николићем, домаћином, часним и пошћеним човеком, вешћим и умешним пољитичарем.

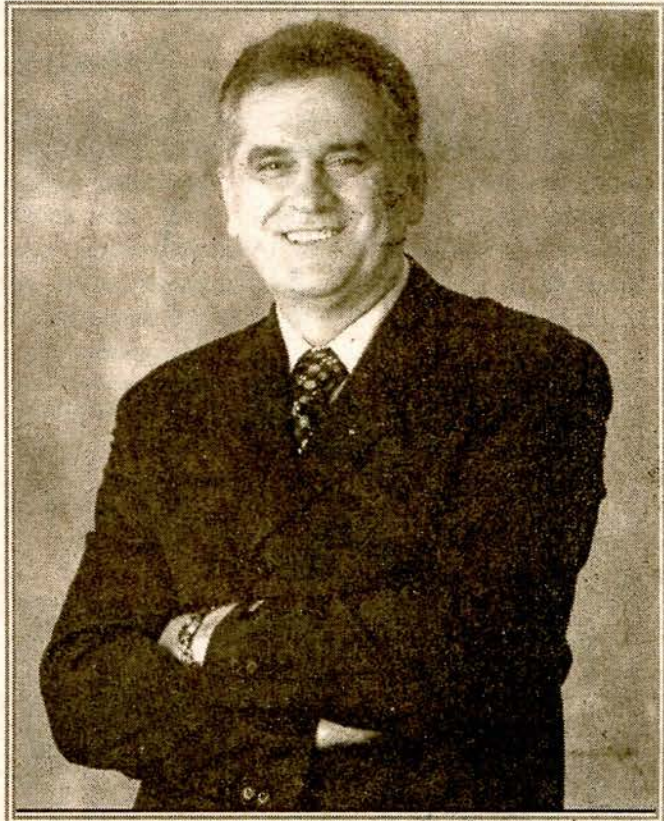
Томислав Николић је своју биографију, имовину и све што је икада у животу чинио, одавно ставио на увид јавности. „Код мене нема тајни. Ничега се не стидим. Подржавао сам борбу српског народа у Крајини и Републици Српској. По налогу Слободана Милошевића био сам у затвору онда када је то њему одговарало. Био сам у Влади Србије која је зауставила шипгарски тероризам на Косову и Метохији, која је очувала одређени морал у народу, када је НАТО напао Србију. Сада сам у опозицији. Када једног дана победимо, сво моје опозиционо искуство биће ангажовано да никад никоме не буде угрожено људско право да слободно мисли и живи, да више ничија мајка или дете не заплачу зато што не припадају политичкој странци која је на власти, одређеној нацији, религији, вероисповести. Нећу да прогањам никог“.

Рођен је на Сретење, 1952. године у Крагујевцу. По занимању је грађевински техничар. Своју богату радну каријеру започео је у Грађевинском предузећу „Жеград“. Био је шеф изградње на прузи Београд-Бар, радио је у Мајданпеку, Прибоју, Пријеполу, Требињу, Београду и другим местима широм бивше Југославије. У фирми „22. децембар“ био је шеф инвестиција у периоду од 12 година, а две године и технички директор Јавног комуналног предузећа у Крагујевцу.

Успостављањем вишестраначког система у Србији Томислав Николић постаје истакнути функционер Народне радикалне странке, а одмах затим, на његову иницијативу, долази до уједињавања највећег броја општинских одбора народних радикала и Српског четничког покрета у Српску радикалну странку. Од 23. јануара 1991. године, члан је Српске радикалне странке, у којој је најпре изабран за њеног потпредседника, а на три последња конгреса српских радикала, тајним гласањем биран је за заменика председника. Од тада до данас најближи је сарадник Војислава Шешеља.

Од 1992. године посланик је у Скупштини Србије и једини посланик који је изабран у сваки сазив Скупштине Србије од 1992. године. У време владавине Социјалистичке партије, а искључиво због политичког деловања, заједно са Војиславом Шешељем, осуђен је на тромесечну казну затвора коју је издржавао у Ѓиљану. У марту 1998. године постаје потпредседник Владе Србије, а крајем 1999. године потпредседник Савезне владе. Његово најјаче оружје, које га издиге изнад свих његових политичких супарника јесте беспрекорно познавање, тумачење и држање позитивних правних норми.

Учествовао је у свим победама и поразима Српске радикалне странке, српске државе и народа. После петоктобарског пуча, Томислав Николић поново представља једног од

највећих противника режима. По одласку Војислава Шешеља у Хаг, постаје први човек српских радикала у отаџбини – управо на Шешељев предлог.

Владика Милешевски Филарет за њега каже: „Тома је прави патриота, што би наш народ рекао од главе до пете, човек који ће све дати за српство, а српство низашта. Све ће дати за образ, али образ низашта неће дати. Бога се боји, по томе је живот устројио. Има домаћинско, кућно васпитање, тако да је Тома Николић један вредан политичар“.

Говорећи о њему писац Момир Лазић истиче: „То је политичар који одмерено и снагом своје личности и интуиције посматра свет и људе око себе. Смирен, елоквентан, отресит када говори истину, брани част и вредност свог народа, али и спреман на сваки разговор који решава проблем и човека чини човеком“.

Учествовао је на председничким изборима 2000. године и освојио треће место, иза Војислава Коштунице и Слободана Милошевића. На председничким изборима 2003. године освојио је највећи број гласова оставивши далеко иза себе све своје противкандидате. Тада је Војислав Шешељ из Хага поручио: „Браћо и сестре, будите сигурни да ћете гласати не само за њега, не само за мене, већ и за Србију – онакву каква би морала да буде: поносна и јака, правна, демократска и економски просперитетна држава“. Централна отаџбинска управа Српске радикалне странке донела је одлуку да Николић буде кандидат за председника Србије и на предстојећим изборима. Аутор је четрнаест књига.

„Политика ми је много тога лепог донела, али и понеке ограничавајуће факторе. Сам сам изабрао, не жалим се, изабрао сам посао који ми одговара и у томе сам се снашао“, истиче Николић.

Томислав Николић ожењен је супругом Драгицом, има два сина – Радомира и Бранислава.

БЕЖИ ЗЕКО, БЕЖИ

ПОРУКА ДОСМАНЛИЈАМА

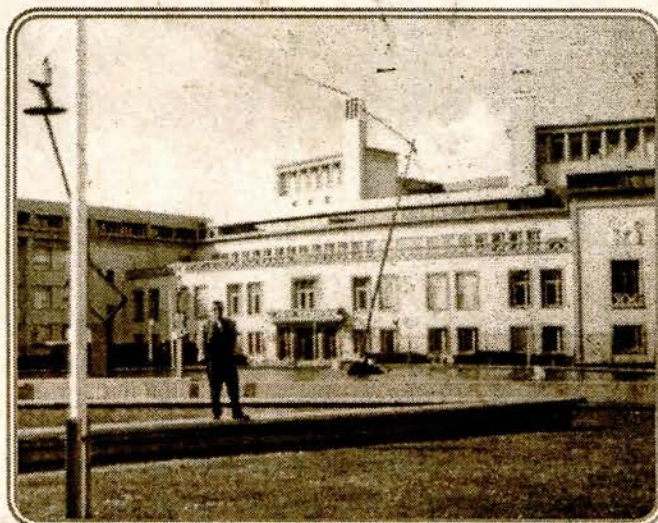

О ЧЕМУ ГОВОРИМО?

Образложење да се тиме у неравноправан положај стављају грађани звучи смешно и бесмислено – нису сви грађани Србије у Хашком трибуналу, али Закон онима који су у Хашком трибуналу обезбеђује равноправност. Међу њима нема неравноправности. Уставни суд Србије је ћутао када је Савет министара исплаћивао исту ту надокнаду својом уредбом, не законом. Уставни суд Србије је ћутао када је Слободан Милошевић брутално оштећен и с кесом на глави предат у Хаг. То није био повод за ванредну седницу Уставног суда.

Испољивши невероватну ефикасност, на експресно одржаној седници, Уставни суд Србије донео је привремену меру по којој не дозвољава да се примени Закон о правима оптуженог у притвору Међународног кривичног трибунала и чланова његове породице. Уставни суд је своју одлуку површно образложио наводећи да би закон могао створити неотклоњиво штетне последице из угла једнакости грађана: при томе није навео конкретне чињенице и одредбе из закона које производе поменути неједнакост. Мера забране која је изгласана једногласно биће на снази све док Уставни суд Србије не донесе коначну одлуку да ли се одредбе закона косе са Уставом или не. Закон је оспорен предлозима Адвокатске коморе Војводине, Скупштине општине Пожега, Комитета правника за људска права, на чијем челу се налази Биљана Ковачевић-Вучо, као и два иницијатива. Поменути закон, који је одмах након усвајања изазвао велико негодовање, углавном невладиних организација и Демократске странке, утврђује права држављана Србије који су оптужени пред Међународним трибуналом и поступак остваривања тих права, као и права чланова њихових породица – поред осталих ствари и накнаду појединих трошкова.

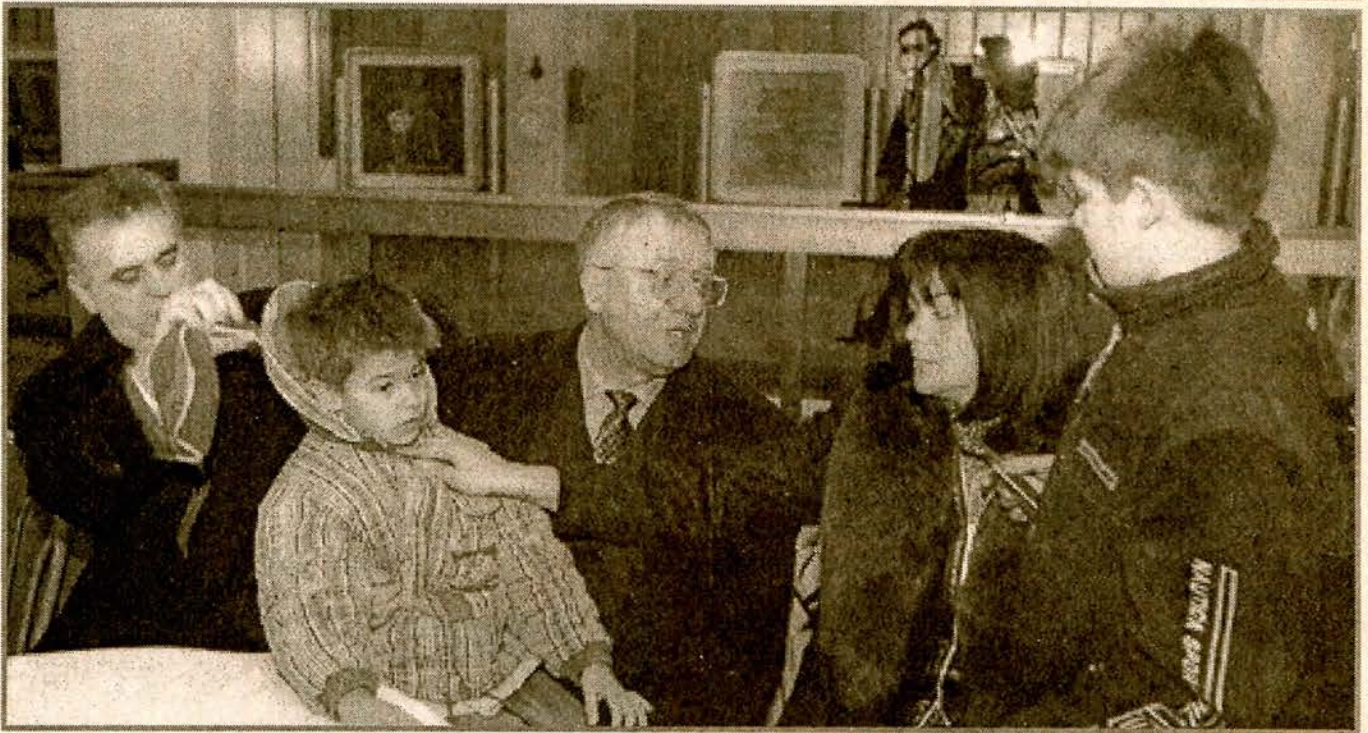
Томислав Николић, заменик председника Српске радикалне странке тврди да је поменута одлука донета на иницијативу, или на притисак, или на уцене хашког лобија. „У том хашком лобију су многи политичари, многи власници медија и многе судије Уставног суда Србије. Образложење да се тиме у неравноправан положај стављају грађани звучи смешно и бесмислено. нису сви грађани Србије у Хашком трибуналу, али Закон онима који су у Хашком трибуналу обезбеђује равноправност. Међу њима нема неравноправности. Уставни суд Србије је ћутао када је Савет министара исплаћивао исту ту надокнаду својом уредбом, не законом. Устав-

ни суд Србије је ћутао када је Слободан Милошевић брутално отет и с кесом на глави предат у Хаг. То није био повод за ванредну седницу Уставног суда”. Николић напомиње да се он сам више пута обраћао том истом суду због повреде људских права, али увек безуспешно. „Увек сам добијао одговор да Уставни суд Србије није надлежан, тако да знате да вам у Србији нико не штити људска и грађанска права. Она вредност за којом жуди Европа, она вредност коју од нас тражи да бисмо били њен пуноправни члан у Србији се не штити ни пред једним судом, а штити се или се забрањује право хашким оптуженицима да имају одбрану или њиховим породицама да могу да преживе, породицама људи који се налазе под оптужницом више месеци или више година. Против Војислава Шешеља, коме је и физички забрањено да се брани, који је четрнаести месец у Хашком притвору, тужилац тек сад прикупља некакве доказе са којима би могао да изађе пред судију, а Војислав Шешел не може да припрема своју одбрану зато што му је забрањен контакт са било ким”.

Како сматра Николић, проветравање и прочешљавање Србије најпре мора да захвати Уставни суд Србије, који је у ствари партијски суд. „У њему су, изгледа, у већини чланови политичких странака које нису гласале за овај закон, лицемерних политичких странака које су подржале, потписале предлог закона, а онда добиле налоге из иностранства да крену у хајку против тог закона. Ми смо поносни што смо те законе предложили. Ја вам тврдим да је тај закон у складу са Уставом Републике Србије. Нека напишу нов Устав, нека забране одбрану људима који се налазе у Хагу, нека осуде њихове породице на смрт од глади и тек онда ће бити у складу са Уставом да им забране било какву помоћ”.

Уставни суд Србије је реаговао на иритисак дела јавности, док истовремено ћути када су у иштању поднесци Српске радикалне странке од пре две-три године, којима је захтевано да се испиша уставност закона или понашање бившег режима који је својим деловањем и неделовањем довео до политичког хаоса, до хаоса у јавном животу, до шешке кризе, која је морала да кулминира и ванредним парламентарним изборима.

ПЕТИЦИЈА ПОВОДОМ ТЕШКИХ ПОВРЕДА ЉУДСКИХ ПРАВА ХАШКОГ ЗАТВОРЕНИКА ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Обраћамо вам се са великом забринутошћу за судбину и физичко и ментално здравље др Војислава Шешеља, који се већ 13 месеци налази у притвору Хашког суда за бившу Југославију. Према нашим непотпуним сазнањима, која су таква због ускраћивања сваке комуникације са њим од децембра 2003. године, он је жртва тешких и вишеструких повреда основних људских и грађанских слобода и права, зајемчених најважнијим међународним документима о људским правима. Без намере да дајемо потпуну листу, реч је о следећим тешким повредама:

1. Према темељним кривичноправним начелима, која се у цивилизованом свету примењују већ триста година, нико не може бити оптужен, а камоли ухапшен и задржан у притвору ако не постоји разумна сумња да је извршио кривично дело. Шешељева наводна кривица је плод провидне и крхке конструкције. Посреди је такозвана формуларна оптужница којом се,

по нахођењу Карле дел Понте и њених помоћника, може оптужити бар 10.000 наших сународника у Србији, Црној Гори и Републици Српској. Први део те пуке конструкције јесте некакав „заједнички криминални подухват” коме се приписују многобројни ратни злочини почињени на тлу Хрватске и Босне и Херцеговине. А потом се Шешељ – иако лично није извршио ниједно кривично дело – чини непосредно одговорним за чак четрнаест ратних злочина (?!), који су наводно извршени тим „заједничким криминалним подухватом”.

Па у чему је Шешељева „кривица?” У том што је, поред осталог:

– пропагирао политику уједињења „свих српских земаља” у хомогену српску државу;

– учествовао у регрутовању, образовању, финансирању, снабдевању и упућивању српских добровољаца;

– држао „запаљиве говоре”;

– износио и охрабривао стварање хомогене „Велике Србије”;

– држао јавне говоре којима је позивао на избацивање хрватских цивила и тиме подстицао своје следбенике и локалне власти да то чине;

– „регрутовао српске добровољце” и „индоктринирао их својом екстремном етничком реториком”, а они су потом својом вољом вршили „злочине наведене у оптужници”.

Једино чињење које се Шешељу ставља на терет је сте регрутовање добровољаца и њихово упућивање на фронт, где су се борили у саставу регуларних војних јединица под командом професионалних старешина, а потом је понеки од тих добровољаца извршио поједини од наводних злочина који се Шешељу, очигледно сходно начелу објективне одговорности, стављају на терет. Уколико би се тако преваљивала кривична одговорност, хашки тужилац би, поред осталих, требало да оптужи и све службенике у општинским војним одсецима који су регруте и друге војне обвезнике упућивали у регуларне војне јединице.

Па шта преостаје од Шешељевог наводног злочина? Само деликт мишљења, то јест његови „запаливи говори”, односно језик немачких (не)владињих организација у нашој земљи. А да бисмо сазнали „мерила” којима се хашки тужилац руководи када инкриминише Шешељеве „запаливе говоре”, ваља размотрити следећу исповест песника, издавача и новинара Зилхада Кључанина, објављену у „Љиљану” бр. 36 од 22. септембра 1993. године под насловом „Да, ја презирем Србе”:

„Да ми се није указала Алахова милост, убио бих неколико душмана и скончао као човјек. Мој душман зове се Србин. Душман мога дида звао се Србин. Душман

мога оца звао се Србин. Душман мога брата звао се Србин. Душман мога дјетета зваће се, сигурно, Србин... Халал им не могу дати. Србима ћу халалити кад њих нестане 200.000, кад у смрти будемо једнаки. А заборавити им нећу никада. И презирати ћу их заувјек. Презир је сасма природан однос према Србима... Презир мора постати опна муслиманске човјечности... Онај муслиман који неће да презире Србина, заслужује сваки презир...”

Хашки тужилац је оптужио Шешеља због његових „запаливих говора”, иако они, у поређењу с Кључаниновом провалом исконске мржње из тамног вилајета, делују јадно и бедно.

2. У Београду се управо пред некаквим Специјалним судом води кривични поступак против шест лица осумњичених да су стварно и непосредно извршили поменути ратни злочин код пољопривредног добра „Овчара”, док се у Новом Саду у притвору налази још шеснаест лица осумњичених да су тај исти злочин стварно и непосредно извршили. Чудно је да Хашки суд намерава да суди др Војиславу Шешељу, за кога се поуздано зна да о том злочину, у тренутку његовог извршења, није имао појма, а камоли да је на било који начин учествовао у његовом извршењу.

3. Др Војиславу Шешељу, као хашком затворенику, већ 13 месеци је ускраћен слободан избор правних саветника који би му помогли у припремању одбране, чиме је тешко повређен члан 14. став 3б (sec. 3b) Међународног пакта о грађанским и политичким правима, који сваком оптуженом лицу зајемчује право да, зарад припреме своје одбране, општи са правним саветником по свом избору. Такво ускраћивање др Војисла-

ву Шешелу такође представља тешку повреду правила бр. 93. Минималних правила о поступању са затвореницима, усвојених на првом конгресу Уједињених нација за превенцију криминалитета и поступак са преступницима, одржаног у Женеви 1955. године и потврђених од Економског и социјалног савета резолуцијама бр. 663 С (XXIV) од 31. јула 1957. године и бр. 2076 (LXII) од 13. маја 1977. године.

Иако је решио да се на предстојећем суђењу сам брани, др Војислав Шешел је одмах по добровољном одласку у Хаг слободно изабрао два позната и угледна српска адвоката, Мају Гојковић и Славка Јерковића, да му као правни саветници помажу у припремању одбране. У том својству њега је само једном, по његовом одласку у Хаг, посетила Маја Гојковић, али је том приликом био непосредно присутан један службеник Тужилаштва, чиме је др Војиславу Шешелу ускраћена могућност поверљивог разговора са саветником. То је тешка повреда правила бр. 93, које даје затворенику право „да прима посете свог правног саветника у вези са својом одбраном и да припрема и преда правном саветнику поверљива упутства”. Уз то је блиским присуством службеника Тужилаштва приликом разговора Маје Гојковић са оптуженим др Војиславом Шешелем повређено правило да „састанци између окривљеног и његовог адвоката могу бити на домаку вида службеника полиције или завода, али не и на домаку његовог слуха”. Од тада др Војислав Шешел не само да није примио посету својих правних саветника, него му је од децембра 2003. године чак забрањено да им се јавља телефоном.

Поређења ради, ваља поменути да Слободан Милошевић, који је такође хашки затвореник и сам се брани пред Судом, има чак три правна саветника који се састају с њим бар једном дневно. Др Војиславу Шешелу је то елементарно право на припремање одбране већ 13 месеци ускраћено.

4. Не само тешку, него и потпуно ирационалну повреду права затвореника представља забрана затворских власти др Војиславу Шешелу да се телефоном јавља својој породици и пријатељима и да прима њихове посете. Том забраном тешко је повређено правило 37. поменутих Минималних правила о поступању са затвореницима, које затворенику даје право да у редовним временским размацама, како преписком, тако и примањем посета, одржава везу са својом породицом и са оним својим пријатељима у које се може имати поверење, као и правило 92, које окривљеном даје право да одржава везу са својом породицом и својим пријатељима и да прима посете тих лица. Током 13 месеци које је провео у притвору као окривљени, др Војислав Шешел није примио посету ниједног свог пријатеља, а од 28. децембра 2003. године забрањен му је било какав телефонски разговор са супругом, децом, правним саветницима и пријатељима. Иако су више пута његови лични и страначки пријатељи службено тражили да га посете, тај захтев је одбијен без икаквог образложења.

5. Као добар православни верник др Војислав Шешел је више пута тражио да га, зарад верског обреда причешћа и исповести и духовне поуке, посети православни епископ Филарет. Хашки суд то није дозволио, чиме је повредио његово право на обављање верског обреда, зајемчено чланом 18 Међународног пакта о грађанским и политичким правима, које се не може ускратити ни у затвору.

6. Др Војислав Шешел чами у притвору већ 13 месеци, а забрањују му се састанци са слободно изабраним правним саветницима зарад припремања властите одбране и уопште нема наговештаја када ће отпочети само суђење. Тиме се нарушава његово право на суђење у разумном року или на ослобођење, зајемчено чланом 9 ставом (sec.) 3 Међународног пакта о грађанским и политичким правима. То се, додуше, правда чињеницом да у Хашком суду има мало судија а много оптужених, иако би се морало знати да право на суђење у разумном року или ослобођење не може зависити од тога да ли Хашки суд има или нема довољно слободних капацитета.

7. Коначно, последња забрана др Војиславу Шешелу да се телефоном јавља својој породици, правним саветницима и пријатељима уследила је због појаве његовог имена као носиоца изборне листе Српске радикалне странке на децембарским изборима 2003. године. Наиме, Хашки суд је закључио, не наводећи никакав правни основ, да као окривљени нема право да буде носилац изборне листе и да тако користи једно од својих политичких права, које му иначе зајемчује Међународни пакт о грађанским и политичким правима. А како је на децембарским изборима 2003. године др Војислав Шешел то своје право користио, Хашки суд му је изрекао забрану било каквог телефонског разговора са породицом, правним саветницима и пријатељима. Тиме је овај суд, а да то није знао, у овом случају применио такозвани *bill of attainder*, закон о одузимању часних и грађанских права, и то на лице за које важи правна претпоставка да је невино до изрицања другостепене пресуде. У Енглеској је *bill of attainder* последњи пут дословно примењен 1798. године против лорда Едварда Фиццралда, док је амерички Устав из 1787. године изричито забранио Конгресу и државама чланицама да донесу *bill of attainder* (члан 1 одсек 9. став 3. и одсек 10. став 1) Хашки суд је против др Војислава Шешела применио *bill of attainder* после 205 година од његове последње примене у Енглеској.

* * *

Ове тешке повреде људских и грађанских права др Војислава Шешела уверљив су и довољан разлог да их најозбиљније размотрите, а да потом код Хашког суда предузмете одговарајуће кораке зарад њиховог отклањања.

Били бисмо вам захвални ако бисте потврдили пријем ове петиције и обавестили нас о вашем ставу и мерама које сте предузели.

ЈОШ ЈЕДНА ШЕШЕЉЕВА ПОБЕДА

Обустављање истраге за иако шешко кривично дело, зар је то могуће? Због чега је она уопште проишла Војислава Шешеља покрећана? Како објаснити јавности акцију „Сабља” без радикала и њиховог председника? Како одолети Војиславу Шешељу да му се не исплати награда за ири расветљена убиства? Да ли ће Војислав Шешељ истражити накнаду иштите због повреде часи и угледа јер му се име и презиме налазило на списку осумњичених?

Пише: адвокат Славко Јерковић, правни саветник др Војислава Шешеља

Проф. др Војислав Шешељ и Српска радикална странка несумњиво представљају опасног политичког противника за актуелне лидере и лидерчиће политичких странака у Србији, који се уз подршку западних сила одржавају на власти. Док се Војиславу Шешељу и даље продужава забрана комуницирања са својим најближим сарадницима, породицом и јавношћу, његове страначке колеге на челу са Томиславом Николићем, који настављају у земљи борбу свог лидера, свакодневно се нападају у већини овдашњих медија. Све поменуто наговештава улазак у једну општу предизборну кампању у којој ће политички противници, у договору са својим западним менторима, и овог пута посегнути за најразличитијим средствима не би ли радикале држали по страни.

Забраном комуницирања Војиславу Шешељу занемарује се основна људска права. Питамо се где су сада оне силне владине и невладине организације и удружења за заштиту људских права и слобода да дигну свој глас против угњетавања једног човека на почетку двадесет првог века, и где се уклапају такве невладине организације у државним и националним интересима, и да ли има такве делатности у САД, која грчевито брани своје грађане, а да не говоримо лидере, било где у свету, чак и по цену војне интервенције, а најалост, чак их бране и од новооснованог међународног Трибунала за евентуалне ратне злочине и злочине против

човечности које чине (а као што нам је познато, доста их чине). Али да кренемо редом. —

Специјални тужилац је само „службено” озваничио лажне оптужбе против Војислава Шешеља које су унапред припремили одређени политички кругови, а које је требало да га доведу у везу са земунским кланом. Иако је сам покушао представљао службену тајну, по новинским чланцима и у медијима смо имали прилике да видимо и чујемо многе лажи о Војиславу Шешељу које су послужиле сврси, а посебно у предизборним процесима. Специјални тужилац је, захтевом за спровођење истраге Кт.С.бр.2/03 од 8. маја 2003. године, Војиславу Шешељу ставио на терет кривично дело удруживања ради непријатељске делатности из члана 136, став 2. у вези става 1. Основног кривичног закона (раније КЗ СРЈ) у стицају са кривичним делом убиства председника највиших државних органа из члана 122, у вези члана 23. Основног кривичног закона (раније КЗ СРЈ).

Саслушање Војислава Шешеља је обављено у просторијама Хашког трибунала 4. и 5. августа 2003. године, од стране истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду, а у присуству заменика Специјалног тужиоца Округног јавног тужилаштва у Београду и бранилаца Војислава Шешеља, и то адвоката Маје Гојковић и Славка Јерковића. Саслушање је обављено под условима које је диктирао сам Војислав Шешељ, а односили су се на обавезност аудио и видео снимања целог исказа. Овај услов је испуњен, а он је проистекао из оправдане сумње Војислава Шешеља у рад органа правосућа у Србији. Намера Војислава Шешеља је била да се не манипулише са његовим исказом у јавности и током поступка. Сетио се Војислав Шешељ ниских удараца од стране Јована Пријића и Радета Терзића у покушају да врбују Панића, на њиховим тајним састанцима у Милошевом конаку, на тему оптуживања Шешеља, што је и сам Панић на једном од рочишта за главни претрес у предмету Николе Баровића рекао председнику Кривичног већа Четвртог општинског суда у Београду. Изјаснио се Панић о разним комбинацијама и понудама ове двојице тужилаца, укључујући и неке инспекторе МУП-а. Војислав Шешељ није желео да ишта препусти случају. Добио је тражени аудио и видео снимак од 4. и 5. августа 2003. године, и том приликом је имао могућност да их прегледа и стави примедбе.

По завршетку саслушања истражни судија је донео решење о спровођењу истраге Ки.П.бр.2/03 од 7. августа 2003. године. Исказом Војислава Шешеља бавили су се многи из структуре власти, имали су прилику да се упознају са чињеницама и околностима као смерницама у ком правцу треба да иде истрага. Поставило се основно питање „мотива” за извршење овог кривичног дела: ко је имао мотив, где је тре-

бало тражити организаторе и убицу, у ком окружењу, ко је имао највише интереса да Ђинђић буде убијен, коме је он сметао, како је Ђинђић дошао на власт, помоћу кога, да ли је остао дужан подземљу итд.

На решење о спровођењу истраге браниоци Војислава Шешеља уложили су жалбу 14. августа 2003. године са предлогом да Кривично веће Посебног одељења Окружног суда у Београду уважи жалбу и на основу члана 254, став 1, тачка 4. Законика о кривичном поступку донесе решење о обустави истраге, јер није испуњен ниједан услов и за теоретски посматрано постојање било какве сумње да је Војислав Шешељ подстрекач организатора завере и припадник завере, нити један од услова за кривично дело организованог криминала.

Између осталог, у образложењу жалбе је наведено да одржавање истраге против Војислава Шешеља доказује само да власт има проблем како да саопшти јавности да није тачно ништа од онога што су саопштавали о Војиславу Шешељу након убиства Зорана Ђинђића, тако да је акција „Сабла“ била сама себи циљ.

Истражни судија Окружног суда у Београду својим решењем Ки.П.2/03, од 12. августа 2003. године, раздваја поступак против Војислава Шешеља на основу дописа заменика специјалног тужиоца Ктс.2/03 од 11. августа 2003. године, са образложењем да је за прикупљање података и доказа потребан дужи временски период, а ради провере исказа Војислава Шешеља.

Веће Посебног одељења Окружног суда у Београду својим решењем Кв.П.бр.30/03, од 18. августа 2003. године, одбило је жалбу браниоца Војислава Шешеља са образложењем да у конкретном случају постоји довољно доказа који оправдавају покретање кривичног поступка против Војислава Шешеља.

Епилог свега представља решење истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду Ки.П.бр.13/03, од 8. априла 2004. године, о обустављању истраге.

Истрага против Војислава Шешеља у овом предмету је обустављена са кратким образложењем да је специјални тужилац Окружног јавног тужилаштва у Београду, дописом Кт.С.бр.2/03, од 5. априла 2004. године, изјавио да одустаје од кривичног гоњења против др Војислава Шешеља за сва кривична дела која је захтевом за спровођење истраге Кт.С.бр.2/03, од 8. маја 2003. године, Војиславу Шешељу ставио на терет.

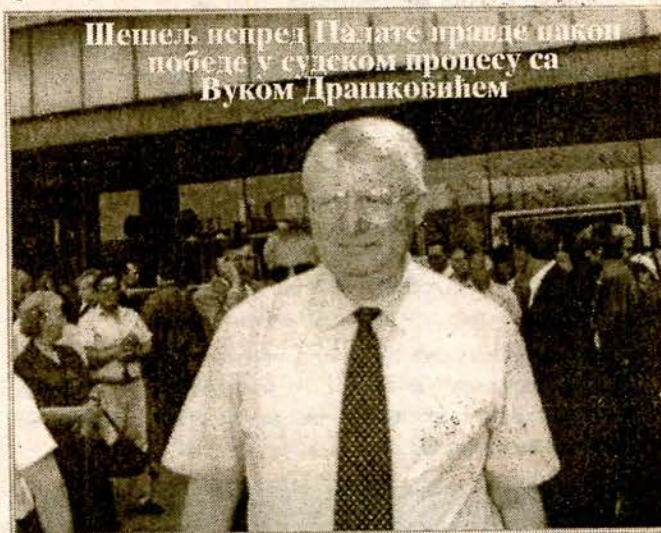
Поставља се основно питање шта је то тужиоца навело после оволико времена да размишља на други начин, због чега није истрајао у својим намерама. Можда је у питању страх од сазнања шта се све крије око убиства Ђинђића. Медији су стидљиво испратили ову чињеницу, а посебно режимски.

Обустављање истраге за тако тешко кривично дело, зар је то могуће? Због чега је она уопште против Војислава Шешеља покретана? Како објаснити јавности акцију „Сабла“ без радикала и њиховог председника? Како одолети Војиславу Шешељу да му се не исплати награда за три расветљена убиства? Да ли ће Војислав Шешељ и Српска радикална странка, који су поменути као осумњичени у тој „политичкој кампањи“, тражити накнаду штете због повреде части и угледа?

Име и презиме Војислава Шешеља довођено је у контекст извршења кривичног дела одавања службене тајне из члана 183, став 1. Основног кривичног закона јер је објавио извештај Анкетног одбора за утврђивање чињеница и околности везаних за убиство савезног министра одбране Павла Булатовића.

За ово кривично дело теретило га је Окружно јавно тужилаштво захтевом за спровођење истраге Кт.169/02 од 27. маја 2002. године, али се нико није усуђивао да покреће ово питање док је Војислав Шешељ физички био у Србији. Охрабрили су се његовим одласком у Хаг, да би на крају због неслагања истражног судије Веће Окружног суда у Београду својим решењем Кв.597/04, од 8. марта 2004. године, нашло да нема места спровођењу истраге против Војислава Шешеља.

Сличне ствари дешавале су се и у судском процесу који је вођен ради исељења Српске радикалне странке из њених странаčkih просторија у згради Магистрата, а ради наставака притиска на странку, посебно на заменика председника Томислава Николића због све веће популарности у народу. Врховни суд Србије својим решењем Рев.4122/03, од 22. јануара 2004. године, препознаје незаконите пресуде Четвртог општинског суда у Београду П.бр.1913/02 од 17. марта 2003. године и пресуду Окружног суда у Београду Гж.бр.8784/03 од 18. августа 2003. године, укида их и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

У питању је одлука по ревизији коју је уложила Српска радикална странка и њен пуномоћник адвокат Славко Јерковић, а ради укидања напред назначених пресуда, јер су оне биле толико незаконите да су представљале преседан у судској пракси. У конкретном случају, приликом доношења тих пресуда није било од утицаја само чињенично стање у списима предмета, већ чињеница да је тужена Српска радикална странка. Пресуда је, нажалост, представљала исправу подобну за извршење, које је и покушано у неколико наврата, али свакодневном ургенцијом која је предавана председнику Врховног суда Србије скренута је пажња да се по ревизији што хитније одлучи, јер се ради о незаконитим пресудама. По ревизији је одлучено након шест месеци, али овај пут по савести, самосталности и на основу стручности судија у већу које је овакву одлуку донело одолевши притиску појединаца из власти који су своје место већ резервисали у вагону композиције за сметлиште историје.

На згради Магистрата, згради офарбаној у најлепшу боју, дуго ће се вијорити застава Српске радикалне странке и тиме даље поносно пркосити олошу људском. Овим је Српска радикална странка извојевала још једну победу над својим прогонитељима, аждајама и људском немани, показала је достојанство, остала је јединствена, јача него икад, у добру се није поносила нити се у злу протеклих година понижавала.

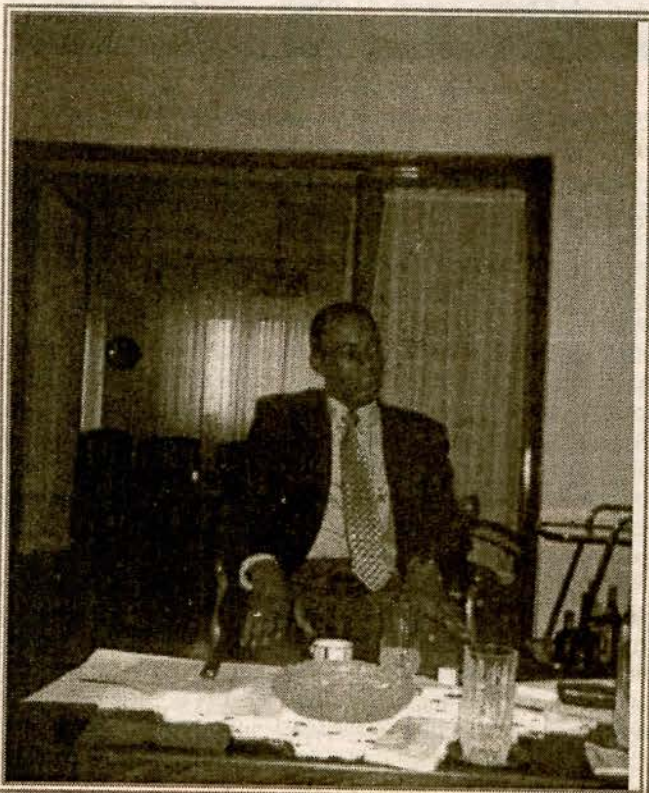
ЗАБРИНУТ САМ ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ

Његова екселенција Хуан Санчез Монро, амбасадор Кубе, у дипломатији је 40 година. Већи део свог радног животоа провео је у земљама Источне Европе. У Београду је већ две године а пре тога је службовао у Москви за време Никите Хрушчова, Словачкој, Пољској, Монголији. Нејасно је доласка у Југославију посетио је Кубу у Уједињеним нацијама. Уживо је могао да посматра све промене кроз које су пролазиле земље у окружењу, иако да је добро упознат са њиховим транзиционим променама и проблемима. На српском језику са словачким нагласком објашњава да му обавезе нису дозволиле да ближе упозна нашу земљу али Београд му се допада, једино што никако не може да се навикне на нашу климу. Каже – људи су нејасни и врло пријатни. Погодила су га последња дешавања на Косову и Метохији. Истиче да Куба и наша земља имају сличне проблеме. Тероризам не заобилази ни једну ни другу државу.

• **Ваша екселенцијо, како коментаришете последње догађаје на Косову и Метохији?**

Ја сам лично много забринут. Ви сте прошли суров рат, ране су још увек отворене. Обавезе које је преузела такозвана међународна заједница по питању Косова и Метохије, није испунила. Она се обавезала да ће у регион довести мир, међутим, ми га не видимо. Сада не можемо да знамо какав ће бити крај ових догађаја и како ће се ситуација даље развијати. Мислим да је у овом региону акумулирано доста емоција и да је то врло опасно. Надајмо се да ће разум победити и да ће се ситуација смирити а да ће међународна заједница испунити своје обавезе и довести мир на Балкан.

• **Да ли међународна заједница заиста није имала никакве информације о томе што је припремано доле на Косову и Метохији или је ескалација сукоба некеме на Западу одговарала?**

Тешко ми је да одговорим на ово питање јер немам потпуне информације о томе, али и ви и ја знамо да на Косову и Метохији мира није било никада. Они су од првог тренутка морали да на Косову и Метохију донесу мир. Оно што данас гледамо није ништа ново, већ је наставак ситуације коју тамо имамо од раније, додуше, ситуација је сада погоршана.

• **С друге стране, информације да су Американци од почетка сукоба подржавали албанске терористе, су на неки начин јавна тајна.**

Да, такве информације постоје и мене то уопште не чуди. Американци су креирали и Ал каиду, па и терористи који се боре против Кубе су издаци ЦИЕ и сличних организација. Пошто су направили монструма кога не могу да контролишу, сада се плаше.

• **Поводом терористичког напада на Мадрид, ваш председник Фидел Кастро први је изјавио да влада Хосе Марије Аснара добро зна ко стоји иза терористичког напада.**

У интервјуу за чилеанску телевизију председник Кубе Фидел Кастро оптужио је шпанског председника Аснара да лаже народ, и да су од првог тренутка шпанске власти знале ко стоји иза терористичке акције у Мадриду. Међутим, због избора који су предстојали, за њих је било боље да кажу да је иза свега стајала баскијска терористичка организација, а не да признају да је то имало везе са ратом у Ираку. Чак 90 одсто шпанског народа било је против учествовања шпанских трупа у том рату. Знали су да овај рат нема никакво оправдање и били су против рата. Шпанска влада је увела Шпанију у рат не би ли на тај начин пружила подршку политици САД, противно вољи народа. Зато нам се чини да је овај атентат у Мадриду акт који шпански народ није заслужио, то је сјајан народ који је увек био за мирно решавање проблема. Управо о томе је у свом интервјуу говорио Фидел Кастро. То је било битно јер су сви мас-медији понављали верзију шпанског председника да је иза атентата стајала та баскијска организација. Кастро је први рекао истину, готово као и увек пре тога.

• **На који начин би се, по вама, могао решити проблем тероризма?**

На жалост, у међународној политици данас постоје двојструки аршини према решавању проблема који постоје. Тероризам је озбиљна болест наших дана. Куба је била мета.

могу да кажем, тешких терористичких напада, али о томе се у свету не прича, јер људи који су их организовали живе нормално у САД. Двоструко опхођење према проблему тероризма може да се види баш из тог примера. Терористи који организују те акције и делују против држава које нису савезници САД нису терористи, на располагању им је широки спектар могућности да делују против америчких непријатеља, па самим тим и Кубе. На тај начин никада се неће завршити са тероризмом у свету. Тероризам као феномен је злочин. Ништа не оправдава акције попут оне у Мадриду или ове последње на Косову и Метохији. То мора бити осуђено у целом свету. Само озбиљна међународна кооперација међу државама може да реши проблем тероризма. Терори-

зам се неће зауставити бомбардовањем или посезањем за неким другим стварима, које такође можемо да подведемо под тероризам.

У свету постоје различити народи са различитим културама, традицијама и верама. То сви морамо да поштујемо. Велики број људи данас живи испод доње границе сиромаштва, буквално немају од чега да живе. Овај савремени колонијализам оставио је народе без игде ичега, без икакве наде и жеље за животом. Морамо више да мислимо управо на њих и да се трудимо њима да помогнемо, јер је ситуација страшна. Тероризам морамо да искоренимо али никако бомбардовањем и сличним методама. Много ми је жао људи који су погинули у Мадриду, Ираку, Авганистану, на Косову. Ово је резултат луде и неодговорне политике највеће државе на свету.

• **Сама Куба и њен председник Фидел Кастро су често били жртве терористичких напада**

Причали сте о тероризму на Куби – даћу вам неке податке. На Куби је од терористичких напада погинуло више од три хиљаде људи. Само 1997. године спремано је 12 терористичких акција. Неке од њих, на срећу, на време су откривене и спречене. У овој години било је серија напада на хотели. Аутори тих атентата су били људи из централноамеричких држава, Гватемале и Салвадора, које су кубански терористи изнајмили у Мајамију. Плаћено им је пет хиљада долара по свакој бомби која је постављена по хотелима. Директ-

не учеснике тих напада на Куби смо ухватили али њихови налогодавци крећу се слободно у САД. Ових дана у Панамима се одвија један судски спор против једног од највећих кубанских терориста. Он је био идејни творац експлозије на кубанском авиону. Ухапшен је у Панамима 2000. године приликом припремања атентата на Фидела Кастра. Тридесет три килограма експлозива требало је да буде постављено на Панамском универзитету на коме је Кастро требало да се сретне са студентима. Да то није спречено, било би више жртава него сада у Мадриду. Притисци према Панамским властима да пусте на слободу овог човека су невероватни. Ми смо као држава тражили његову екстрадицију, међутим, притисци нису дозволили да нам га панамска влада испоручи.

Овог човека тражи и венецуеланска влада, пошто је непосредно после обарања кубанског авиона ухапшен у овој земљи али је ипак успео да побегне из затвора. Видећемо како ће се то завршити. Међутим, ако не постоји реална воља за борбу против тероризма, постоји могућност да овај човек буде пуштен на слободу. Ако се светска политика буде кретала тим путем, тероризам се никада неће зауставити. Жао ми је, али је тако.

• **Има ли начина да на мапи света опстану мали народи и независне државе у свеопштем процесу глобализације?**

Има. Тај нови светски поредак је

заправо поредак транснационалних корпорација. Њихов слоган је да сви једемо исто, да се облачимо исто, живимо исто. На тај начин они производе пут ка једној свеопштој глобализацији. Покушавају да свој систем вредности прогутају у целом свету. Приликом боравка у једној земљи упорно сам покушавао да поједем нешто из њихове традиционалне кухиње. Упорно сам трагао за рестораном који има ту врсту кухиње на менију. Међутим, таквог ресторана тамо није било. Било је тамо заиста различитих ресторана, типа Мекдоналдс, али народног јела нигде није било. То су уништили за врло кратко време, а то је заправо прва и права манифестација једне културе. Тамо где светски глобалисти не могу да лажним причама о добром животу који им нуде униште историју, традицију и културу једног народа, прибегавају суровијим средствима као што је бомбардовање. Кубу притискају већ 45 година. Постоји блокада од стране САД,

Очување идентитета власног народа је на првом месту. Уколико то успеје да оствари, онда уједно постоји и могућност да ваш народ на равноправним основама сарађује са другим народима и државама. Ми на Куби много радимо на развоју културе, како духовне, иако и физичке. Око 60 одсто кубанског буџета иде на културу, физичко образовање и здравље. Ово је, мислим, једини пут да се сачува идентитет. Само култура нас може сачувати. Ми на Куби не сматрамо да су инвестиције у културу, здравство и образовање прошака, за нас су то инвестиције. Прави неolibерални поглед на животи вам каже да за културу не треба да се брине и да прошикови за те сврхе треба да се скрешу већ у самом старту. Код богаћих народа свако има пара да сам о томе брине, за сиромашни народ ова теорија била би погубна. Ако се наша држава о томе не би бринула, не би сваки Кубанац имао могућности да се о томе сам брине. Култура мора да се очува али и да се у њу улаже не би ли се она даље развијала. Друго, народ мора да има осећање поноса у себи. Мислим да је најгоре када људи почну да говоре да неће бити оно што јесу. То је најгоре што може да се деси. Та масовна култура, о којој гледамо у филмовима холивудске продукције, у којој владају криминал, дрога, насиље, уништавају осећање поноса код човека и он као јединка почиње да се осећа безвредним. То је почетак краја. Ви сте рекли да јуно људи одавде има жељу да посету Кубу. Ја сматрам – да је наш народ другачији, ни ваши људи не би имали жељу да оду тамо.

Интервју

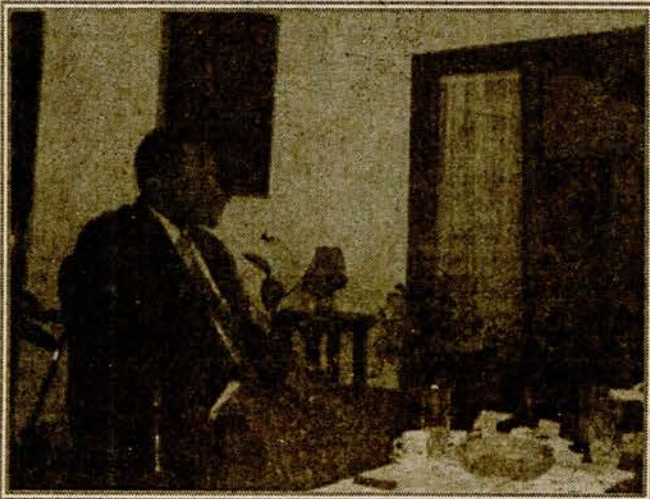
коју можемо да назовемо заправо озбиљним економским ратом. Ми смо научили да живимо тако и данас нам они нису потребни. Наравно, боримо се против блокаде, јер је то нелегално и неправедно. Али смо спремни да тако живимо још 50 и више година и за то имамо могућности. Нико не може да нам угрожава слободу, да ускраћује право да причамо како мислимо, као што то раде другим земљама.

• Да ли постоји бојазан, да би Америка могла да оствари своје претње и нападне Кубу?

Да, мислимо да опасност постоји, поготово код ове америчке администрације, која је на власт дошла крајом гласова, која не познаје никакву етику, и која може да објави рат у сваком тренутку сваком, без икаквог повода. Опасност од агресије против Кубе постоји, ми се против тога боримо. Прво, нашом дипломатијом. Не дозвољавамо да светска јавност упозна Кубу само на основу онога што они о њој причају. Друго, ми смо спремни, нисмо никаква војна сила, али можете бити сигурни да, ако неко покуша војно да интервенише на Куби, платиће високу цену. Ми смо озбиљно студирали ваша искуства, ирачка и искуства Авганистана. Ипак код нас постоји нада да амерички народ не би дозволио једну такву интервенцију. Ми смо баш блиски, што географски, што традиционално, као добри пријатељи, зато сматрам да амерички народ неће дозволити да њихова неогворна администрација уради нешто попут овога што се дешавало и дешава вашој земљи. Ако погрешне и то ураде, још једном подвлачим, цена ће бити баш висока.

• Објасните нам статус америчке војне базе Гвантанаму.

Наша земља и наш народ 30 година се борио против шпанског колонијализма. На крају те борбе интервенисао је САД, Куба је под његовом окупацијом била од 1898. до 1902. године. Године 1901. одржана је уставотворна скупштина, када је, још увек у условима окупације, конституисана кубанска власт. Након завршетка конституисања, председник је прописао Закон о трошковима војске, у коме је постојао један амандман који је ограничавао суверенитет Кубе. Амандман се односио на то да Куба мора САД да пружи земљиште за изградњу војних база. Тако се родила Гвантанаму. Претили су нашем представнику да америчка војска неће да се повуче са Кубе, ако не прихватимо овај амандман. Тако да нашим представницима ништа друго није преостало него да прихвате овај амандман захваљујући коме су САД више пута на Кубу слале своју војску. Народна револуција 1933. године укинула је овај амандман, али база Гвантанаму је остала. Револуција из 1959. године је одмах тражила

повлачење америчке војске, која је то одбила. Они су на крају почели да користе ову базу у супротности са законом. У њу су досељени илегални емигранти, прво са Хаитија а после и наши емигранти, да не говорим шта су урадили са људима из Авганистана. За свет је срамота што то постоји а за Кубу велика увреда. Тамо се крше основна људска права, а нико против тога ништа не може. Сигурни смо да ће доћи време када ће морати одатле да се повуку, нећемо им дати да Гвантанаму користе као провокацију након које би могла да уследи војна интервенција.

• Нама делује да Кубанци са лакоћом подносе све недаће које им се дешавају.

Када човек има обезбеђене неке ствари, он може да буде насмејан. Ако знате да ваша деца имају најбоље школе, да им је обезбеђена најбоља лекарска услуга, ви можете да се смејете. Можда ви на трпези немате неки богати ручак, већ само банану, али и она је добра, ако не морате да страхујете за будућност ваше деце. Лоше је када имате дете и старог човека, и када не знате шта ћете са њима. Сматрам да је то заиста трагедија и она не дозвољава човеку да се смеје. Када имате решење проблема, можете да се смејете. На крају крајева, можете да се смејете тим баналним проблемима, али никако не можете да се смејете проблемима ваше деце.

Ми на Куби покушавамо да сви у старту имају исте услове за живот. Онда онај ко хоће да буде академик, нека то и буде, ако жели да буде пољопривредник, исто тако може да то буде, то је њихова лична одлука. То има везе и са самим развојем кубанске нације. Наше друштво је имало око четири века ропства. Када смо се ослободили од хиспанског колонијализма, дошле су наше комшије са севера и довеле сурови систем дискриминације. Део нације због боје коже је стално живео у лошим условима.

Без обзира што на Куби живи народ различите вероисповести, он чини једну, кубанску нацију, за разлику од те демократске Америке, где имате хиспаноамериканце, афроамериканце итд. Наравно, ми смо морали дуго да радимо да бисмо успоставили такав један систем у коме су сви одмах по рођењу равноправни и имају исте шансе да успеју у животу, све остало зависи од њихове жеље и упорности. У таквом систему не постоји могућност да човек буде сиромашан, иако је Куба сиромашна земља.

• Последњих година Куба је најинтересантнија туристичка дестинација у свету, да ли је то привредна грана од које Куба може да живи?

Последњих година највећи приход Куба остварује од туризма. То је резултат трансформације комплетне кубанске привреде, у којој је до тада најбитнија грана била шећерна индустрија. Туризам даје око 50 одсто прихода. То је још само један доказ да инвестирање у човека и његово образовање није трошак. Ми смо могли да за тако кратко време преорјентишемо нашу привреду јер смо имали на располагању стручне и образоване кадрове. Много Кубанаца говори стране језике. По приливу туриста Куба је 1992. године, од земаља Лагинске Америке, била на 26. месту, сада је на високом трећем месту, са тенденцијом померања на горе, ка врху. С друге стране, она се разликује од осталих туристичких земаља у окружењу јер туризам за нас није само грана која нам омогућава да остварујемо приходе, већ могућност да путем ње развијамо целокупну привреду. У почетку смо увозили готово све што су потребовали туристи, сада производимо око 70 одсто тога. И друге гране кубанске привреде су се развиле захваљујући туризму. Туризам је истовремено

но и битна форма културне размене. Немамо много људи који имају могућности да путују по свету па на овај начин упознају свет који је далеко. Због тога нам није битна свака грана туризма већ смо ставили акценат на тај породични туризам. Интересује нас туризам који пружа здрави одмор, кроз који ће људи да упознају нашу привреду и културу. Не требају нам људи који се коцкају или натуралисти, јер то за собом повлачи криминал, мафију, дрогу.

• Куба је распадом СССР-а изгубила већи део свог тржишта, где сада пласира своје производе?

Распадом СССР-а ми смо изгубили 80 одсто нашег тржишта. То је био тежак ударац за нашу привреду. Како је тај губитак тржишта изгледао, описашу вам на једном примеру. Имали смо велике планове у вези са производњом и извозом јужног воћа, пре свега лимуна. Том производњом могли смо да подмиримо тржиште читаве Источне Европе. Данас је све било спремно за извоз, да би они сутрадан рекли да неће више наше производе. Да воће не би пропало, морали смо сами да поједемо сав тај лимун. Не можете да замислите колико је то било лимунова. Ми смо преорјентисали своју трговинску размену, до 2002. године наш први спољнотрговински партнер била је Европска унија: сада је то Латинска Америка, Европска унија, Канада, Кина. Русија је још увек наш озбиљан трговински партнер. Међутим, морам да кажем да, сем Русије, ниједна друга источноевропска земља не постоји у нашој спољнотрговинској размени. Не знам разлог. Они вероватно идеолошки тргују, за разлику од наше земље, у којој је ситуација другачија.

Ви сте имали пуно година рат, санкције, блокаде. Размена је прекинута а сада покушавамо да наставимо. Радимо на изградњи правних темеља спољнотрговинске размене. Имамо већ спремно неколико пројеката, који би могли коначно да почну да се реализују ове године. Желели смо то још прошле године, али с обзиром на ситуацију, то је померено. За тако нешто постоји и интересовања и могућности. Куба експортира шећер и тропске плодове. Такође, имамо озбиљну медицинску опрему и много нових лекова из производње биотехнологије, вакцине које пласирамо скоро по целом свету. Укупно имамо око 190 производа који су традиционални и 30 нових које би могли вама да продајемо. Такође, овде још увек постоји много интересантних ствари за нас, лекова и медицинске опреме. Још увек користимо рендген апарате ваше производње. Мислим да постоји могућност сарадње и у области саобраћаја, имамо ваше аутобусе. Када то сумирамо, могу да кажем да је то добар основ за добру сарадњу.

• Односи наше земље и Кубе још од времена покрета неврстаних били су у узлазној путањи. Какви су ти односи данас, поготово након 5. октобра 2000. године?

Рекао бих да смо одувек били пријатељске земље, иако понављам да нека конкретна сарадња скоро да никада није постојала. Не кажем да није било жеље за тим, већ су нам се некако путеви увек разилазили. Ви сте имали много других проблема, Куба за вас није била приоритет, већ Европа, иако мислим да је најбоља интеграција она са добрим пријатељима и партнерима. Мислим да је у том смислу читав Латинска Америка за вас интересантна. Ја сада покушавам да те односе продубим, не само преко официјелних канала, већ и преко организација цивилног друштва, привредника. Углавном смо до сада били сконцентрисани на званичне државне односе а мислим да заслужујемо више од тога. Такође разумем да некада није једноставно развијати односе са Кубом, јер наш велики комшија увек свима прети прстом да то не раде, а многи их се плаше, што је у природи људске душе.

• Недавно је на Куби отворена православна црква, чију је изградњу финансирала влада Кубе, реците нам нешто више о томе.

Код нас егзистира пуно религија. На Куби живе хришћани, спиритуалисти, јудаисти, протестанти, ту је и пуно религија афричког порекла, такође егзистира око 53 секте. Званичних католичких храмова на Куби је преко 600, а још неких 500 налази се у кућама где се одржавају службе. Најмање је јудаиста, који одржавају службе у пет синагога. Последњих деценија Куба је развијала своје односе са православним народима: Бугарима, вама, Русима, Грцима и из тога се изродила православна комуна од око 2000 људи, који су до сада били дискриминисани јер нису имали свој храм. Наша влада је реконструисала једно старо здање и поклонила га православној цркви. Том приликом патријарх Бартоломеј одликовао је Фидела Кастра. Бартоломеј је човек који се много ангажовао против рата и на очувању човекове околне и према њему имамо велико поштовање.

• Како вам се допада наша земља, Београд, наши људи?

Обавезе ми до сада нису дозвољавале да детаљније упознам вашу земљу. Ако негде и одем, све се сведе на састанак после којег одмах идем за Београд. Једино никако не могу да се навикнем на вашу климу. Док сам боравио у Москви, тамо се знало – ако је зима онда је зима, а код вас један дан је 15 степени други дан 5 степени. Много ми се свиђа ваша храна, заправо има много сличности са нашом кухињом. Научио сам да правим вашу проју и мислим да је то производ који би имао прођу на Куби. Једино што ви много једете и то доста масну храну. Након неког официјелног ручка готово читав дан ништа не једем. Волим да одем у Народно позориште и на Коларац. Омиљену кафану или ресторан за сада немам, волим да посећујем нова места и пробам нешто ново.

• Како ће изгледати Куба након Фидела Кастра?

То је питање које постављају сви сем нас Кубанаца. Неће се догодити ништа, нећемо се променити, а једини који би због тога требало да брину су – Американци.

Куба присутна и у београдској резиденцији

КАКО СЕ ПЉАЧКА ДРЖАВА

Анкетни одбор основан ради утврђивања чињеница и околности у трговини електричном енергијом и финансијско-банкарским пословима повезаним са том трговином утврдио је, јасно и недвосмислено, следеће чињенице:

Трговина електричном енергијом на простору региона Југоисточне Европе, а посебно на територији Србије и Црне Горе, представља толико уносан посао да су његове размере фантастичне. Управо зато, а и због чињенице да све фирме које имају уговоре о куповини морају имати и уговоре за истовремену продају електричне енергије, Анкетни одбор је посветио посебну пажњу монополском положају повезаних фирми ЕФТ и Интерфејс у трговини струјом, као и претходној преради мазута и установио следеће:

1. Електропривреда Србије, у периоду од почетка 2001. године до фебруара 2004. године, склопила је више послова са фирмом ЕФТ из Лондона, од којих су неки били несумњиво штетни по Електропривреду Србије. Пошто је реч о високо софистицираном послу, било је тешко, готово немогуће, папиролошки ући у траг малверзацијама у ЕПС-у, али су објективне штетне последице ипак неспорне. Истовремено, несхватљива је реакција Владе Републике Србије и тадашњег ресорног министра Кори Удовички, која је тек после примедби канцеларије високог представника Босне и Херцеговине извршила анализу једанаест уговора које су ЕПС и НИС склопили са ЕФТ и Интерфејс. Посебно штетни били су уговори о тзв. услужној преради мазута.

Тај аранжман остварен је без икакве накнаде за обављену „прераду“ мазута у електричну енергију уз образложење да је то у интересу одржавања стабилности електроенергетског система у суседним земљама.

С обзиром да је извоз струје био у периоду 27. 07. 2001. до 02. 09. 2001. године, када у системима суседних земаља углавном постоје вишкови електричне енергије, а и на основу уговорене извозне цене од близу 35 \$/Мвч (први уговор са ЕФТ), јасно је да до извоза уопште није дошло, већ је реално претпоставити да се ради о депоновању електричне енергије која је накнадно (у зимским месецима) увезена.

На то указује и налаз девизне инспекције која је обављена у фебруару 2003. године и која је дошла до закључка да до тог датума није извршена наплата извезене електричне енергије, како оне која је извезена у 2001. години тако и оне која је извезена током 2002. године.

2. Потпуно је очигледна блиска, лична и пословна веза између руководства ЕПС-а и НИС-а са једне и челних људи приватних фирми ЕФТ-а и Интерфејс са друге стране. Блискост и везе између поменутих руководства довели су, благо и иронично говорећи, до смањења пажње код генералног директора и руководећег тима ЕПС-а, па чак и склапања уговора супротно начелима бона фиде, што је посебно уочено при куповини електричне енергије од ЕФТ-а у периоду новем-

бар 2003 – фебруар 2004. године. Наиме, руководство ЕПС-а, упркос упозорењу из ресорног министарства, склопило је купопродајни уговор са фирмом ЕФТ и за месец фебруар, иако Србија, због стања у хидроакмулацијама и депонијама угља, није имала никакве потребе за увозом електричне енергије. Само тај непотребни увоз коштао је Србију 4 милиона евра.

3. Посебан проблем представља такозвано депоновање електричне енергије. Електропривреда је, готово увек, па и по цену директне штете по сопствени систем, омогућавала фирми ЕФТ складиштење електричне енергије, у тренутку када је то одговарало лондонској фирми, а да би депоновање било наводно оправдано, вршено је стављање у хладну фазу ТЕ Морава, као и преливање на ХЕ Бајина Башта, или потискивање енергије у ТЕ Никола Тесла супротно свим пословним нормама и узусима.

4. Констатује се апсолутно јасна повезаност и испреплетеност лица у државној управи, ЕПС-у, НИС-у и фирмама ЕФТ и Интерфејс са којима су јавна предузећа склапала посао. Пријатељске и кумовске везе недвосмислено су коришћене за склапање послова и одржавање монополског положаја фирме ЕФТ у трговини електричном енергијом.

5. Истовремено, очигледна је намера челника фирме ЕФТ да своје пословне подухвате заштите политичким везама, што и у предстојећем периоду може представљати велики проблем за државу и њена јавна предузећа. Нимало случајно, Војин Лазаревић, један од челника фирми ЕФТ и Интерфејс, има пријатеље и кумове у врху режимских странака, Демократској странци Србије и Г-17 плус. Све то не би био никакав проблем да Лазаревић својим политичким везама не обезбеђује уносне послове за своје фирме. Та веза нарочито је уочљива у финансијско банкарским пословима, другој емисији акција Националне штедионице, која је спроведена на сумњив начин уз очигледан договор Лазаревића и Динкића, као и кроз крајње сумњиво депоновање средстава девизних резерви Народне банке у „Евроаксиз“ банци у Москви. То је посебно јасно после сведочења Оливере Илинчић и одустајања од сведочења некадашњег службеника Весне Трифони, а под недвосмисленим притиском актуелног руководства Народне банке Србије. Наиме, и поред тврдњи Млађана Динкића да није био упознат са наменским депозитом у „Евроаксиз“ банци, односно чињеницом да се новац грађана Србије троши на послове везане за трговину електричном енергијом, по табели диспонибилитета очигледно је, не само да је знао за наменске депозите, већ су управо ти, енергетски послови, били разлог значајног повећања депонованих девизних средстава Народне банке у „Евроаксиз“ банци.

Неминовни догађаји на Косову и Метохији

ИЗНЕНАЂЕЊЕ
ИЛИ
ПОСЛЕДИЦЕ

Одбрана националних интереса ни у ком случају не може да буде индивидуална, са дозом политичког маркетинга, него колективна и заједничка, са веома смишљеним коришћењем различитих снага и личности како би остварили највеће могућности за решење тог питања у корист легитимних националних интереса Србије и њених грађана. Ту би требало да се заборави на сва неслагања. Не треба присиљавати решењу проблема ни сипраначки ни режимски, већ искључиво са сипрановицима националних интереса. У том контексту треба озбиљно размислити о Националном савету за Косово, који би био једини легитиман да ујавља „вршним кромширом” и усмерава га на одговарајући начин. Такав савет би требало да чине представници свих парламентарних сипранака уз учешће независних личности које поседују кредибилитет и знање да преговарају о том питању, како би представљали несипраначки и ванпарламентарни део Србије.

Пише: Амџад Мигати

Догађаји од 17. марта на Косову и Метохији поделили су мишљења, како аналитичара, тако и посматрача. Иако је познато да су после битке сви генерали, очигледно су се сви обманули у једној ствари, а то је да су последњи догађаји последица погрешне политике која је вођена по питању Косова и Метохије, не само у последње три и по године, него много раније.

Да будемо јасни, трагични догађаји и распад СФРЈ управо су почели догађајима на Косову и Метохији. Иако су тада, према разним обавештајним информацијама, Словенци и Хрвати хтели да грађански рат почне на Косову како би добили своју независност, или макар статус независних република, што би им олакшало планирану сецесију, десило се обрнуто у редоследу догађаја. Најтрагичније у томе је да је господин Слободан Милошевић гајио велике илузије у искреност неких утицајних међународних кругова, који су га натерали да се српски народ у Хрватској и Босни одрекне свог права на самоопредељење, које му је тадашњи Устав СФРЈ гарантовао. У тешким тренуцима господин Милошевић је прихватио тезу да се Срби одрекну права и могућности да живе у једној држави, јер, тобоже, то ће да важи и за Косово и Метохију. Ако они отцпе административне границе својих република, онда ће то право добити и Албанци на Космету. Бивши председник Србије и Југославије прогутао је ту је превару, а Холбрук је „напрасно” одлучио да се „случајно” састане са челницима УЧК-а, која одједном, од терористичке организације, по критеријумима америчке администрације, постаје ослободилачки покрет, који треба да задовољи тежњу Шингтара за независношћу. Међутим, нико није питао за тежњу и права Срба на том подручју!

Господин Милошевић тврди да је тада био гадно преварен, па је затражио помоћ од Српске радикалне странке да се Космет одбрани. Иако се радикали дуже време нису слагали са његовом политиком олаког одрицања Српске Крајине и Републике Српске, одмах су прихватили обавезу да заједно бране Косово и Метохију. И, као што је познато, српска војска и полиција одбраниле су Космет од терориста и осујетиле њихову намеру да ставе свет пред свршен чин, не би ли остварили независност. Када им је то пропало, вероватно су њихови ментори, оличени у америчкој администрацији, натерали своје НАТО савезнике да изврше агресију на Југославију, уз циљ да се за почетак уплаши југословенска власт и прихвати предаја, не само Косова и Метохије, већ и стављање саме Србије под њихову војну ингеренцију, како би господарили тим простором.

НАТО, који не да је био изненађен, него и поражен у односу на своје првобитне циљеве, наставио је са својом отвореном агресијом, уз манипулације јавног мњења. Конфузија у њиховим редовима је била тако велика, да на крају нису знали шта да раде. Тада су им у помоћ прискочили наши тадашњи такозвани опозиционари, вршећи разне притиске на Милошевићеву власт да прихвати нови, модификовани споразум из Рамбујеа. И ту морамо да признамо да је Милошевић, без обзира на наше неслагање са тим споразумом, остварио политичке поене. Он је одбранио Србију, додуше без Косова, од војне контроле како су то предвиђале НАТО снаге по првобитном плану из Рамбујеа, иако ми до дан данас мислимо да Американци не би могли да наставе агресију да смо издржали још одређено време и тако стекли много повољније услове за нормални споразум о очувању Косова и Метохије. Али то пада на савест тадашње опозиције, која је охрабрила Милошевића да потпише споразум.

Косово и Метохија

Изборна кампања ДОС-а после тога свела се на то да су Милошевић и његов режим једина сметња што не можемо да се договоримо са светом о детаљима спровођења споразума. Многи од њих су у својим тврдњама отишли много даље, пласирајући тезу да, чим „демократске снаге“ преузму власт и просветле „демократију“, демократски свет ће да разуме и наше ставове и никада нећемо изгубити наше Косово и Метохију. Њихове газде и финансијери су тада ваљда мислили да, када њихови људи дођу на власт у Србији, онда више неће имати потребу да брину, јер ће нова власт бити спремна да спроведе све што желе и без отцепљења Косова и Метохије.

Тада су нас Монтгомеријеви ђаци, који су одлазили код њега по инструкције у Мађарску и уз његову материјалну и пропагандну подршку узели власт, убеђивали не само да ћемо да очувамо Косово и Метохију и вратимо све Србе тамо, за разлику од „претходне власти“, него да ће у Србији да влада благостање и да нас на граници чека 6 милијарди долара, само треба да будемо прагматични и мењамо власт макар формално, као што нас је више пута покојни Ђинђић о томе обавештавао на својим митинзима.

Десио се и 5. октобар. Међутим, кад се народ пробудио из својих снова које му је опозиција наметнула како би боље спавао, одједном осећа да је сиромашнији и обесправљенији, а што је још горе, уместо да добије 6 милијарди долара, почео је да распродаје своје национално богатство приватизацијом фирми у бесцење, како би на тај начин вратио дугове опозиције према њиховим менторима.

Нова, тзв. ДОС-овска власт не да је била беспомоћна да било шта реализује од својих обећања у вези Косова и Метохије, него прихвата сваки уступак који се од ње тражио у вези са јужном српском покрајином. Одмах по доласку на власт, њихови ментори су им отворили питање Косова и Метохије и створили нову терористичку организацију АНА!

Онда су наше дотичне „демократе и спасиоци“ давали и више од онога што је предвиђено споразумом о војно-техничкој сарадњи. Уместо 5 километара демилитаризоване линије створили су 50 километара демилитаризоване зоне. Шта то у војно-безбедносном и оперативном смислу значи, довољно је само рећи да наше војно-безбедносне снаге губе фактор изненађења за било које акције спашавања, одбране наших сународника од евентуалних зверстава или напада, које не могу да спрече тамошњи мировњаци.

А шта су добили након тога, као награду за слепо послушност у вези Косова и Метохије, опасног ударања својим менторима по питању Хашког суда и фамозног 31. марта сваке године, и низа других уступака и чињења? Изгубили су кредибилитет не само код народа, већ и код својих газда, као фактор који се пита у вези Косова и Метохије и региона уопште а добили су нова условљавања на различитим нивоима, од Хага до ММФ-а.

Најгоре у свему томе је да смо се хвалили да нас по питању Косова и Метохије не може ништа изненадити. Чак и пуковник новоосноване агенције за војну безбедност хвалио се нашим присуством у редовима тамошњих структура и још више нас упозоравао о намерама екстремних исламиста, поготово на југу Србије.

Онда нам се десио 17. март и заборавили смо оно златно старо правило – ништа нас не сме изненадити. Изненадили су нас терористи, CNN, Савет безбедности итд. У нашој збуње-

ности нисмо знали да баратамо чињеницама и да користимо ситуацију да покажемо шта хоћемо. Најгоре у свему томе је да су политички поени које смо добили у току дана, због дивљања албанских терориста и њихове отворене намере етничког чишћења Срба из централног Косова, изгубљени увече паљењем џамија у Нишу и Београду.

Нико не може да нас убеди да су наши безбедносни органи били изненађени, поготово у Београду, три сата након паљења џамије у Нишу. Нећемо да отгужујемо никога, док не будемо добили резултате истраге, али очигледно је неко хтео да да алиби ранијим изјавама неких челника безбедносних структура и да позове такозване исламске екстремисте да дивљају на нашем простору.

Још раније господин Ричард Холбрук у својој књизи „Пут до Дејтона“, када је писао о Албанцима обавезно их је називао албанским муслиманима, без обзира што је познато да нису сви Албанци муслимани већ међу њима има чак 20-25 одсто православаца, али албанске националне тежње које спроводе албански терористи немају везе са вером, иако су у добром делу, као и у Босни 1990. године, ставили акценат на верску припадност, како би се удварали исламском свету, који је углавном антиамерички расположен. С друге стране, Америка тобоже брани муслимане на Балкану, док их истребљује на Блиском истоку. Да апсурд буде већи, на Балкану то спроводе преко православаца као што су Срби, који никада нису имали сукоб са исламом него је њихов највећи сукоб био са католицизмом, и то из времена крсташких ратова. Чак се и Папа Јован Павле Други извинио православној цркви (14. априла 2004. године) због злодела која су крсташци учинили православцима приликом окупације и уништавања Цариграда.

Неко је паљењем џамија хтео да тој тези да реалност. Чак смо чули од појединих аналитичара да су иницијатори таквих свињарија прижељкивали да у ту замку улети Српска радикална странка, заборављајући да је она још у босанском сукобу истицала да муслимане сматра, макар велики део њих, Србима исламске вероисповести, које је тежила да спаси од очигледне манипулације западног фактора. На жалост, тада није успела, али сада у Србији као највећи политички фактор, не само да неће то дозволити, него ће да ради упорно на јачању сарадње и поверења између свих етничких и верских мозаика који чине Србију. Штавише, Српска радикална странка види своје међународне односе и са Истоком, где исламски свет има изузетну улогу, и са Западом.

Међутим, у том контексту Српска радикална странка замера појединим политичарима, који јавно изјављују да је оно што се десило на Косову и Метохији „рат против хришћанства“. Замерке упућује и једном младом, засигурно амбициозном политичару који је сада у новој влади постао важан „контролни функционер“, а који се пита „где је хришћански свет да брани Србе на Косову“. Овде не можемо а да не замеримо председнику владе, господину Коштуници, који се трудио да својој протестној шетњи да верско обележје, позивајући само православне достојанственике, заборављајући да позове и представнике других верских заједница, макар смо од почетка били склони томе да то буде грађански протест који би заједно предводили сви лидери политичких странака. Међутим, господин Коштуница није имао времена и слуха да их позове да се о томе договоре. Ми смо исто тако очекивали да ће прва протестна шетња бити ка храму

Светог Саве а друга ка страдалој цамији, како бисмо показали да то није имало везе са верским сукобом. Међутим, господин Коштуница опет је на то заборавио. Ми заиста желимо да верујемо да Коштуница том сукобу није желео да да било какво верско обележје, поготово што већ неки аналитичари на Западу јавно указују да иза свега стоји ЦИА – између осталих, то је урадио и радио „Франс интернационал“.

Међутим, поставља се питање зашто се то баш сада десило и какав циљ су тиме желели да постигну ментори и извршитељи. За почетак, да не би испали наивни, треба да се подсетимо такозване пролећне офанзиве, која је била и раније константно најављивана од стране албанских сепаратиста, све док их Војска Југославије и милиција нису поразили, али тада је НАТО прискочио у помоћ. За три године владавине ДОС-а офанзива је стављена на лед јер су међународне снаге и наши „политички владари“ ту офанзиву свесно и несвесно помагали, па за тим није било потребе. С друге стране, Срби су и даље у континуитету избацивани са својих огњишта, њихова имовина је палења, убијани су, киднаповани итд. На тај начин још једном се показало да је наша власт неспособна да било шта уради сем да слуша наредбе.

Екстремни лидери косовских Албанаца су сматрали да је зрела прилика да очисте Косово и Метохију од Срба и извојују његову независност. Нормално, они су за то тражили зелено светло, а ко би им га дао ако не њихови главни ментори. У том контексту у новинарским круговима помињу се неки бивши и неки садашњи функционери америчке администрације, Холбрук, Олбрајт, и њима слични. Међутим, одмах њихов ђак, који још увек три месеца након губљења сваког поверења бирачког тела води нашу спољну политику, каже да су Немци наводно за независност Косова. Нама је заиста до сада непозната јасна позиција међународних фактора по том питању, али сигурно знамо да егзистирају удружени кругови бивше и садашње америчке администрације који су израдили стратегију за стварање независног Косова. Албанија, која је недавно проглашена за стратешког партнера ван Атлантског пакта, им помаже у стварању такозване „Зелене трансверзале“, која има за циљ да спречи Европску унију да оствари свој геополитички континуитет са Блиским истоком и бившим совјетским републикама. Наступају са тобожњом тезом да се Американци у савезу са „овим муслиманима“ у тој трансверзали боре против „непобожних хришћана“ (православци). Да апсурд буде већи, у већини исламских земаља ЦИА се бори против терориста, који изражавају већинско расположење тамошњих народа.

Сада ми у томе не видимо како Европа, а посебно Немачка као један од најјачих фактора Европске уније иде против својих интереса и историјских тежњи. Али господину Свилановићу је све дозвољено у одбрани америчких интереса, чак да успорава парламентарне политичке странке у њиховим напорима да створе минималну сагласност око стратегије за решавање проблема Косова и Метохије, називајући их националистичким фразама на својој конференцији за новинаре одржаној 25. марта. И ако је од Свилановића, много је.

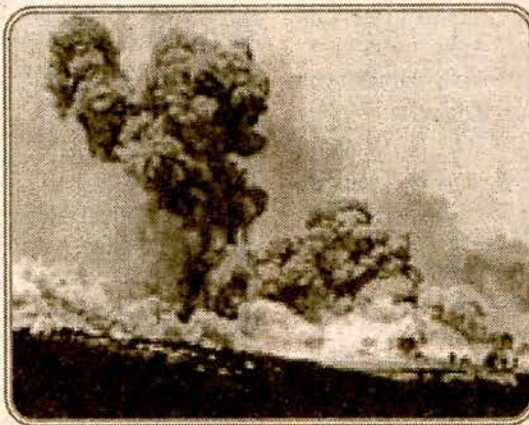
Мислим да, иако је та акција односно пролећна офанзива била планирана и темпирана, није спроведена до краја због реакције српског народа, која је за многе представљала изненађење. Српски народ као да је дошао до једног отрешјења након трогодишњег гладовања, већег и од оног из доба Милошевића, убијања и свакаког терора, који је над њим вршен у име међународне заједнице.

Сада, када је овај план уздрмао различите факторе а такозвана међународна заједница показала извесну разлику у погледу решавања косовског питања и стратешких интереса у вези њега, треба у томе да пронађемо наш испланирани урванотежени потез и да бранимо сопствене интересе. Одбрана националних интереса ни у ком случају не може да буде индивидуална, са дозом политичког маркетинга, него колективна и заједничка, са веома смишљеним коришћењем различитих снага и личности како би остварили највеће могућности за решење тог питања у корист легитимних националних интереса Србије и њених грађана. Ту би требало да се заборави на сва неслагања. Не треба приступати решењу проблема ни страначки ни режимски већ искључиво са становишта националних интереса. У том контексту треба озбиљно размислити о Националном савету за Косово који би био једини легитиман да управља „врћим кромпиром“ и усмерава га на одговарајући начин. Такав савет би требало да чине партиципативно представници свих парламентарних странака уз учешће независних личности које поседују кредибилитет и знање да преговарају по том питању како би представљали нестраначки и ванпарламентарни део Србије. Такав савет би морао да има помоћно тело за међународну сарадњу, одбрану и извршно тело. Савет треба и мора да буде изнад владе Србије, која треба да буде његов извршитељ а не контролор. На такав начин бисмо њима, нашем народу и међународној заједници показали да смо зрели и спремни да бранимо наше националне интересе уз сарадњу и сагласност са свим одговарајућим факторима, а не да будемо само пуки извршитељи туђих интереса.

Морамо да будемо свесни да та почетна офанзива, која није успела, није завршена. Сада је у игри много старији и нови сценарио, по закону вероватноће којим свакодневно управљају покровитељи догађаја на Косову и Метохији. Сада је на нама да на време погодимо шта је следећи сценарио и како ћемо му се супротставити не заборављајући да и југ Србије може да буде важан део тог сценарија.

Овде не треба губити из вида игру која се баш ових дана дешава у Војводини, јер резултат те игре, ако успе, може привремено да буде примењен и на Косово и Метохију као „Косово република“, у оквиру тобожње федерације коју војвођански сепаратисти желе да траже од тзв. међународне заједнице, приликом интернационализације измишљеног војвођанског проблема.

Треба све карте отворити и ставити на сто и темељно и поштено их анализирати како не би опет, ова влада, или њој слична, била изненађена догађајима. Ако се то не уради, све што нам се деси по том питању биће последица њихове смотане политике, у најбољој квалификацији.

СХВАТИЋЕ!

Једини модел који је сада остварљив је да Шиптари и Срби живе једни поред других као што су живели педесетих, шездесетих, седамдесетих, а не једни са другима. Ја сам завршио факултет у Београду али Перић, наш посланик, завршио је права у Приштини и он није имао ниједног Шиптара ни на једном предавању током четворогодишњег студирања. Та мултиетничност је само америчка фраза, она не постоји, ниши ће да се сprovede у дело у следећих 20 година. То је оно што желе и сада Срби на Косову. Желе да имају здравство, просвету стогодошњим програмима државе Србије. Србе доле не интересује која је влада, већ да њихово дете има исти претман као дете у Београду, Крагујевцу, Новом Саду, каже за „Велику Србију“ Љубомир Краговић, посланик Српске радикалне странке.

• Каква је безбедносна ситуација на Косову и Метохији?

Без обзира што у јужној српској покрајини тренутно влада затишје, присутна је велика напетост међу српским становништвом. Веће мере безбедности од стране КФОР-а и УНМИК-а постојале су само два-три дана. Срби су остављени у неизвесности која се повећава разним причама, поготово међународног фактора, да је могућа поновна ескалација насиља шиптарских терориста. Исту причу поновио је и Савет безбедности. Срби који живе доле свој живот могу једино да бране голим рукама, то је једна неравноправна борба, па је страх који је код њих присутан сасвим разумљив. Међутим, Срби су уверени да ће та њихова борба најзад отворити очи свету и да ће он примити к знању да су Срби на Косову и Метохији угрожени а не Шиптари, не само сада након 17. марта, већ уназад пар стотина година, да су Шиптари ти који су извршили и врше терор, и користе моменат да заведу светску заједницу да би остварили нека своја права, а права на Косово и Метохију и живот у њему имају пре свега Срби, а онда и сви остали. Надам се да се у наредном периоду неће понављати шиптарска злодела и да ће свет почети да размишља о Косову и Метохији узимајући у обзир ситуаци-

ју на терену, а не према жељама појединих светских моћника и лобиста који лобирају за сепаратисте и терористе.

• Шта садржи Резолуција о Косову и Метохији коју је усвојио српски парламент?

Резолуција предвиђа један минимум безбедности који мора да постоји када је Косово и Метохија у питању. Када је премијер у свом експозеу у Скупштини рекао да прво мора да се обезбеди повратак прогнаним Србима, ја сам оповргао то његово мишљење изјавивши да прво треба да се ради на решавању судбине киднапованих, јер је она тежа и од саме смрти. Смрт је извесна, она се деси и некако прежали, али код киднаповања пет и више година породице не знају каква је судбина њиховог киднапованог оца, сина, брата. За једну породицу то је јако велики ударац и једно велико оптерећење. Тога су свесни само они који такву судбину доживе. Коштунница то може да реши јер је он, путивши из српских затвора око 1700 шиптарских терориста, који су осуђени по нашим кривичним законима и који су имали све услове да нормално издржавају казну, Шиптаре задужио. Ваљда има толико утицаја да тражи од Шиптара да укажу где су ти наши киднаповани, живи да се врате а мртва тела да се сахране.

Тек онда, под тачком два, треба да се створе услови за безбедност Срба, коју можемо остварити на тај начин што ћемо испоштовати Резолуцију 1244 и у склопу Уједињених нација послати нашу војску и полицију на Косово и Метохију. Из Србије не треба нико да иде јер доле има доста мушкараца који би врло радо прихватили да на једном рамену носе ознаку наше војске а на другом ознаку снага Уједињених нација. Ако можемо да шаљемо наше војнике у Ирак и Авганистан, зашто не можемо и на Косово и Метохију.

Чињеница да постоје наше снаге уливала би сигурност Србима, који би се осећали безбеднијима. Наравно, и шиптарски терористи не би могли тако бахато да се понашају, као што то чине сада, када знају да снаге КФОР-а и УНМИК-а неће да реагују, било шта радили. Сведоци смо да су они последњих пет година у непосредној близини, или чак у сарадњи са КФОР-ом и УНМИК-ом вршили разна злодела. Када се прва два услова створе, може да се размишља о повратку оних који тамо желе да се врате а заинтересованих сигурно има, ако не више, онда барем толико колико нас сада на Космету има, а то је негде око 130 хиљада. Наравно, све тачке морале би упоредо да се реализују и спроводе. За њих мора да се заложи држава јер је немогуће да то оствари било која политичка партија или Срби који тамо живе. Битно је такође истаћи да би сваки наш политичар у било каквом сусрету са неком страном делегацијом на почетку свог обраћања морао да спомене Косово и Метохију. Он је дужан као дипломата, функционер државе, да укаже свету на страдање Срба на Косову и Метохији. Никако не би смеле да се понављају ствари из претходног режима, када они ни једном једином речју нису спомињали муке и страдање Срба.

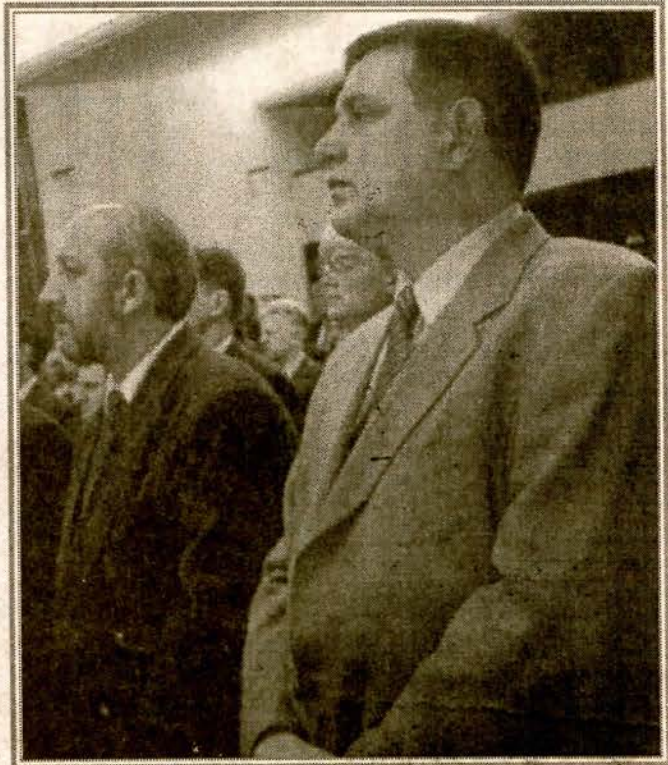
• **Поједини политичари након догађаја од 17. марта имају врло оштар речник, радикале су за такав говор оптуживали да су фашисти?**

Тадићеве, Човићеве изјаве, или посета председника Скупштине Предрага Марковића Грачаници, доказ су да су српски радикали били у праву, не само сада, већ уназад неколико година, када су упозоравали шта се све дешава на Косову и Метохији. Радикали су у то време називани фашистима, а сада су они на позицијама које заговара Српска радикална странка. Мени је драго да прихватају тај речник и програм који српски радикали имају за Косово и Метохију, мада морам да признам да ми је то мало лицемерно. Сетимо се само Човића и његове мултиетничности, или Наје Колунџије која је, када сам у Скупштини затражио да ми очи буду уперене ка Београду а не Приштини, изјавила са жаљењем да ја морам да гледам у Приштину јер живим на Косову а не у Београду, или, на пример, изјаве партијских другова из Г-17: Лабус је изјавио да га Косово не интересује, Динкић је у Америци на једном универзитету изјавио да је Косово амерички а не српски проблем.

Мени то не смета, ја бих волео да још више наших политичара, не само радикала, посећује Косово и Метохију и води бригу о Србима. То је само доказ о исправности политике Српске радикалне странке. Сада је тек свима јасно да доле постоји проблем а радикали су на то указивали одмах по доласку снага наводне „мировне мисије”. Шешел је то назвао окупацијом још оног дана када смо усвајали споразум Черномирдин-Ахтисари.

• **Све чешиће се говори о подели Косова и Метохије, шта ви мислите о томе?**

Идеја да се направе одређени кантони, ентитети или нешто слично је потпуно бесмислена. Она може да се прихва-

ти само као првобитно решење, да би се на неки начин те српске енклаве заштитиле. Било које решење које било ко предложи, ако да добар резултат, је добро за почетак. Међутим, једну такву заштиту, која се сада пласира кроз разне ентитете, може да уради само Савет безбедности а српска влада може то само да потенцира и да се за то залаже.

Радикали су апсолутно против поделе Косова и Метохије, залажу се за изналажење неког модалитета заштите Срба на Косову и Метохији али да оно и даље буде у саставу Србије. Сматрам да ће Шиптари, можда кроз 20 година, али сигурно ће тражити да буду у саставу Србије, јер ће схватити да своја права могу једино на тај начин да остваре. Они никада нису живели боље него када су били под нашом државом. Један племенски народ добио је могућност да се школује, да има адекватну здравствену заштиту, да учествује у вршењу власти. У том периоду неће да нападају само Србе, већ и снаге КФОР-а и УНМИК-а. Наравно, то што причам је јако далеко јер је њихова идеја о самосталности отишла толико далеко да они Србина не могу да виде као свог комшију. Али, с друге стране, док год постоји српски народ, они тај свој сан о независном Косову никада неће остварити.

• **Говорите о њиховом дугогодишњем сну о независности Косова, откада он датира?**

Он потиче још од Призренске лиге, на којој је донета одлука о Косову као једној целини, која ће се одвојити као држава и припојити Албанији. Код шиптарског народа та идеја је стално присутна, они на разне начине покушавају да је остваре. Права увек покушавају да остваре преко светских моћника. За време Призренске лиге то су били Турци, затим је то била Аустроугарска, па Немачка, данас је то Америка и слични. Њима увек треба, како код нас на Косову кажу, неки дају или ујак, који ће да им помогне. Држава се, међутим, не добија тако што је неко поклања, за њу треба да се избори и на њу треба да се полажу нека историјска, географска и демографска права. Они имају једино ово треће, зато што је бар двеста година вршено њихово насељавање из Албани-

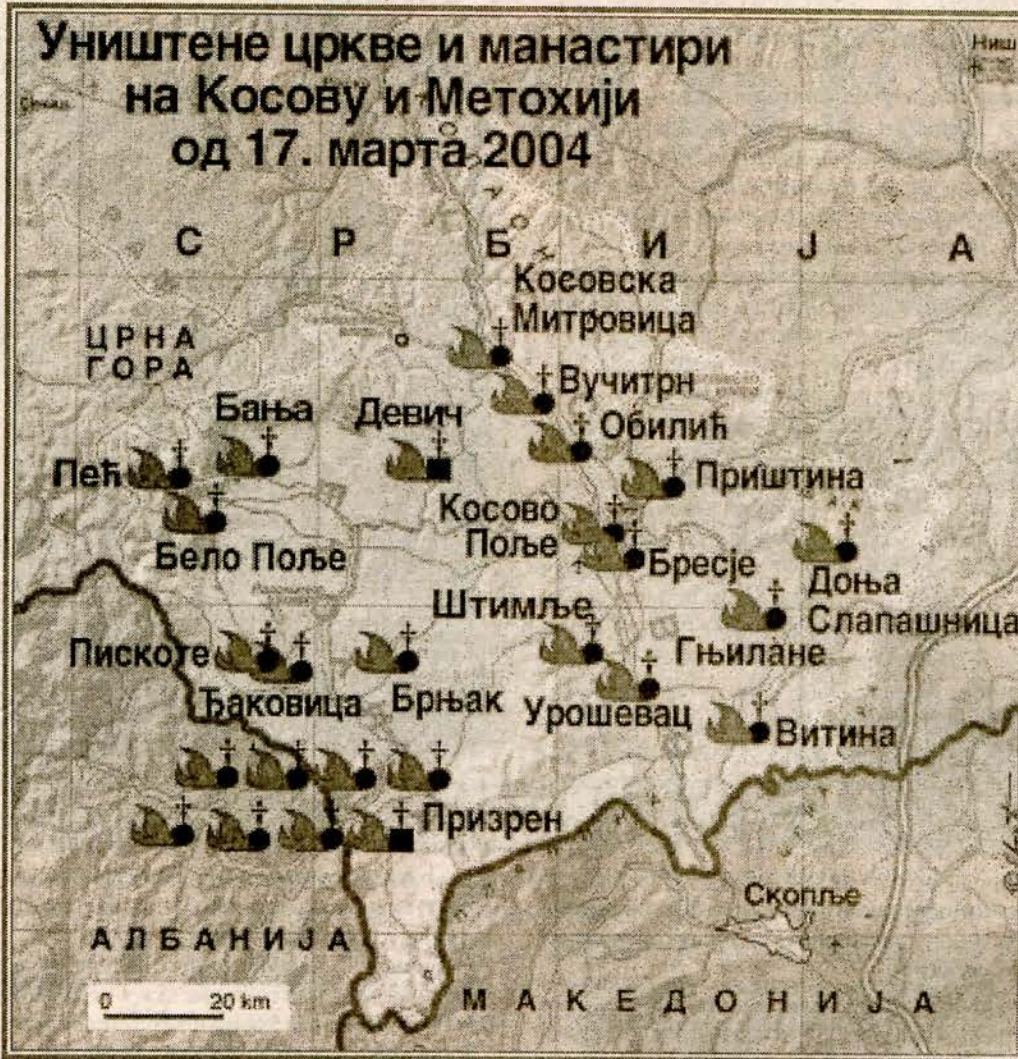
Косово и Метохија

је и Македоније и њихово умножавање и стварање многочланих породица. Сада на Косову 90 одсто популације чине Шиптари, што је продукт не само њиховог биолошког развоја, већ и продукт исељавања Срба, а 10 одсто становништва чине Срби, Роми, Горанци. Сетимо се сеобе Арсенија Чарнојевића, одлуке комунистичке партије да забрани повратак Срба и Црногораца на Косово и Метохију, па и овога што се сада догађа. Када се све то сабере, вероватно би на

Косову данас био исти број и Срба и Шиптара.

• Да ли заправо у овом тренутку постоји право решење за Косово и Метохију?

Тренутно за Косово и Метохију не постоји неко паметно решење. И раније, за време комунизма, када се мислило да је благостање, Косово је у ствари било подељено, и тада су Срби ишли у српске школе а Шиптари у шиптарске. Улице су биле подељене, у Косовској Митровици са једне стране Ибра био је српски корзо, са друге шиптарски. Постојали су ресторани које су посећивали Шиптари, а које Срби. Ја сам завршио све школе у Косовској Митровици и никада у одељењу нисам имао Шиптара, нити је то био случај са неким кога ја познајем. Шиптари су били сами у одељењу а у српском одељењу су били и Роми, Горанци, Турци. Не верујем да је постојало неко место на Косову и Метохији где су Шиптари и Срби седели у истим клупама, од првог до осмог разреда. Једини модел који је сада остварив је да Шиптари и Срби живе, једни поред других, као што су живели педесетих, шездесетих, седамдесетих, а не једни са другима. Ја сам завршио факултет у Београду али Перић, наш посланик, завршио је права у Приштини и он није имао ниједног Шиптара ни на једном предавању током четворогодишњег студирања. Та мултиетничност је само америчка фраза, она не постоји, нити ће да се спроведе у дело у следећих 20 година. То је оно што желе и сада Срби на Косову. Желе да имају здравство, просвету строго по програмима државе Србије. Србе

доле не интересује која је влада, већ да њихово дете има исти третман као дете у Београду, Крагујевцу, Новом Саду; да се васпитава и образује по српском наставном програму а не по УНМИК-овом. УНМИК-ов програм не постоји, то је полицијска организација, која има педесетак држава чланица. То је још само једна слика којом покушавају Србима да се замажу очи, то је заправо шиптарско образовање. Човић је чак убеђивао Србе да то прихвате а сада је против тога,

јер види да је изгубио позицију у народу па би желео да је поврати, али касно – егзистираће још извесно време а онда ће отићи у заборав.

• Ко врши власт на локалном нивоу на Косову и Метохији?

УНМИК је организовао изборе на локалном и покрајинском нивоу. Српски радикали су једини од српских партија били против изласка на изборе. Тако, рецимо, у Липљану имате Скупштину општине коју чине 15 Шиптара из Руговине партије, 15 Шиптара из Тачијеве партије и један Србин из ДСС-а. Тај Србин, Боривоје Вигњевић, је потпредседник општине. Како он заступа српске интересе, сведочи пример када је требало да се изгласа одлука да се Фатмиру Лимају, једном зликовцу који се налази у Хагу, новчано помогне. Пошто је за предлог гласало само 15 чланова Тачијеве партије, преломлио је Србин који је подржао да се одобри шиптарском злочинцу помоћ од 10 милиона евра. Тај исти Вигњевић на седнице долази у борбеном оклопном возилу, пошто Срби не могу слободно да се крећу градом. У свим општинама на Косову и Метохији фигуришу по један, два или три представника Срба. Северна Косовска Митровица и Штрпце су изузетак. У Штрпцу, без обзира што живи 70 одсто Срба а 30 Шиптара, направљен је паритет а у Косовској Митровици избори нису ни одржани јер су Срби били против тога. Једини град који није изашао на локалне изборе је

Косовска Митровица, која нема Скупштину општине али зато има савет који је формиран од стране Човића и УН-МИК-а.

• Како решити тешку материјалну ситуацију на Косову и Метохији?

Поред великих проблема, лагодније живе они који су на буџету, зато што постоји одлука да сви буџетски корисници примају косовски додатак, који је, заправо, још један доходак. Њима је живот много лакши јер имају средстава. Међутим, то је само један мали број. Србија, уколико жели да реши материјалну ситуацију, кроз социјалну политику мора да збрине и остале припаднике српске националности. Чак је обећавано да ће од септембра на основу одлуке Владе Србије сви запослени у привреди који су остали без посла не својом кривицом, примати просечан лични доходак. На моје питање Човићу зашто та одлука није реализована, одговорио ми је да је то због тога што не могу да ажурирају те спискове радника. По мени, то је одговор само ради одговора, јер се то сигурно за месец дана може ажурирати. Ту је обухваћено негде око 42 хиљаде радника, који су остали на улици, практично без икаквих примања. Српска радикална странка је сада поднела иницијативу како да се реши проблем тих који већ пет година не примају ни динар од државе Србије. Из буџета, према том нашем предлогу, месечно би појединац требало да прима око 250 евра а породица 500 – у питању су они који су радили у привреди а до сада ништа ни су примали.

Такође, држава треба да створи услове и стимулише мале привреднике доле на Косову и Метохији кроз разне развојне програме да се обезбеде средства која би била строго наменски утрошена за мале радионице, фарме, пекаре и низ других ствари. Нормално је да би то имало великог одјека, али иза таквог пројекта мора да стане држава, јер је српски народ изнурен, осиромашен и нема могућности за тако нешто.

• Како Српска радикална странка делује на побољшању положаја Срба који живе у јужној српској покрајини?

Радикали не учествују ни у једном делу власти ни на Косову и Метохији, ни у Србији, па су нам руке са позиције власти просто везане. Међутим, Српска радикална странка делује у свим тим дешавањима на Косову и Метохији кроз своје чланство, које својим сународницима помаже на разноврзне начине. Иначе, странка је добро организована кроз општинске одборе. Српски народ доле на Косову и Метохији једину наду полаже у радикале и њихов долазак на власт. Уколико би се то десило, сва средства која су намењена Косову и Метохији стварно би тамо и дошла, а не би се лажно приказивали извештаји.

Посланици из коалиције Поврашак на заседања покрајинске скупштине одлазе иако ипко прво долазе у Београд, па се одаише авионом пребацију до Приштинине, где их на аеродрому чека борбено возило које их вози у парламенит. Тамо седе и учествују у изгласавању неких закона ипоуит оног Кривичног, који је у ипоитиуносити суипрошан нашем уставу, јер закон је проблем државног уређења, а не једне обласити. Нико од њих ишај закон не осуђује, већ сви кажу – није време.

• Често нападите Човића како је мало тога урадио на Косову и Метохији, готово ништа.

Човић није саградио ниједну кућу од чврстог материјала. Правио је монтажне куће у Осејанима, Бичу и оне су порушене. Да се исправим, то није правио Човић, већ Влада Републике Србије, он је требало само да реализује све те идеје. Међутим, оно што мене као радикала збуњује је то што је он направио Геронтолошки центар у Косовској Митровици који не постоји, стамбени блок са четири ламеле који не постоји, што је саградио насеље од 37 кућа, за које он није дао ни динар, како наводи у свом годишњем извештају, већ су паре стигле од неке ирско-немачко-швајцарске организације. Све те радове су Шиптари изводили и на тај начин им је помогнуто јер су се упослили, а могли су да раде исто тако уместо њих и Срби. На жалост, и те куће су спаљене. Ми нисмо гласали за његов извештај о раду Координационог центра јер је он толико фризирани и нашминкани да је то у ствари извештај за Министарство унутрашњих послова, да истражи где су потрошена средства која су приказана. Ја сам навео три примера а да не говорим о осталим случајевима, о семенској пшеници која и дан данас стоји у селу Прилужју и није подељена грађанима, већ се врши препродаја. Хуманитарна помоћ се на Косову и Метохији много злоупотребљава а пријављује се као велика средства која иду ка Србији.

• О чему размисљате када одлазите са Косова и Метохије и када му се враћате?

Тај пут је увек неизвесан, зато што одлазим и остављам своју породицу. Међутим, ја се ипак боље осећам јер северни део Косовске Митровице није толико угрожен као остале српске енклаве. Када мушке главе одлазе одатле и напуштају своје породице на три-четири дана, они морају да буду забринути. Такав је случај са нашим послаником Перићем, који долази из Преоца код Грачанице. Но, упркос свему томе, на Косову и Метохији се дешава нешто фасцинантно. Када сам био у Преоцима, имао сам прилику да разговарам са тамошњим учитељем и сазнао сам да у том селу од првог до осмог разреда школу похађа 105 ђака – тиме не може да се похвали ниједно богато село у Србији. То је она снага у коју Србија мора да улаже, а таквих села има много. Када Перић или било ко други због посла одлази на неколико дана одатле, мора да има једну сигурност да му је породица безбедна. То држава треба да обезбеди.

УБИШЕ МИ ПОЛА ПОРОДИЦЕ

Цео животи вам прође у шиптарским претињама и злослутним шичекивањима. Трагичне судбине и та шичекивања преносе се са колена на колена. Као наслеђе остављају се младим поколењима. Уместо да наследите лепе успомене, своју дедовину, очевину, ви добијате на поклон болно сазнање да вам животи стално виси о коњу. Када се једна овдашња породица окупи за неки празник, онда се најчешће присећамо мртвих, убијених и прогнаних. Гошова да нема српске породице на Косову и Метохији чијег, барем једног члана нису убили шиптарски терористи. О албанским тежњама и зверствима ми је најпре причао отац, а онда током одрастања и сам сам долазио до истих сазнања, јер сам својственим очима гледао то што се на Косову и Метохији дешава. Исто ће бити и са мојом децом. Део моје породице стварао је од шиптарске руке. Прадеду су Шиптари убили из заседе, затим су ми 1941. године убили и деду и стрица. Браћо од тешке ми је стварао 1999. године у борби са ОВК. С обзиром на та болна и трагична искуства, на неки начин, навикли смо се на такав животи са Шиптарима.

Без обзира што је општина Звечан релативно близу централне Србије становници српске националности који тамо живе муче сличну муку као и њихови сународници у остатку Косова и Метохије. Страх од шиптарских зверстава и овде је присутан.

Звечан је један од општинских центара на северу Косова и Метохије, настањен са око 8000 Срба и око 300 становника албанске националности. Подручје је претежно брдско-планинско, са карактеристикама привредне неразвијености, јер је око 80 одсто радно способног становништва било запослено у Рударско-металуршко-хемијском комбинату „Трепча“, некадашњем индустријском гиганту, у време СФРЈ. Доласком међународних снага на Косово и Метохију, окупаторских снага у униформама КФОР-а и УНМИК-а „Трепча“ је престала са радом, тако да су скоро сви запослени радници остали без посла. Народ је био принуђен да се сналази како зна и уме, не би ли се прехранио и одржао голу егзистенцију, тако да се инжењери, економисти, адвокати и остали баве разноразним пословима, углавном таксирањем или уличном препродајом робе. Економска ситуација је

на ивици беде, но то и није највећи проблем српског становништва у овој општини. Много већи проблем је политичко-безбедносна ситуација. Народ је забринут, испуњен тешким осећајем бесперспективности и неизвесности. Народ је у очају. После „Олује“ у Српској Крајини 1995. године, у Звечану је прихваћено неколико стотина српских избеглица. Такође, након НАТО агресије 1999. године прихваћено је неколико стотина избеглица из унутрашњости Косова и Метохије и јужног дела Косовске Митровице. Најзад, после најновијег етничког чишћења у овој средини уточиште је пронашло неколико стотина Срба из унутрашњости Косова и Метохије.

Добросав Добрић каже да тамошње становништво страхује да их не задеси иста судбина као њихове сународнике у осталим српским енклавама, иако је ова општина релативно близу Србије и претежно настањена српским становништвом. „Свима је сада јасно да је тобожња мировна мисија Уједињених нација чиста превара и да су Војислав Шешељ и Српска радикална странка били потпуно у праву када су о томе, још 1999. године, говорили. Ове међународне снаге

„Надам се да ће Србија да се усиправи и узме у своју заштитну нејач на Косову и Метохији. То ће се вероватно десити тек када на власт дођу српске патриоте и када Србијом преселану да владају издајници. Надам се да ћемо дане који су пред нама дочекивати живи и здрави у својим домовима, и да ћемо још много година славити васкрсење Исусово у својим домовима и у својим светињама, манастирима и црквама на подручју општинске Звечан и широм Косова и Метохије. То ће се, ја се надам, брзо остварити. Морам да се надамо, нема нам друге. Из сојствене коже не може се побегну“.

које су дошле на Косово и Метохију да би наводно донеле мир, у ствари помажу Шиптарима у стварању „Велике Албаније“, коју ће најлакше створити када протерају све Србе и када на светој српској земљи не буде више Срба“, истиче Добрић прилично забринутим гласом.

Стари становници овог подручја кажу да је ових пет година под окупацијом КФОР-а и УНМИК-а било много теже живети него под окупацијом фашистичке Немачке од 1941. до 1945. године. „Не зна се коме је теже, женама и деци, омладини, средњој генерацији, или старим људима. Деца немају никакво детињство, увек их са стрепњом шаљемо у школу и са стрепњом их чекамо. Уче у тешким условима који су непојмљиви за некога ко ту не живи. С друге стране, после школе немају где да се запосле. Родитељи много брину за децу, за њихову будућност и покушавају да им обезбеде елементарне услове за живот“, истиче наш саговорник.

Међутим, и поред тог тешког живљења, овдашњи српски народ није клонуо духом и не помишља да напусти Косово и Метохију. Истичу да је много теже њиховој браћи у енклавама: Прилужју, Племетин, Ораховцу, Хочи и тиме се успешно теше.

„Решени смо да се изборимо са свим силама које су се уротиле против нас и надамо се да ће се нешто променити и да ћемо успети да се одржимо на својим прадедовским огњиштима. Да заштитимо своје куће, имања, гробове“, саопштава нам Добрић. Међутим, како каже, то можда лепо звучи када се изговара, али свакодневна пракса показује многобројне недаће живота тамошњих Срба. „Не зна се да ли је теже дању или ноћу. Дању треба зарадити који динар а ноћу се стрепи од неизвесности какав ће дан да осване. Српско становништво нема апсолутно никакво поверење у међународне снаге. Срби су отерани са ових простора. Оно мало нас што је остало само уз памет и Божју помоћ покушавамо да очувамо наше животе, куће, имања, цркве и гробове“. Добрић за себе каже да је оптимиста и да често храбри своју децу, супругу, комшије и пријатеље говорећи им да треба да се надају да ће се ствари једног дана променити на боље и да ће свет да увиди какву је грешку направио бранећи шиптарски тероризам на једној страни а кажњавајући Србе и Србију на другој страни.

Животна прича нашег саговорника налик је причама осталих који су на Космету рођени и који су тамо упркос све-

му остали да живе. Рођен је 1961. године у Звечану. Факултет је уписао у Приштини 1979. године, где се први пут 1981. године сусреће са великим организованим албанским демонстрацијама. Оно што касније следи добро је познато свима, сем можда међународној заједници. „Од тада до дан данас ратујемо и слушамо шиптарске претње да ће се дићи на оружани устанак, да ће нас силом протерати и створити „Велику Албанију“. Цео живот вам прође у шиптарским претњама и злослутним ишчекивањима. Те приче и та ишчекивања преносе се са колена на колена. Као наслеђе остављају се младим поколењима. Уместо да наследите лепе успомене, своју дедовину, очевину, ви добијате на поклон болно сазнање да вам живот стално виси о концу. Када се једна овдашња породица окупи за неки празник, онда се најчешће присећамо мртвих, убијених и прогнаних. Готово да нема српске породице на Косову и Метохији дијег, барем једног члана нису убили шиптарски терористи. О албанским тежњама и зверствима ми је најпре причао отац, а онда током одрастања и сам сам долазио до истих сазнања јер сам сопственим очима гледао то што се на Косову и Метохији дешава. Исто ће бити и са мојом децом. Део моје породице страдао је од шиптарске руке. Прадеду су Шиптари убили из заседе, затим су ми 1941. године убили и деду и стрица. Брат од тетке ми је настрадао 1999. године у борби са ОВК. С обзиром на та болна и трагична искуства, на неки начин на такав живот са Шиптарима смо се већ навикли. То траје много година, и оно што човека изједа је непознаница како ће се то завршити“, истиче саговорник. До бомбардовања и доласка међународних снага 1999. године радио је као пољопривредни инжењер у једној земљорадничкој задрузи, након тога, због познате ситуације губе се било какви услови за рад и од тада се сналази како зна и уме. Отац је четири малолетна детета. Најстарији син је сада седми разред док је најмлађи напунио пет година. Каже да су превише мали да би размишљали о својој будућности, али примећује како са одрастањем губе безбрижност, брзо sazревају и почињу да постављају питања о својој будућности, на која и одрасли тешко могу да одговоре. Надам се да ће се услови за живот поправити, да ће се једном прекинути са прогоном Срба са свих српских земаља, да ће се Србија управити и да ће будућност наше деце бити светлија од наше“.

НЕ ЖЕЛИМО ДА СЕ СРБИЈА ПРОТЕРА СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Што се тиче Координационог центра и Небојше Човића, ми на њихову адресу можемо да уђемо милион замерки. Ја сам са њим имао неколико вербалних дуела. Долазио је у Штрпце свега три или четири пута. Први пут је долазио да би наговорио Србе да изађу на изборе за Скупштину Косова. Други пут када је требало да се изађе на локалне изборе. Тада сам се са њим жестиоко сукобио, пошто га је неко наводно информисао да ми радикали сјречавамо људе да изађу и гласају. Дословце нам је тада поручио – немојте да ја на вама радикалима и теби лично применим правну државу. Трећи пут је био по констатацији локалне самоуправе да би дао својим људима инструкције шта да раде.

Безбедносна ситуација у Штрпцу је добра, за сада нема најважнија да ће бити неких инцидената. Тамошњи Срби су, како кажу, опрезни и будни за свако изненађење. Са посебним интересовањем прате оно што се дешава по осталим српским енклавама. У току последњег геноцида, 17. марта, шиптарски сепаратисти напали су рубно село у општини, Дрековци, и убили два мештанина, оца и сина. Отац Столић Добривоје имао је 49 година а његов син Борко тек што је навршио 21 годину. Убијени су из ватреног оружја тако што је у њих пуцано из непосредне близине. Тела су пронађена на њиховом кућном прагу. Претпоставља се да су терористи у заседи чекали да изађу из куће а затим у њих пуцали. Како прича Звонко Михајловић, Србин из Штрпца, прво је из куће изашао отац, вероватно да узме дрва, а када је син зачуо пуцњење, кренуо је и он за њим, па су обојица настрадали. У питању су, иначе, расељена лица из Урошевца, која су успела да избегну егзодус 1999. године, али их је зла судбина ипак задесила неколико година касније.

Михајловић објашњава да је у селу одмах формиран кризни штаб, чији су се чланови одмах запутили на место убиства. Према његовим речима, упркос опасности која је постојала да и они буду убијени, први су дошли на место несреће. Затекли су мртва тела испред куће и шест украјинских војника КФОР-а, који су се налазили на растојању од неких

150 метара од места одакле је пуцано. „Да су желели, могли су на шиптарске терористе, који су пречицом преко винограда дошли из суседног албанског села, које је удаљено од Дрековца свега два километра, да отворе ватру. На наше питање зашто то нису урадили рекли су нам да немају овлашћење. Другог дана је по том питању нешто промењено, али и тада је постојало овлашћење да пуцају једино уколико терористи њих нападну”.

Штрпце је под америчком зоном одговорности као и Гњилане, међутим, према причама мештана, тог 17. марта у Штрпцима није било ниједног америчког војника. На улица-

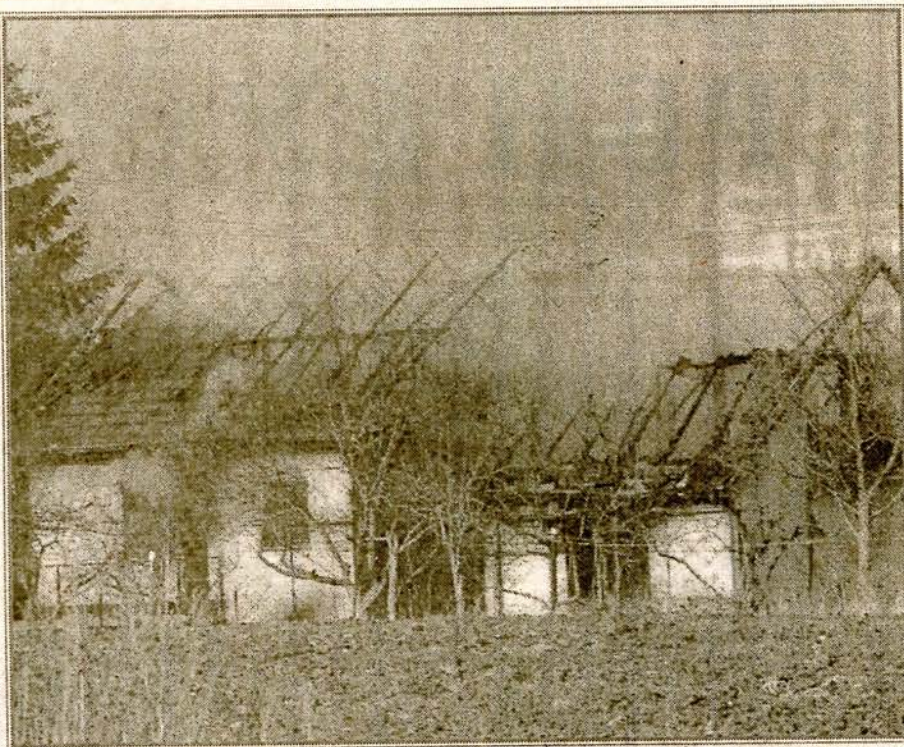

Михајловићу су у шом делу Косова и Метохије одвајкада а и он је тамо рођен. „Веома лоше се живи. Деца од неких пет година почину да зашћукују шта се то дешава. Како и не би, када живимо у једној сиресној и најтежој атмосфери. Наша будућност је неизвесна. Нико не зна шта нас супра чека. Перспективе нема. Међутим, постоји ша нека невероватна одлучност да се овде одржимо и останемо. Ја лично смајрам да леише средине од ове за мене нема, иако сирах влада на све сиране. О шоме се свуда говори, сирах где год се изађе. Преко дана ситуација је мало ошћенија, али је зашо ноћ пуна неизвесности”.

ма је било присутно неких стотинак Украјинаца без икаквог овлашћења да реагују.

У селу Дрековцу, као и у Штрпцу, живе искључиво Срби, али отежавајућу околност представља то што се шиптарска села налазе у непосредној близини. Терористи веома лако могу да се пребаци до било ког српског села и после извршеног злочина одатле лако побегну. „Они Шиптари што живе у нашој општини враћени су под притиском међународне заједнице, која им је саградила куће, чак у већем броју и веће него што су имали раније. Њихове куће само ничу, чак и на темељима порушених штала, а за Србе нема никакве помоћи”, каже Михајловић.

Саговорник истиче да су након последњег геноцида очекивали прогнанике из околине Призрена, али да до тога није дошло јер су неком невероватном срећом Срби ипак успели тамо да се одрже. Дошло је свега неколико људи из Урошевца.

Беже и од сиромаштва

Бедно се живи у Штрпцу. Комплетна привреда је стала. Раде само буџетске установе. Звонко Михајловић дане проводи страхујући за своју породицу. Каже да син, који је напунио тек шест година, већ поставља нека питања у вези Шиптара и онога што се на Косову и Метохији догађа. Истиче да ће их, и ако упркос тешкој безбедносној ситуацији успеју да се одрже, сиромаштво докусурити. „Ту држава прави ката-

строфалну грешку. Људи који су запослени у просвети и у здравству примaju плате 200 посто. Држава се руководи погрешном логиком да ће их, ако им да велику плату, ту задржати, међутим пракса показује супротно – чим уштеде, одлазе у централну Србију. Радници који су радили у привреди ван територија својих општина, што је и мој случај, не примaju ништа од државе. Да је држава паметна, као што није, и да направи неку прерасподелу тих средстава, запослени у здравству и просвети могли би да примaju плате од 150 одсто а они који су радили у привреди 50 одсто. Овде је и раније био проблем доћи до посла јер је услов била чланска карта. Сада је сто, хиљаду пута горе”.

Сматра да би, уз изванредан напор, држава могла да помогне. Перспективу види у отварању малих фабрика и радионица које би пословно биле везане за централну Србију. Истиче да нико не жели да живи од социјалних давања и хуманитарне помоћи. Сва социјална давања су од данас до сутра. Сем оно мало хуманитарне помоћи коју су упућивали страни донатори, пакета је било мало, Координациони центар за готово четири године свог постојања први пут је поделио помоћ пре три месеца.

„Што се тиче Координационог центра и Небојше Човића, ми на њихову адресу можемо да упутимо милион замерки. Ја сам са њим имао неколико вербалних дуела. Долазио је у Штрпце свега три или четири пута. Први пут је долазио да би наговорио Србе да изађу на изборе за Скупштину Косова. Други пут када је требало да се изађе на локалне изборе. Тада сам се са њим жестоко сукобио, пошто га је неко наводно информисао да ми радикали спречавамо људе да изађу и гласају. Дословце нам је тада поручио – немојте да ја на вама радикалима и теби лично применим правну државу. Трећи пут је био по конституисању локалне самоуправе да би дао својим људима инструкције шта да раде. Његова популарност на Косову и Метохији је никаква, радикали на свим изборима освајају највећи број гласова”, каже Михајловић.

Пишаће ме од чега живим а ја ни сам не знам од чега. Као што не знам може ли се ово назвати животом. У Штрпцу је најтеже бити радикал. То подразумева да радиш за националне интересе, а прошив себе имаш међународну заједницу код које си жигосани као националиста, што је благи израз у односу на онај који они употребљавају. Ја и моје сираничке колеге окарактерисани смо као екстремисти који нису за суживот са Албанцима, без обзира што то није тачно. Значи, прошив себе имаш њих, и оне Србе који су много флексибилнији, који се изјашњавају као неке демократије. Ти и ипак директно раде прошив нас тврдећи да би они много боље урадили али да их ми спречавамо у томе. С друге стране, када би учествовали на изборима које је организовао ОЕБС под патронатом УНМИК-а, глат би победили, међутим, ми то не желимо, не желимо да проширујемо ингеренције наше државе са ових простора.

СРБИ СУ

ГЛИНЕНИ ГОЛУБОВИ

Срби који живе у селу Старо Грацко надамак Липљана, потпуно су одсечени од света. Из својих кућа излазе само раном зором или ноћу. Енклаву не могу да напусте јер су у потпуном шиптарском окружењу. Са спољним светом комуницирају једино путем мобилних телефона. Срби у Липљану такође живе као таоци. На улицу не смеју да изађу због страха да ће бити убијени. Пошто су српске куће углавном сконцентрисане на једном месту, крећу се кроз дворишта – деца на тај начин одлазе и у школу.

Пре неки дан први пут смо на једној телевизији могли да видимо српске куће у Липљану ограђене бодљикавом жицом. Жица је била привремено постављена, јер су за тај дан биле најављене демонстрације Албанаца, па је КФОР желео на тај начин да се осигура да Албанци не попале и оно мало преосталих српских кућа и не побију њихове домаћине. Сцена је подсећала на приказ из неког од концентрационих логора или гетоа у којима су за време Другог светског рата били смештани Јевреји. Неколико секунди тог приказа више је личило на инсерт из филма неког несхваћеног европског режисера, којим се обрачунава са светском не-

Човић код нас никада није био, ми смо овде у селу већином радикали, па вероватно смајра да нема потребу да дође. У нашој енклави је преко 70 одсто радикала. Долазио је у Липљан, али и сада код својих људи. Дође код њих у кућу, поприча мало са њима, сликају га телевизијске камере па оде. Или држава да нешто предузме поводом ситуације на Косову и Метохији, или да пусти нас да завршавамо посао.

правдом, него на стварност. Људима који живе у тим кућама не да је ускраћено право да се слободно крећу, већ су принуђени да свој живот проводе као таоци у сопственој држави. На почетку 21. века ускраћена су им сва људска права. Међутим, уколико бисмо се желели бавити компарацијом трагичности њихових судбина, горе од кућног затвора представља чињеница да су заправо глинени голубови у које су албански терористи, који живе у њиховом комшилуку, спремни сваког тренутка да пуцају. Те исте комшије слободно се крећу по граду, седе по кафанама, раде, њихова деца без страха одлазе у школу.

Исте жице виђане су и око неких српских цркава и манастира, али, како се показало, нису биле ефикасно средство да се ова здања сачувају од паљења и рушења. Можда је још стравичније у свему томе то што њихови сународници који живе у околним селима, у свој својој муци сматрају да су срећни јер они, додуше уз опрез, могу колико толико нормално да се крећу по селу. За некога ко живи на сасвим другом крају Србије или света и може слободно да седне у кола и одвезе се у жељеном правцу, читава прича делује потпуно сулудо и несхватљиво. Како некоме ко није упућен у дешавања на Косову и Метохији објаснити да људи, да би сачували своје главе и домове, живе у кавезима? Можда се тај неко и пита зашто су ти људи остали тамо да живе и зашто су пристали на тај живот и може ли се заправо то назвати животом.

Недоумице у вези поменутих питања нестаће одмах након неколико проговорених реченица са неким ко тако живи. Тај неко просто ће вас одушевити својом храброшћу и решеношћу да истраје и очува своје корене. Док разговарамо са Радомиром Арсићем из села Доња Гушгерица, наомак Липљана, КФОР се припрема за претрес кућа. Траже оружје. Саговорник каже да су пре неколико дана, док су трајали немири, представници КФОР-а говорили да се свако сам брани оним што има, а сада претресају куће.

У самом Липљану и околним селима тензија никако не престаје. Шиптарске демонстрације најављују се за сваки дан, па сви Срби морају да буду на опрезу јер не знају у шта оне могу да се изроде. Шиптари стално проналазе неки повод за побуну, никада нису задовољни, а одувек је тако било.

Арсић каже да је код њих у селу до сада било мирно али да је много тешко било по оне Србе који живе у самом Липљану. „Пре рата тамо је живело око 80 одсто Срба, а сада је ситуација обрнута, 90 одсто Срба је одатле иселјено“. Питамо га да ли одлазе у Липљан – каже да за тим нема потребе јер тамо ниједна институција, уколико изузмемо цркву, није више српска. Све је измештено. А у постојеће институције Срби се не усуђују да уђу. Оних 1500 преосталих Срба снабдева се по околним српским селима, у којима њихова деца похађају и школе. До поменутих одређених пребацује их КФОР уз велико обезбеђење.

Арсић је староседелац на Косову и Метохији и до сада није имао намеру да се миче са своје родне груди, али пошто је ситуација све гора и гора, каже – видеће шта ће даље бити. За себе не верује да ће икада одатле отићи али када су у питању његова деца, не зна. Ако му деца оду да живе у централну Србију, истиче да то неће бити због лоше безбедносне ситуације, већ због тешке материјалне ситуације. Старији Арсићев син има 27 година и нигде не ради, млађи, који је сада завршио средњу школу такође нема где да се запосли. Арсић се пита како ће они једног дана да заснивају породице ако неће имати од чега да их издржавају. У селу живи и његова ћерка са својом трочланом породицом, друго дете је на путу, а и она је без посла. „Људи живе тако што та једна Србија шаље понеку плату. Неко има, неко нема. Ја сам радник Телекома Србије и примам плату, али овде је све много скупље него у Србији. Иначе, ово је пољопривредни крај, али шта нам то вреди када већи део своје земље не можемо да обрађујемо. Оно што је близу села обрађујемо, оно што је удаљено од села, то смо оставили. И ја сам оставио хектар земље јер немам услова да до ње дођем, она се налази у шиптарском окружењу“.

Према његовим речима, могућност да се дође до посла је готово никаква. И тамо где се појави неко слободно радно место, појави се иста бољка као и у централној Србији, запошљавају се само политички подобни људи. „Има тако угрожених породица да немају хлеба да једу. Социјалну помоћ не примају. Радници који су некада радили у привреди немају више никаквих прихода“. Истиче да је ситуација тешка јер су они у енклави буквално затворени. „Пут постоји до Приштине који нам и не треба, јер тамо и тако нема Срба, идемо до Грачанице и Чаглавице“.

Нико се не усуђује да изађе на улицу

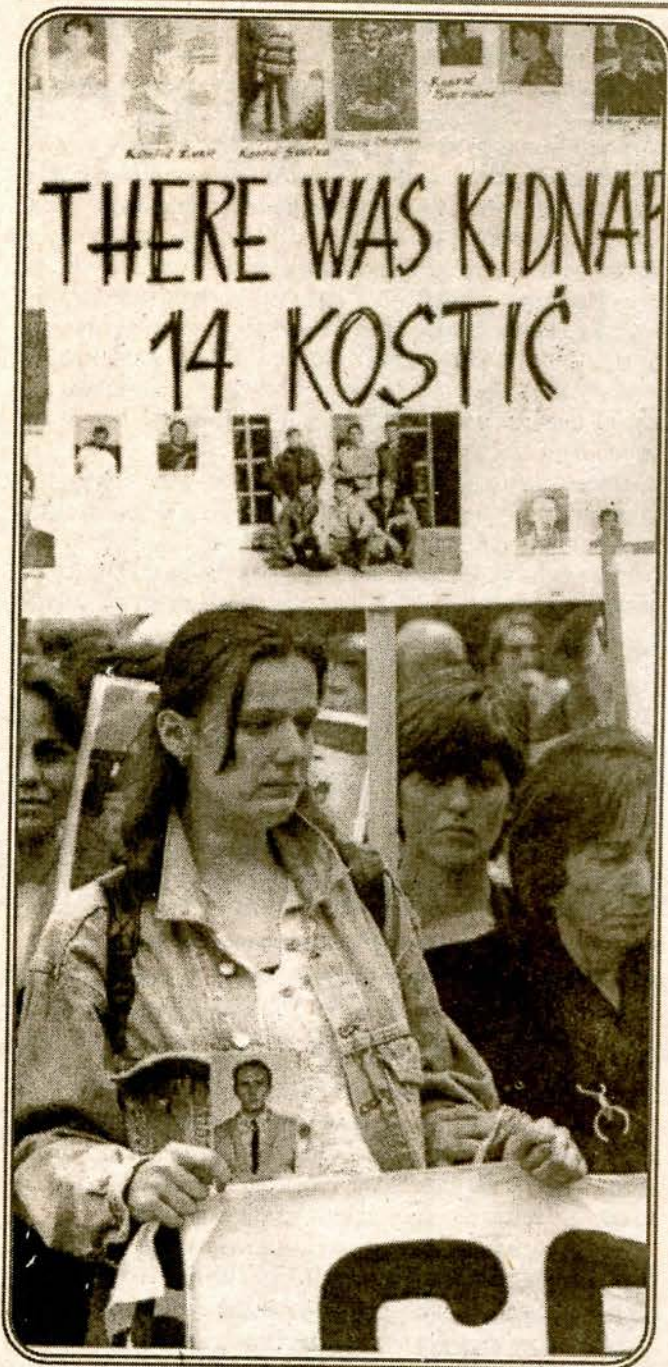
„Ситуација је код нас напета, живимо у енклави ширине четири километра, дужине осам километара. Можете да за-

кључите да је то веома скучен простор. Шиптари могу камењем да нас гађају. Они који су желели и имали могућности су отишли, многи од њих имају куће и станове по Србији и у Црној Гори, остала је сиротиња. Липљан је скроз за Србе изгубљен. Срби који живе у Липљану, пошто не могу нормално да се крећу улицом јер би их неко убио, крећу се кроз дворишта својих кућа. Поменуто дворишно путовање завршава се у дворишту цркве, одакле је организован превоз до српских енклава. Улицама уопште не смеју да се крећу, јер ће их Шиптари поубијати. У јужном Липљану преостало је око 50-60 српских кућа, док је остатак сконцентрисан око цркве. Срећа у несрећи је што су српске куће једна уз другу па могу да се крећу кроз дворишта. И деца, тако, преко дворишта, одлазе у школу“, прича ову невероватну причу наш саговорник.

Према његовим речима, пре-17. марта није било неких инцидената, али ни то није утешно, јер је безбедносна ситуација сама по себи веома тешка. Наставља причу износио још гори пример од Липљана, а то је село Старо Грацко. Поменуто село има око 300 становника српске националности који живе у око 40 кућа. Они су потпуно одсечени од света, са свих страна окружени Шиптарима. „Они излазе једино раном зором и касно увече, преко дана не могу јер би највероватније били мучени и убијени. Затворени су у самом селу, и њима је најтеже. Са околином једино могу да комуницирају преко мобилних телефона. Због своје безбедности не могу да напусте село“.

На наше питање шта би требало држава да уради по питању Косова и Метохије кратко одговара – да ови оду с власти. „Избора као да није ни било, остала је Рада Трајковић и њој слични. Ти људи треба да се замене да дођу поштени људи, учени и школовани, који ће да повуку за овај народ. Треба заменити и људе на локалној власти. Председник општине је УНМИК-ов човек, његова кућа се у Липљану итекако чува. Држава да нас потпомогне колико може, да се економски одржимо а после ћемо да видимо како ћемо даље. Трбало би да сви имамо исте минималне услове за за живот. Не као у комунизму, али да сви имају толико да могу да се прехране. Овде је најтеже зими, струје нема а дрва су страховито скупа“, завршава своју причу наш саговорник.

Прича о канџонима је поистину сулуда, јер како ћу ја да дођем до Косовске Мишровице или Бујановца ако сам на том путу са свих страна окружен Шиптарима. То могу да причају само они који никада нису живели на Косову и Метохији. Овде нема живота. Мени до Мердара треба 10 километара али како ћу ја да пређем тих 10 километара, кроз њихову територију, или 60 километара до Косовске Мишровице. О томе може да размисли само будала. До Косовске Мишровице се одлази на ризик, у приватној режији. Идеи на чистију срећу – ако прођеш, прођеш ако не, не. Постојао је и тај воз који више није сигуран, јер уз њега нема праћње, а и он стијаје на свакој станици, па се мешају Срби и Шиптари.

У Косову Пољу већинско становништво некада је било српско али у току рата и након рата Срби су почели да се иселјавају, тако да сада већинско становништво чине Шиптари. Сада, када су попаљене српске куће а Срби протерани, на прсте могу да се изброје преостали Срби. Приликом последњег етничког чишћења у Косову Пољу, као и у Чаглавици и Липљану било је најкритичније. Почело је 17. марта у току дана, а наставило се и током ноћи и следећег дана. Прво је запаљена пошта, затим Дом здравља у чијем саставу је била и болница. Све је у потпуности изгорело. Након тога шиптарски терористи намерачили су се на цркву са жељом да и њу запале. У току та два стравична дана запаљено је 50 српских кућа, што у Косову Пољу, што у Пресју.

Драгиша Спасић, који живи у селу Угљаре, неколико километара од Косова Поља, каже да су читаву акцију терори-

ДОСТА НАМ ЈЕ УБИЈАЊА, КИДНАПОВАЊА, СИЛОВАЊА

Све је тако брзо организовано, са једне стране Шиптари, са друге стране полиција, да су људи све остављали, бежали су у папучама, онако како су се затекли на улици или у кући, без икаквих докумената и ствари. Оне који су покушавали да се супротставе евакуацији полиција је чак и пребијала. Један човек из Пећи је избоден ножем, има четири или пет убода. Колико знам, он је тренутно у Београду. Једно спаљено и угљенисано тело нађено је испред Дома здравља.

ста, паљење и одмазду, могли уживо да посматрају без могућности да помогну својим сународницима. Према његовим речима, чим је дошло до сукоба, велика маса Шиптара почела је да потискује Србе, који су покушавали, неки успешно а неки не, да се евакуишу ка српским насељима. „Највећи притисак на њих да напусте своје домове извршила је косовска полиција, под изговором да не може да им гарантује безбедност. Чим су отишли, њихове куће су спаљене. Све је тако брзо организовано, са једне стране Шиптари, са друге стране полиција, да су људи све остављали, бежали су у папучама, онако како су се затекли на улици или у кући, без икаквих докумената и ствари. Оне који су покушавали да се супротставе евакуацији полиција је чак и пребијала. Један човек из Пећи је избоден ножем, има четири или пет убода. Колико знам, он је тренутно у Београду. Једно спаљено и угљенисано тело нађено је испред Дома здравља. Људи једноставно нису имали шансу да остану у Косову Пољу”.

„Кретање је после последњих догађаја у потпуности отежано. Док је саобраћао воз који нас је повезивао са Косовском Митровицом, некако је то и функционисало. Сада је и то укинута.” И да се нешто овде направи, мора да постоји неки пут којим ћемо ми слободно моћи да се крећемо да бисмо дошли до својих одредшта. Не знам како да објасним како неко замишља да ћемо моћи да се крећемо међу Шиптарима. Зар нам није доста убистава, киднаповања, силовања”.

Косово Поље је било под норвешком зоном одговорности, међутим, како нам каже саговорник, они једноставно нису ништа учинили да би Србе заштитили. Два најкритичнија дана уопште нису реаговали. „Стајали су мирно и посматрали масу; када је она кренула на њих, морали су да попусте. Србима нису могли да гарантују да ће да их заштите, па су их само на брзину евакуисали, онај ко је напустио кућу, она је аутоматски спаљена”.

Спасић каже да су све могли само мирно да гледају али да никаквог спаса није било, пошто је у питању било веома много Шиптара наспрам малог броја Срба. „Сјатило се Шиптара са свих страна. Чак се причало да им је помоћ дошла из Подујева, не би ли направили што већи притисак да се Срби иселе. Део Срба који су успели да се спасу смештен је код нас. Чиста срећа је што нисмо и ми протерани или поубијани. Мислим, да је то потрајало и трећи дан, да

Ја сам староседелац на Косову и Метохији, овде су рођени мој отац, деда, прадеда, чукундеда. Сви су они овде живели, и ја дан данас. Искрено да вам кажем, откако сам рођен, моја генерација и ја никада нисмо имали никакав сан о будућности, нисмо имали чему да се надамо нити смо желели и могли нешто да планирамо. Цео наш живот пун је напетости и опасности, која никако да прође. Нон стоп су биле неке демонстрације Албанаца, јер наводно нешто према њима није добро урађено, стално им је нешто сметало. Увек смо били у неким испчекивањима и тако до дан данас. Стално се питам на шта се своди наш живот, али када немаш куд, мораш да останеш на свом огњишту. С друге стране, не пада ми на памет да одем одавде. Да идем у Србију, а овде је све моје, све оно што су ми отац и деда стекли, оно мало што сам ја почео да стичем. Кома то да поклоним, Шиптарима. Не долази у обзир. Док се може живеће се, за после не знам, снаћићемо се некако. Некада сам радио у ЕПС-у, сада примам 7.000 динара месечно и сви живимо од тога. Имам две ћерке и сина. Баш ме интересује какву ће они будућност имати, када смо ми толико муке са њима имали, шта ће они да раде.

би они кренули и на Угљаре, али очигледно је постојало неко наређење и КФОР је трећи дан већ мало почео да реагује”. После тога, број КФОР-оваца се повећао а svakим даном пристижу нова појачања. Како сазнајемо, већ извесно време кроз Косово Поље и околна села круже четири возила КФОР-а.

Прилично огорчен, Спасић истиче – да су тај трећи дан Шиптари кренули и на Угљаре, у ком има око 300 српских кућа, наишли би на велики отпор,

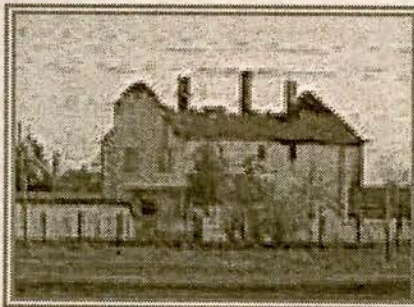
јер после тог првобитног шока и затечености, народ се прибрао и почео да размишља шта да ради и како да заштити себе. После тога се број КФОР-оваца повећао.

Хуманитарна помоћ је почела да пристиже и дељена је онима којима су спаљене куће. Они други се сналазе, свако како зна и уме.

Будућност Косова и Метохије

Људи овде код нас ипак некако и даље верују држави. То је разумљиво јер ми немамо коме да се окренемо сем Србији. Приштини сигурно нећемо”, каже саговорник и додаје да сви очекују да Србија нешто предузме и заштити преостале Србе на Косову и Метохији. Сем безбедносне сигурности, истиче да им је потребна и материјална сигурност. „Морају се створити услови да се позапошљавају сви ти силни људи који су, не својом кривицом, остали без посла. Уколико би имали неку материјалну сигурност, вероватно би мање размишљали да оду у централну Србију. Могле би да се изграде неке мале фабрике које би биле повезане са Србијом”, каже он и наставља да прича о томе како му је жао што су многе његове комшије отишле одакле. „После рата доста њих је продало своје куће и имања па нас је све мање и мање. А што нас је мање, то је теже да се одржимо”. Спасић објашњава да и овог тренутка док са нама разговара добија обавештење да су најављене шиптарске демонстрације широм Космета. Страхује, али живот га је научио да се много не узбуђује због тога. Од мирног и безбрижног сна одвикао се још као мали, када је до-

шао до спознаје у каквом окружењу живи. Ипак, тај миран сан му недостаје. Навикао се и на ограничену слободу кретања и на чињеницу да ти живот увек виси о концу. Признаје, мало је узрујан због свега што се дешава и тренутно на све гледа с великом дозом песимизма. „Сваки дан очекујеш нешто ће да се промени на боље а оно је све горе”.

СРБИЈО, НЕ СПАВАЈ!

Ово су вучја времена и ко први уједе и угризе, шај добије. Ово су времена у којима су Срби припремљени за одстрел а сценарио за несћанак ове земље припремљен је пре много година. Када дођем доле на Косово, они показују забринутост за остали део Србије. Кажу – није добро ни у Војводини. Они су забринути за Војводину, а Београд спава.

Неколико дана након последњег етничког чишћења, Момир Лазић, писац, као и много пута до тада, обрео се на Косову и Метохији. Као и многи други, оно што се догађа у јужној српској покрајини доживљава као трагичну судбину свих нас. Узбуђен оним што је доле затекао и пун емоција, истиче да га фасцинирају тамошњи Срби и њихова храброст. Каже да, када оде на Космет, много се боље осећа него у Београду. Овог пута преносимо вам његова запажања о томе шта је тамо затекао, шта су му рекли тамошњи Срби и шта би требало учинити да би се стање побољшало.

Његов боравак био је пре свега везан за поделу хуманитарне помоћи. Како каже, последњих година буквално „не силази“ са Косова и Метохије. Од рата који је почео са Шип-

Тада је уз велике напоре заустављен један разбојнички вал. Да се то није десило, ко зна како би се све завршило”.

О неспремности државних органа

Када је покушао да анализира зашто се то десило и како је Србија поменуто догађаје дочекала неспремно, истиче да би одговоре можда требало пронаћи у политици и деловању челних људи државе. И њему, како и већини је тешко схватљиво да Коштуница још увек на месту министра одбране оставља Бориса Тадића, који својим досадашњим радом никако не заслужује да и даље обавља тај посао. „Сма-трам да би за нашег министра одбране, клиничког психолога, боље било да се бави тим послом, него да води озбиљну војску. Овај пут комплетна акција је била синхронизована и добро припремљена и заснивала се на нашој политичкој, војној и свакој другој пропасти, коју је водила ова бивша ДОС-овска влада. То је учинак онога што су они урадили. А шта су то они урадили? И поред упозорења да се припрема прегруписање Шиптара и да Ал каида има своје огранке на Косову и Метохији, у Новом Пазару, у Босни и у деловима око Републике Српске, и да су у спрези, како са КФОР-ом, тако и са овим сепаратистима, који се припремају за геноцид – ништа није предузето да би се то спречило.

Требало је макар да покушају свету да скрену пажњу на то. Није требало ћутати, поготово када је било сазнања да ће доћи до поновног етничког чишћења. Требало је говорити пуним устима о терористима на Косову и Метохији, поготово због чињенице да Американци свакодневно истичу како свет мора да се удружи у борби против тероризма, ма како то са њихове стране било лицемерно. Требало је и ми да јавно причамо о терористима на Космету”, каже наш саговорник, који истиче да код нас људи живе у једној општој политичкој агонији.

Полажу наду у Томислава Николића

Мој лични утисак је да људи на Космету немају лепо мишљење о влади због Г17, Тадића, Свилановића, Ђајића. То јуно замерају Коштуници. Замерају му што у владу није ушао са радикалима. Доле су сви радикали, али и они који нису радикали, исто размисљају. Говорим о народу. Људи виде велику наду у доласку Томислава Николића за председника Србије. Он ће шамо добити велику подршку и сигурно ће победити. Наду виде у Томиславу Николићу јер сматрају да ће он као председник остварити конакти и са истоком и са Западом. Изградиће један коректан однос са арајским светом, јер Ал каида није арајски свет. Много полажу у његову комуникацију јер се показао као врло умешан и умерен политичар.

тарима, преко бомбардовања, па све до данашњег дана, то је један континуитет. У јужну српску покрајину заједно са пријатељима запутио се са скупљеном храном, одећом и лековима. Жеља им је била да помоћ поделе становништву у најизолованијим енклавама, али то им ни овог пута није пошло за руком, па је један део помоћи остављен у дечјем вртићу „Наша радост“ у Лепосавићу, а други део у Звечану. Мада каже да Србима све недостаје, истиче да су лекови тренутно најнеопходнији.

„Када су Шиптари тог 17. марта прешли мост и ушли у северни део Косовске Митровице, био је то у ствари сто осми покушај да се уђе у северни део. Тај последњи упад био је и најтрагичнији, јер су пале српске жртве. Шиптари су ушли доста дубоко у северни део и већа трагедија је спречена искључиво захваљујући прибраности људи који су чували мост. Ту не мислим на КФОР, већ на наше, српске момке.

Кандићка замена за убиства и паљења

Телевизије, без обзира на своју националну покривеност и прејендовање на истоу, не користе своје програме за одбрану свог народа. Уместо тога, најчешћи гости њихових емисија су неке Кандићке, Соње Бисерко, и њима слични. Таквима су сви уштеви за медијску пажњу ошворени. Срамно је да и данас, након што је прошло извесно време, немају још увек довољан број људи који извештавају са Косова и Метохије. Екипе морају констативно да буду доле, а не само онда када се то деси. Морају да покушају да дођу до свих српских енклава јер и даље преји опасност од новог етничког чишћења, и морамо добро припремити одбрану.

Поред свих мука забринути за оно што се дешава у Војводини

Срби на Косову и Метохији илаше се да не постану аутономија у Србији, већ у држави Косово. Тога се они илаше. Ово су вучја времена и ко први уједе и угризе, тај добије. Стога замерају Кошћуници на великој сиоросици, јер времена за оклевање нема. Ово су времена у којима су Срби припремљени за одсирел а сценарио за несиранак ове земље припремљен је пре много година. Када дођем доле на Косово, они показују забринутиосици за остали део Србије, кажу – није добро ни у Војводини. Они су забринути за Војводину, а Београд си ава. Где су ти силни интелектуалци, сиористици, где је есирада? Имамо несирабилну владу, Г-17 илус у Кошћуничиној влади је као итемпирана бомба која само ишио није ексиродирала. С друге сиране, свуда око нас је сирава и ужас. Пошире се Република Српска, заиашен је Хиландар.

„Ми имамо један антисрпски Београд, разваљену Србију без граница, војске, озбиљне полиције и много штошта што не ваља. Ако ви не укажете да је Србија мало те редове скупила, поставља се питање како у датом тренутку на неке ствари реаговати. Као што је исто тачно да су, пет-шест дана пре него што је то почело на Косову, америчке тајне службе већ биле овде. Све ми је сумњиво и када је паљење цамије у питању, али кажем да је моје лично мишљење у питању. Колико је све добро било припремљено и медијски потковано, тако да су могли да нас држе у шацци, што, усталом, раде све време, сведочи и извештавање о тим догађајима а и о ономе што се дешавало после. Само што се то мало смирило, светски медији објавили су вест да је Радован Караџић оперисан на ВМА. Да ли се радило само о манипулативном извештавању или је био припреман терен да одређене стране службе реагују на овом простору, показаше време. Волео бих да нисам у праву”.

Лазич нам преноси огорченост људи са Косова на извештавање и рад РТС-а као једне националне телевизије. Како каже, срамота је било што те ноћи и наредних дана није било ниједног телевизијског сведочења о етничком чишћењу. Сам је разговарао са много људи који су се тог тренутка задесили на одређеним местима, и то без пратње, али нису имали чиме да сниме те потресне сцене. „Да је био инсталиран један линк у Косовској Митровици, информације о паљењима, убијањима, рушењима биле би праћене сликом, људи никако не би могли да остану равнодушни гледајући те снимке. Људи који су то видели истичу да је то било нешто што се не заборавља читавог живота. Мој лични осећај је да неко у овој држави није хтео да та истина преко РТС-а дође у свет на начин на који треба.

За то би Црквењаков требало кривично да буде гоњен. Ако је неко излагао опасности своје животе а није могао сликом то да покрије, онда се поставља питање каква је то информација. Ми до дан данас не знамо шта је са неким људима који су нестали, као што до данас не знамо тачан број Срба који су погинули”.

О извештавању медија

Лазич прави једну, по њему логичну, паралелу. „Да је Светозар Маровић, несретник који разбија ову националну државу, и који је, по мени, можда још гори од Букановића, којим случајем отишао у Америку, у његовој пратњи ишле би све телевизије, али овде се очигледно ради о телевизијама које имају своје газде у Америци и које не смеју да покривају та подручја. Ја сам на митингу испред Владе рекао да телевизије морају истог тренутка да прекину редовне програме и пошаљу своје екипе доле на Косово и Метохију; да спусте заставе на пола копча и да се забрани улазак у владу Свилановићу, Тадићу и Човићу, јер су то три човека која су нас завела у црно када је у питању Косово и Метохија”.

Саговорник истиче да постоји много упозоравајућих ствари које упућују на закључак да би Косово и Метохију могло да задеси још једно етничко чишћење. Истиче да то није само његов закључак, већ и људи који живе на Косову и Метохији. Овај песник опомиње Србију да не спава, већ да константно ради на очувању своје свете земље. Сматра да треба деловати на свим пољима. „Без обзира што је ситуација мало мирнија, треба направити један велики гандијевски марш од милион људи, и доћи до границе, да људи виде да се ова земља и Косово и Метохија воле”.

Паљење цамије

„Те ноћи када је запаљена цамија био сам на митингу и могу да кажем да се Кошћуница појавио и обратио окупљеном народу речима – Народе српски, ми смо у једном трагичном тренутку. Останите мирни, хладних глава, немојте ништа лоше учинити, запалити. Да је рекао – ако треба да идемо, идемо у један миран марш, али није изашао и оку-

Косово и Метохија

пљеном народу ништа није рекао. Одговорни људи морали су да рачунају да ће до тога доћи”, каже Лазић. Уједно покушава да схвати реакцију полиције, напомињући да су многи момци ни криви ни дужни те ноћи добили батине, а они који су то урадили прошли су некажњено. „Неко је морао да зна да ће те вечери бити реакције Срба у целој земљи. Требао је то да контролише”.

И он, као и многи други који често бораве на Космету, истиче једно зрело резонување тамошњих људи. На наше питање какав је његов утисак – где они виде решење свог тешког положаја одговара да су свесни у каквој се ситуацији налазе Србија и Косово и Метохија, али да нису окренути сами себи, већ Србији. Немају никаквог другог излаза него да гледају у Србију. Имамо нешто што не користимо довољно, а то је да унапређујемо северни део Косова и Метохије, Звечан и Лепосавић, који су буквално наслоњени на Србију. Без обзира што је негде критично, ипак у тим деловима Срби се слободније крећу. Срби који тамо живе траже да се у

мају струју, лекарска услуга је неизвесна због опасног окружења. Он је то, међутим, одбио уз речи да ће дете да се роди на Косову и Метохији, јер је то света српска земља. Уз свеће, добили су здраво мушко дете. Тих библијских прича има много тамо и то је нешто невероватно. Ми овде седимо по кафанама, цет сет стално прави неке теревенке”. Истиче да га такво понашање његових суграђана највише погађа. Пре неки дан био је згранут када је прочитао изјаву једног певача да не може да да прилог за Косово и Метохију, јер му је потребна нова гардероба.

Зашто српска интелигенција ћути о Косову и Метохији

Уједно се пита где је српска интелигенција, где су ти наши вајни писци, којих према његовим речима нигде нема јер су се завукли у мишију рупу. „Нигде нема Српске академије наука и уметности. Где је група писаца која је покушала да

преотме Удружење књижевника, оптужујући своје колеге што су држали митинге за време бомбардовања. Где су они који су после 5. октобра добили статус првобораца? Нигде их нема. Када сам питао председника Удружења књижевника доле на Косову и Метохији дали је неко од писаца долазио или барем звао, добио сам поражавајући одговор да је то урадило свега њих двоје”.

Своју причу о Косову и Метохији Момир Лазић, писац, који надахнуће за своје стваралаштво и свој живот уопште проналази у храбрости и истрајности Срба са Косова и Метохије завршава упозорењем да Космет мора бити брига сваког човека. За неколико дана поново се спрема на пут. Он и његови пријатељи у договорили су са људима из немачког заштитног корпуса да им омогуће да се пробију до Велике Хоче и Ораховца где прети једна велика хуманитарна катастрофа због изолованости људи који тамо живе. „И даље ћу се трудити да свуда говорим о томе шта се тамо догађа. То би требало да раде и дру-

ги. Пошто су нас духовно убили а телевизијске камере жмуриле на те стравичне догађаје, друге нам нема. Судбина Косова и Метохије је судбина свих нас”.

Где смо се изгубили?

Имам осећај да ми Срби недовољно волимо Србију. Да је волимо, те шрагичне вечери и ноћи на улицама Србије требало је бити два милиона људи. Нажалост, ми смо толико разбуцани на свим пољима да свако ко жели малтене може да уђе у све наше шрајне. Духовно нисмо јаки, као да смо се негде у нашим шрагичним судбинама изгубили и мирно чекамо свој крај.

тај део улаже, гради. Има тамо људи који хоће да раде, али немају где. Могао је Човић да направи за три године барем 50-100 кућа. У те објекте могли су да се населе прогнаници из другог дела Космета. Уколико за почетак тај део покрајине буде чврсто везан са Србијом, људи ће и у осталим енклавама осећати припадност Србији. У тим општинама могле би да буду сконцентрисане најзначајније институције, па би Срби који би тамо долазили по помоћ имали осећај да су заправо у Србији, а не у неком логору, како се сада осећају.”

Како он каже, Срби се на Косову и Метохији питају каква им је гаранција Борис Тадић – никаква, каква Расим Љајић, каква Свилановић. „Када одем доле, осећам се боље него у Београду. Осећам се правим човеком, јер сам са Србијама који гледају смрти у очи сваки дан, али који се уједно смеју, раде, трају и немају намеру да оду одатле. Један пријатељ ми је испричао једну библијску причу. Када је његова жена требало да се породи, молила га је да оду у Рашку, пошто не-

ОНО ШТО СЕ ДОГАЂА НЕМА ВЕЗЕ НИ СА ИСЛАМОМ НИ СА ХРИШЋАНСТВОМ

Српски је интерес био сачувати џамије у Србији, ради српске ствари на Косову и уопште, ради медијског раиша који Срби треба да добију, ради свеукупног српског, па ако хоћеће и европског, имица. Замислите да су чак и турски медији извештавали са Косова стављајући се на српску страну, све до паљења џамија у Београду и Нишу. Претпостављате шта се десило после.

У ноћи између 17. и 18. марта у Београду и Нишу запаљене су џамије. Бајракли џамија у Београду запаљена је сат времена након што је запаљена џамија у Нишу. Млака интервенција полиције није спречила групу од неколико стотина младих људи да запали једно од најстаријих верских здања у Београду. Гомила се оглушила и на позиве владике црногорско-приморског Амфилохија Радовића, који је разуларену масу покушао да уразуми. У сукобима је повређено десетак полицајаца, пет фоторепортера и један новинар. Тим поводом разговарали смо са имамом Мухамедом Јусуфспахићем.

• **Како са ове мале временске дистанце гледате на ту ноћ када су запаљене џамије у Београду и Нишу?**

Мислим да се сваки муслиман, или онај ко носи муслиманско име и презиме, осећа угроженим, небезбедним, исто онако као што се осећа сваки протерани Србин са Косова након спаљивања цркава, манастира и домова. Не заборави-

портира. Полицајци у цивилу су саветовали да не улазимо у џамију. Мустафа и ја смо покушали да уђемо у зграду из правца двају суседних дворишта. Брат је сазнао да је муџезин Бајрам мало повређен, али да је добро. Мустафи сам рекао да са оцем хитно оде негде. Изабрали су ТВ БК. То је био пун погодак. Остао сам да сазнам шта се дешава са ученицима. Из дворишта које се граничи са џамијским, угледао сам дивљаке који су обијали врата. Зазвонио ми је мобилни телефон, кренули су на мене, а ја сам потрчао ка суседној згради. Звао ме је васпитач Рами, који се чуо са дежурним васпитачем Елдином. Ученици су, вољом Божијом, били на си-

Челници Српске радикалне странке Томислав Николић, Александар Вучић и Гордана Пој-Лазвић посетили су спаљену Бајракли џамију и београдском муџиџи Хамдији Јусуфспахићу поклонили два комјутера.

– Муџиџио, познајте вас је поштовање нас и нашег председника које гајимо према вама и Исламској верској заједници. Догађаји оне ноћи су нас болно погодили и ми смо то јавно саопштили. Трудићемо се да вам се све изгради поново – рекао је том приликом Томислав Николић.

мо да је и овде било, и да још увек има, атака на наше куће. Тачно је да је пожар угашен, али немир у срцима ће тињати, можда и заувек. Поверење је велика ствар, када њега нестане, надомести га пироманска сумња.

• **Где сте се ви у том тренутку налазили?**

Било је тешко гледати их како пале оно што се вековима градило, оно што смо годинама подизали од наше сиротиње, место где сам фактички рођен, где сам научио све што знам. Након последње ноћне молитве, пошли смо кућама. Чим смо чули шта се десило у Нишу, отац, брат и ја смо се упутили у џамију, бирајући прилаз из улице Цара Уроша. Нисмо се колима могли пробити до џамије. Видели смо Шанија,

Београдски муџиџија обилази згарште џамије

Америчка амбасада остала нетакнута

гурном. Више никога нашег није било у згради, остали су само терористи. Након тога сам са комшијског балкона посматрао све што се дешавало.

• Сматрате ли да се њихово паљење могло спречити?

Морало се спречити, а када се нешто мора, може се. Амбасада САД је морала бити сачувана, па се и могла сачувати. Знате, ове будале ће, надрогирани, напасти и Храм Светога Саве ако их неко „свестан“ из масе наведе. Интересује ме ко је први викнуо: „Идемо на цамију!“

Зашто би сваки паметни и мудри Србин. Православац (пишем са великим П принципијелно, не поштујући атеистички правопис наш) морао да спречи њихово паљење? Зато што су те две цамије темељни доказ српске демократије, односно демократије карађорђевићевске и обреновићевске Србије. Карађорђе их је сачувао, а кнез Михајло обновио Бајракли цамију, да би се са њом као централном, формирала Исламска заједница Србије.

Осим тога, српски је интерес био сачувати цамије у Србији, ради српске ствари на Косову и уопште, ради медијског рата који Срби треба да добију, ради свеукупног српског, па ако хоћете и европског, имица. Замислите да су чак и турски медији извештавали са Косова стављајући се на српску страну, све до паљења цамија у Београду и Нишу. Претпостављате шта се десило после.

Осим тога, Исламска заједница Србије, са београдским муфтијом, Хамдијом еф. Јусуфспахићем, иначе мојим оцем на челу, је била патриотскија од многих Срба, и најсрпскијих

институција, али увек на линији онога што је Богу угодно.

Једноставно, полиција је морала боље да одреагује. Ни у време Милошевића није одреаговала овако лоше. Не што више од једног часа је временска дистанца између догађаја у Нишу и догађаја у Београду, па ми Ви одговорите да ли је то довољно времена за „муњевиту“ реакцију органа безбедности. Ако се не варам, требало је учинити управо оно што се тражи за Србе од КФОР-а, УНМИК-а и косовске полиције. Или су можда људски аршини они дупли? Ово је велики грех.

• Ко, по вама, за то сноси одговорност?

Влада Републике Србије, целокупни апарат власти, не само МУП, БИА и остали из органа безбедности.

• Да ли је у питању реваншизам, лудило групе хулигана или је посредни нешто треће?

И ирационални реваншизам, и лудило групе хулигана, терориста (терористи су и они на Косову и ови одавде) и смотаност Владе Републике Србије.

• Колика је штета (не само материјална) причињена паљењем цамија?

Око 2,300.000 евра.

• Да ли се после тих догађаја однос ваших суграђана према вама променио?

Мислим да је човек најчешће окружен онима са којима се познаје и воли. Ту нема кризе, нити ће је бити шта год да се десило, јер су права пријатељства гранитна. А даље и шире, па ове паликуће терористичке су моји суграђани, неки су из Капетан Мишине улице, и они који су гледали и радовали се, и они који су требали да нас, по службеној дужности, заштите, а нису. Тај однос тих и таквих суграђана се променио.

• Како коментаришете паљење православних цркава на Косову и Метохији?

Тероризам је, као и ово овде што се дешавало, био и прогон Срба са Косова, паљење манастира, цркава, огњишта.

Тај тероризам је плод албанског национализма, шовинизма. Верујте ми, то нема везе са исламом, као што терористички догађаји у Србији немају везе са хришћанством. Иако верски службеници, имами и свештенство учествују у томе, то не значи да то има везе са Мухамедовим или Исусовим учењем, већ значи да су ти људи, чиме год да

се баве, националисти, шовинисти, они који мисле да су њихови народи небески, па им је понижење, а не част, овај живот са другим народима на Земљи, земаљски.

Највише је страдао медреса-верска школа. Приземље је потпуно уништено па цамији опасност да се зграда сруши. Изгорела је шакође и библиотека, комилетина архива, муфтијина и канцеларија имама. Сви прилози који су сачувани шакође су уништени. Интернаш је потпуно демолиран, као и учионице, од којих су остале само две.

ВЕЛИКОАЛБАНСКИ СЕПАРАТИЗАМ

Пише: др Милутин Фолић

Др Милутин Фолић, историчар, у свом раду „Великоалбански сепаратизам на Косову и Метохији од 1945. године до Рамбуџеа“ бавио се анализом деловања сепаратистичко-терористичких организација на Косову и Метохији, које су радиле на стварању независног Косова односно „Велике Албаније“. Према његовим речима, великоалбански национализам, који се формирао од Призренске лиге 1878. године, никада није прекидао своју националистичку политику, којом је континуирано радио на стварању „Велике Албаније“, активно делујући преко разних емигрантских организација, Косовског комитета и других, између два светска рата, у настојању да Косово и Метохију одвоји од Југославије. Током Другог светског рата уз помоћ италијанског и немачког окупатора настојали су да ту великоалбанску творевину одрже. Тако су Косово и Метохија уочи ослобођења били изукрштани мрежом илегалних комитета Друге призренске лиге, које је Централни комитет Лиге обједињавао. У „Великој Србији“ објављујемо неке занимљиве делове рада др Фолића, из којих се види да су последњи догађаји на Косову и Метохији заправо логичан редослед корака које предузимају творци „Велике Албаније“.

Контрареволуција Албанаца 1981. и деловање и стварање нових сепаратистичких организација за рушење Југославије

Неизвесност у земљи после Титове смрти као да је била сигнал за незадовољене и нестрпљиве националистичке албанске снаге да организују нове побуне на Косову. Године 1981. студентске демонстрације су избиле најпре 11. марта, а 16. марта је дошло до паљевине конака Пећке патријаршије. 25. марта било је нереда у Призрену, 26. опет у Приштини, 30. у Обилићу. Избијање нових масовних демонстрација уследило је 1. априла у Приштини и низу других косовских градова и насеља (Подујево, Вучитрн, Липљан, Глоговац, Баковица, Ђилане, Урошевац, Косовска Митровица, Витина). Овог пута ће оне својом жестином изненадити све. По први пут се југословенско руководство, сада ослабљено и располућено центрифугалним силама у сопственом крилу, суочило с једним масовним националним покретом, који је био спреман у том часу да се оружјем бори за остварење постављеног циља, који је гласио: потпуна независност и сопствена република, уз стварање етнички чистог Косова. Уствари, централна парола „Косово република“, тиме је изразила прву етапу у програму великоалбанских националиста: издвајање из Југославије и припајање Албанији свих територија које су настајене Албанцима. За смиривање демонстрација, чији се одјек већ осећао у низу македонских градова: Скопљу, Тетову, Дебру, морале су бити употребљене армија, милиција и специјалне снаге безбедности. Према званичним изворима, погинуло је 9 лица (међу којима и један полицајац), рањено је 55, а повређено 75 цивила, као и 4

полицајца, док их је повређених 127. Тако је, уз велике напоре, спречено прерастање ових нереда у оружани устанак.

Побуна из 1981. године показала је да албански национализам, сада као отворени иредентизам, добија забрињавајућу ескалацију. Даље, да се у методама његовог деловања примењују класични методи: како у политичком маневрисању, покривању и чувању кадрова, избегавању доследне диференцијације, тако и мерама политичког притиска и насиља у спровођењу далекосежних циљева. А главни циљ је да се створи платформа за интернационализацију „косовског проблема“ у једној коначно измењеној демографској и етничкој ситуацији Косова, а потом и других области у Југославији где живе Албанци. Расистичка парола „етнички чистог Косова“ је главна прокламована парола, која се, нажалост, упркос свим оценама, анализама и прокламованим мерама, ефикасно спроводи у живот. До тада је све то било легално, а сада се притисак на иселјавање и све друго одвијало уз прећутну сагласност органа власти, у којима су се баш после ових демонстрација као „проверени“ кадрови нашли на челу. Карактеристична је била реченица коју је изговорио

Косово и Метохија

најугицајнији међу тадашњим албанским функционерима у Југославији, Фадил Хоџа. Он је пред колоном демонстраната повикао : „Не чините то – изгубићемо све што смо добили“. И био је у праву.

Након ових догађаја 1981. године, Албанска обавештајна служба наставља непријатељски рад према Југославији. Делатност АОС према нашој земљи и Космету појачано се осећа и из трећих земаља, у првом реду из Аустрије, Турске, Француске, Источне Немачке, Бугарске, Чехословачке и Пољске. Ту активност они су организовали с радницима који су у тим земљама (Албанцима) и према делу фашистичке албанске емиграције на Западу. Користе се друштва пријатеља „Нове Албаније“, фракције такозваних „комунистичко-марксистичко-лењинистичких партија“, док се „Црвени народни фронт“, Покрет за албанску социјалистичку републику у Југославији налази под непосредним утицајем АОС и дипломатско-конзуларних представништва Албаније на Западу.

Средином 1982. године од ранијих „Марксистичко-лењинистичке партије Албанаца у Југославији“ и „Групе марксиста-лењиниста Косова“ и других непријатељских организација ван Југославије, уз помоћ дипломатије Албаније долази до формирања тзв. илегалне организације „Покрет за албанску социјалистичку републику у Југославији“ (ПАСРЈ). Управо овај покрет настоји да се представи као јединствени фронт илегалних сепаратистичких група у земљи и иностранству.

Назив ПАСРЈ трећи је по реду. Иста непријатељска организација прво је деловала као „Глас Косова“, а затим под именом „Црвени народни фронт“. Главни војни координатор је Џафер Шатри, одбегли политички осуђеник, који борави у Швајцарској, а подређени су му комитети у СР Немачкој, Белгији, Аустрији, Шпанији, Француској, Шведској, Аустралији, САД, Албанији и Канади. Та организација развија широку субверзивно-пропагандну делатност и издаје лист „Глас Косова“. Посебно снажан утицај АОС има на ПАСРЈ. Ова струја на основу идеја Енвера Хоџе усмерава рад свих Албанаца ван Албаније на стварање „Велике Албаније“, при чему је било најважније остварити утицај на Албанце у емиграцији и на раду у иностранству и на оне који живе у Југославији.

Своју непријатељску сепаратистичку и терористичку акцију започео је „Комитет Косова за заштиту права Албанаца у СФРЈ“, непосредно после контрареволуционарних демонстрација на Космету 1981. године. Само од краја 1982. до марта 1986. у Приштини су извршили девет диверзантско-терористичких акција. Такође је откривено неколико група и појединаца који су вршили диверзије: пресецање телефонске линије, траке у руднику у Облићу и друге.

Све горепоменуте организације и групе имале су формиране „комитете“, „статут“, а радиле су по систему „хелија“ и „ударних група“. По правилу, све илегалне организације и групе биле су организоване по систему „тројки“ и „двојки“, уз обавезу полагања заклетве и по строгим критеријумима идеолошке платформе ПРА (Партије рада Албаније) односно „марксиста-лењиниста Косова“.

У редовима ЈНА у периоду 1981-1987. откривена је 241 илегална група у коју је било укључено 1.435 припадника ЈНА-Албанаца. Организатори ових група припремали су најгрубље терористичке акције, све до оружане побуне: уби-

ства старешина, војника, тровање хране и воде, диверзије, саботаже, провале у магацине и крађу оружја, муниције и експлозива, групна бекства из јединица са оружјем, групне националистичке експецесе у јединицама. Најтрагичнији злочин извршен је у касарни ЈНА у Параћину (у ноћи између 2. и 3. септембра 1987), када је припадник једне овакве групе убио на спавању 4 војника, а више њих ранио. Чести су напади на чланове породица и војне објекте на Косову. У периоду од 1981. до 1988. забележено је 203 физичка напада, 311 случајева вређања и претњи, 254 насртаја на војне објекте. Сви који су у томе учествовали, били су националистички опредељени пре одласка у армију и заговарали су идеју „Косово република“ и вођење оружане борбе ради њеног остваривања. Група Албанаца – питомаца Војно-техничког школског центра у Загребу формирала је илегалну групу током 1981. и били су организатори албанског национализма и сепаратизма и пре демонстрација на Косову.

Манипулација радницима албанске народности у „Старом тргу“ и другим радним организацијама за сепаратистичке циљеве

Уставним променама у Уставу СФРЈ и у Уставу СР Србије извршеним крајем 1988. и почетком 1989. донекле су уклоњена ранија рђава решења у погледу аутономних покрајина из уставних амандмана усвојених 1968-1972. и Устава из 1974. У односима на релацији СР Србија-покрајине, амандманима на Устав СР Србије (усвојеним 23. фебруара 1989) учињене су крупне промене да се Република Србија конституише као јединствена држава са неопходним јединственим функцијама, а да аутономне покрајине буду аутономне друштвено-политичке заједнице у саставу СР Србије, са Уставом утврђеним правима и дужностима аутономних покрајина у федерацији. Дотадашњим уставом, фактички, покрајине су биле у свему изједначене са републикама, сем права на отцепљење. Парола „Косово република“ је фактички замисљена тако да се таквим статусом покрајине у федерацији обезбеди уставно-правна заснованост акта отцепљења Косова од Југославије и његовог коначног прикључења Албанији. Све је то срачунато на злоупотребу, на рушење федерације.

То доводи до новембарских демонстрација припадника албанске народности 1988. И њих су организовали сепаратисти ради даље дестабилизације стања на Косову. Појединци из бирократско-статистичких структура, чија је активност коинцидирала са сепаратизмом, организовали су и штрајкове радника албанске народности фебруара 1989. у руднику „Стари трг“ у Трепчи, у циљу да спрече доношење и примену Устава СР Србије.

Штрајк рудара „Трепче“ био је политички, као и онај пре њега 1988, само што је промењена тактика: улица је замењена круговима радних организација са епицентром на штрајку рудара у „Старом тргу“. Тако је постојала могућност да се потпуно парализује живот, па и да дође до међунационалних сукоба. Зато је Председништво СФРЈ 27. 2. 1988. донело одлуку да на Косову уведе посебне мере.

Непријатељска делатност је настављена 23. марта 1989. демонстрацијама у Приштини, Урошевцу, Митровици, Подујеву, Призрену, Сувој Реци, Ђилилану, Журу, Дечанима, Пећи, Баковици и неким селима на Космету. Оне су имале рушнички карактер, понегде је употребљавано оружје, и савржавале су елементе оружане побуне. Одлучним мерама

органа безбедности спречене су даље демонстрације и окупљања. Онда су прешли на летке, прогласе, пароле и растурање памфлета и диверзије на војне и цивилне објекте, нападе на овлашћена службена лица и позивање на оружану борбу. Све је то потпомогнуто од непријатељске емиграције са Запада, а све у циљу дестабилизације земље.

Формирање легалних политичких партија код Албанаца на Косову и Метохији и захтев за формирање „Косова републике“

На Косову и Метохији прво је формиран „Демократски савез Косова“, који предводи Ибрахим Ругова, који је, по инструкцијама својих налогодаваца, успео да разбије Друштво књижевника Косова, протеравши из њега црногорске и турске писце. Тада почиње јавно да делује и формира своју партијску организацију. Опсесија му је била да буде вођа свих Албанаца, ма где они живели. За разлику од ДСК, Социјал-демократска странка, коју формира Шкељзен Малићи, окупља углавном интелектуалце. Он се придружује онима који кажу да је „стрпљењу Албанаца дошао крај“ и државу Србију назива „окупаторском“. За Космет каже да је то „одувек била албанска територија“. Ветон Суроја наступа као председник УЈДИЈ-а, а касније напушта ту организацију и формира Парламент младих. Демокришћанску странку Косова формира Лазар Краснићи, директор „Електрокосца“ у Приштини. Ова партија окупља Албанце католичке вере, али се у њу учлањују и неки Албанци муслиманске вере и муслимани. Независни синдикат формирају Азиз Абраши, Бурхан Каваја и Хајрула Горани. Овај последњи је председник тог синдиката. Сељачка странка Косова окупља велики број људи. њен председник је Хивзи Исџами. Програм ове партије сличан је програму ДСК Ибрахима Ругове. Лидер одбора за заштиту људских права био је Идриз Ајети, а касније Бајрам Кељменди. Када је Адем Демаћи изашао из затвора, он преузима водећу улогу у одбору.

Читава активност овог Одбора заснива се на лажним извештајима и писмима која се шаљу разним међународним организацијама и установама. На Космету раде још две изузетно агресивне политичке партије Албанаца: Републиканска партија, која делује у Пећи, и тзв. „Инитету комбетар“, чији је програм заснован на деловању „Балу комбетар“, а настала је одвајањем дела чланства ДСК Ибрахима Ругове, чији је шеф Али Демај.

Ове политичке партије и организације имале су доста присталица, који су радили у органима Скупштине и другим органима власти друштвено-политичких организација, који су већ били присталице стварања „Косова републике“. Другог јула 1990. донета је „Уставна декларација о Косову као равноправној и самосталној заједници у СФРЈ“, или тзв. „Декларација о независности Косова“. У Качанику је 7. септембра 1990. донет тзв. „Устав Републике Косово“; 27. септембра 1991. године је организован илегални референдум припадника албанске националне мањине за тзв. „суверену републику Косово“; 24. маја 1992. године, албански националисти и сепаратисти су организовали тзв. вештачке (илегалне) изборе.

Тако је „Албанска алтернатива“ успела да организује референдум о проглашењу Косова републиком, а затим и илегалне парламентарне изборе 24. априла. Јавно су саопштили резултате ових избора, а затим су прешли у илегалу и као скупштина и као влада. Ибрахим Ругова је словио за пред-

седника „Републике Косово“, а премијер Бајрам Букошпи веома је активан на међународној политичкој сцени. Но, пут до међународног признања ове паралелне државе био је немогућ, с обзиром на став међународне заједнице да Косово мора остати део СР Југославије и Републике Србије.

Овде није у питању непризнавање права припадника мањина сходно стандардима КЕБС-а, већ злоупотреба тих права и систематско одбијање њиховог коришћења (неизлазак на савезне, републичке и локалне изборе, бојкотоване пописа становништва, непризнавање закона државе којој припадају) од стране вођа сепаратистичког покрета изманипулисаних Албанаца. Међутим, све друго: пензије, социјална давања, станове, друштвене делатности и друго, нико није одбио, а државу Србију и Југославију нису признавали. Није то случај код свих Албанаца, иако су сепаратистичке вође присиљавале своје сународнике да се повинују њиховој политици сецесије „етнички чистог-албанског Косова.“ Циљ таквог противуставног понашања био је да се Шиптари као национална мањина представе као жртве наводне дискриминације од стране Србије, уз стално истицање измишљотине о наводном кршењу људских права на Косову и Метохији. Све је ово срачунато на стицање страних симпатија према сецесионизму и сепаратизму од Републике Србије и СР Југославије.

Њихова паралелна власт функционише успешно. У њихову касу сливају се средства од многих доњатора из света, затим од „националног пореза“ – који плаћају сви Албанци запослени изван Космета. Ту су и приходи од приватне привреде и ко зна откуда све још. Они финансирају школство,

Косово и Метохија

здравство, раднике који су њиховом кривицом остали без посла. Забрањени дневни лист „Рилиндија“ штампалу у суседству. Сепаратизам су интензивно пропагирали часописи и листови као што су „Бујку“ за пољопривреду, „Фајљи“ за културу, „Шкендија“ за просветна питања, „Косоварја“ за друштвена питања жена, „Зери и ринис“ – часопис за омладину. Ови часописи су битно одступали од раније уређивачке политике, убрзали су периодично излагања да би се свесрдно ставили у службу сепаратизма и сатанизације свега што је српско.

Енвера Хоџу је наследио Рамиз Алија (1985–1992). У то време у почетку је било више сарадње са Југославијом. Међутим, у последње две године указује на ретке промене у односу на Косово. Широко отварање Албаније према свету искоришћено је за интернационализацију „положаја Албанаца у Југославији“ и за подршку „Републици Косово“. Дипломатским представницима је предочавано да је постигнут консензус у Албанији са опозиционим партијама у земљи. Албанска алтернатива на Косову добија најшири публицитет и помаже јој се на успостављању међународних контаката, уз захтеве да она на Мировној конференцији у Хагу, а затим у Бриселу, односно у Женеви буде третирана као равноправни учесник.

Народна скупштина Републике Албаније у октобру 1991. званично признаје „Републику Косово“ као „независну и суверену државу, створену на основу слободе и потпуне равноправности њених грађана са свим другим народима“. Истом је призната и влада Б. Букошија. То је у ствари била једина држава која је признала ову фантомску „Републику Косово“. Након месец дана Рамиз Алија силази са

политичке сцене. Са њим одлази и стари режим, препуштајући Сали Бериши да у акутној и сложенијој ситуацији решава албанско питање у балканским и европским оквирима. У свим приликама влада у Тирани подржава паралелну државу Албанаца на Косову.

Албанска партије и политичке странке ће се на Косову трансформисати, мењати називе и вође, али њихова сепаратистичка и сецесионистичка политика се неће мењати. Овде нема простора за елаборирање тога. Само бих потцртао још нека питања важна за ову тему. Од почетка формирања албанских политичких партија, званичне власти у Србији нису их прихватиле озбиљно, нису придавале довољно пажње, нити су се трудили да брижљиво проуче чему то води. Тако је остао само простор у коме се алтернатива слободно развијала, одвојена од сваког контакта са државом. То се тек касније увидело као велики промашај и погрешно вођење дугорочне, стратегијски осмишљене политике.

Док се Србија држала по страни од косовског проблема, дотле се Демократски савез Косова не смирује на Космету. Ибрахим Ругова је само у 1991. обишао пола Европе. Тражи и покушава да проблем Космета интернационализује. У томе доста и успева. Нуди своје опције свима на Западу. Иду са јасним циљем. Ругова је тада изјављивао да види Косово као независно, најбоље у виду републике у оквиру Југославије. Ако не то, онда, природно, тражи окретање према Албанији. А онда иду даље и траже самосталну и независну „Републику Косово“, коју ће припојити Албанији. Зато у даљој активности користе сва средства да интернационализују питање Косова и Метохије, настоје да издејствују „привремену протекторат за Косово и Метохију, траже обавезно посредовање треће стране у разговорима са органима власти у Србији – како наводи Зоран Лилић – и уз то „демилитаризацију“. Ради остварења сецесионистичких циљева инструментализују чак и децу и жртвују људска права Албанаца на Косову и Метохији.

Албанци треба да прихвате важећи југословенски уставни поредак и територијални интегритет државе у којој живе и узму учешћа у институцијама политичког система.

нашта их обавезују и међународне норме. Све се сводило на вербално изношење стања на Космету, без конкретних мера државе да спречи непријатељску делатност сепаратистичког покрета.

Упоредо са активношћу Албанске алтернативе од 1992. године, и „Ослободилачка војска Косова“ (ОВК) је била активна унутар Албаније и међу албанским исељеницима у Немачкој, где је деловала као често криминална организација, готово потпуно заокупљена кријумчарењем наркотика

и изнуђивањем (новца) да би могла да се издржава, како пише у најновијем броју лондонског часописа „Defence and foreign affairs“. Часопис даље пише да се од тада није много променило, осим што је ОВК добила политичко-војну подршку иранске владе, а онда и америчке и немачке. Иран је имао посебну улогу у обучавању припадника ОВК за терористичке акције. Они су планирали да се обрачунају са противницима, како би осигурали челне позиције међу Албанцима, у чему су и успели. Лондонски часопис наводи да су се „САД определиле за ОВК, а тиме и за покушај да се Косово, са својих 20 етничких група, а не само са косовским Албанцима, одвоји у посебну државу. Зато су САД, Велика Британија и Немачка дале предност ОВК у односу на умерене косовске политичаре, који виде будућност покрајине унутар Србије и СР Југославије. То није случајно, јер они желе да распарчају Балканско полуострво, како би међу његовим државицама лакше остваривали своје стратешке интересе.

Уочи шиптарске најезде на црногорско приморје

ШИРОМ ОТВОРЕНА ВРАТА КРВАВИМ ПАРАМА И ЗАРАЗАМА

Шиптари са Косова и Метохије и Албанци из Албаније су једини инострани гости на које се озбиљно рачуна у бившој еколошкој држави, без обзира што ће свој боравак илаћати ошешим српским парам. Актуелном црногорском режиму је још мање важно што ће ови иностуристи стићи са свим могућим заразним болештинама, у широком сјекуру, од свраба до сиде

Предстојећа туристичка сезона у Државној заједници Србије и Црне Горе доноси са собом специфичне проблеме који су директан производ недостатака Уставне повеље и, још више, саботирања овог изнуђеног документа од стране актуелног црногорског режима. Наиме, почетком лета црногорско приморје биће изложено правој најезди Шиптара и Албанаца који из правца Косова и Метохије, углавном преко Албаније, потпуно неконтролисано прелазе границу Државне заједнице, на оном делу који од 2003. године контролишу полицајци Мила Ђукановића. Према овој новој категорији туриста црногорске власти су изузетно срдачне, како због девиза које су намерни да потроше у Улцињу и даље, тако и због снисходљивости према шиптарским партијама које партиципирају у тамошњој скупштини и влади. Проблем је у томе што те богате масе, осим девиза стечених протеривањем, убијањем и пљачкањем Срба, на летовање носе и једину сопствену имовину: заразне болести свих могућих врста. У широком спектру зараза има и невероватних обољења, које су српске здравствене власти на Косову и Метохији, док су биле у могућности, држале под контролом. На пример, широј јавности је непознато да је пре бомбардовања, значи до 1999. године, у јужној српској покрајини регистровано неколико случајева конго-кримске грознице, хеморалгичне грознице која поуздано убија, нарочито ако није под надзором здравствених радника. Шта се данас дешава, после одласка српских власти са Косова и Метохије, са овим болесницима, није познато. О њима немају податке ни пред-

ставници међународних снага који се, уосталом, и не баве здравственим стањем локалног становништва.

Додуше, представници КФОР-а изашли су у јавност са својом проценом броја оболелих од сиде. По њима, овај број на Косову и Метохији креће се између 4500 и 5000, што је у сваком случају огроман број, нарочито у поређењу са бројем оболелих од ове опаке болести у Србији, бројем који за десет година није прешао више од 1200, што је невероватна разлика, поготово када се узме у обзир далеко бројнија популација Србије од оне на Косову и Метохији. Узроци за оволику распрострањеност сиде међу Шиптарима леже у процвату потпуно неконтролисаног секс-трафикинга, што је научна, улепшана реч за јавне куће и трговину људским бићима. Шиптарска заједница је додатно угрожена и због ниског степена друштвене свести, превазиђених схватања и заосталог друштвеног, тачније племенског, поимања болести. Једноставно, болест као што је sida представља срамоту за целу породицу, и уместо да се оболели упути на лечење, његови најближи настоје свим средствима да га укључе у све токове нормалног живота. Колико такво понашање утиче на ширење заразе, не треба посебно напомињати.

Једина срећна околност у овој црној хроници је што су преживели Срби у косовско-метохијским енклавама потпуно заштићени од оваквих злокобних болештина, управо због потпуне изолације коју упорно спроводе шиптарски терористи. Међу тамошњим Србима није регистрован ниједан случај сиде или неке друге опасне заразне болести. Иако од-

сечени од света, ови људи ипак имају далеко бољу здравствену заштиту од шиптарског окружења, пре свега због ентузијазма и стручности српског медицинског особља. Једном речју, Шиптарима су остале савремене болнице, али за кадровима ће морати да трагају још деценијама.

Као још један пример како стање анархије на Косову и Метохији може да утиче на здравље становника Србије, треба споменути и бруцелозу, болест о којој су у више наврата извештавали сви домаћи медији. По неким претпоставкама, ова болест је дошла у Србију преко стоке дотеране шведерским каналима са Косова и Метохије. Ради се о отетим српским стадима која су, пре продаје, чувана са шиптарском стоком. Ни овде не треба посебно напомињати да је ветеринарска контрола потпуно изостала.

Извештај комисије Европске уније

Као индиректна потврда да нам заиста прети опасност заразе са Косова и Метохије може послужити и Извештај о стабилизацији и придруживању Србије и Црне Горе који је припремила комисија Европске уније. У овом документу, који је 1. априла подељен посланицима скупштине Државне заједнице Србије и Црне Горе, обрађено је реално стање у државама чланицама заједнице у односу на прихваћену Уставну повељу. Дакле, шта је урађено у односу на потписано, и то онако како то види Западна Европа.

На 44. страници овог извештаја, под насловом „Питање виза, контрола граница, азил и миграција”, његови аутори региструју потпуну порозност црногорске границе: „Разлике у модалитетима имплементације визног режима од стране република и даље постоје, што је у супротности са Уставном повељом која предвиђа да је усвајање законодавства у вези са политиком виза у надлежности Државне заједнице.

Позитиван корак представља одлука Савета министара из маја 2003. године којом је укинута визни режим за око 40 европских и ваневропских земаља, укључујући све земље чланице Европске уније.

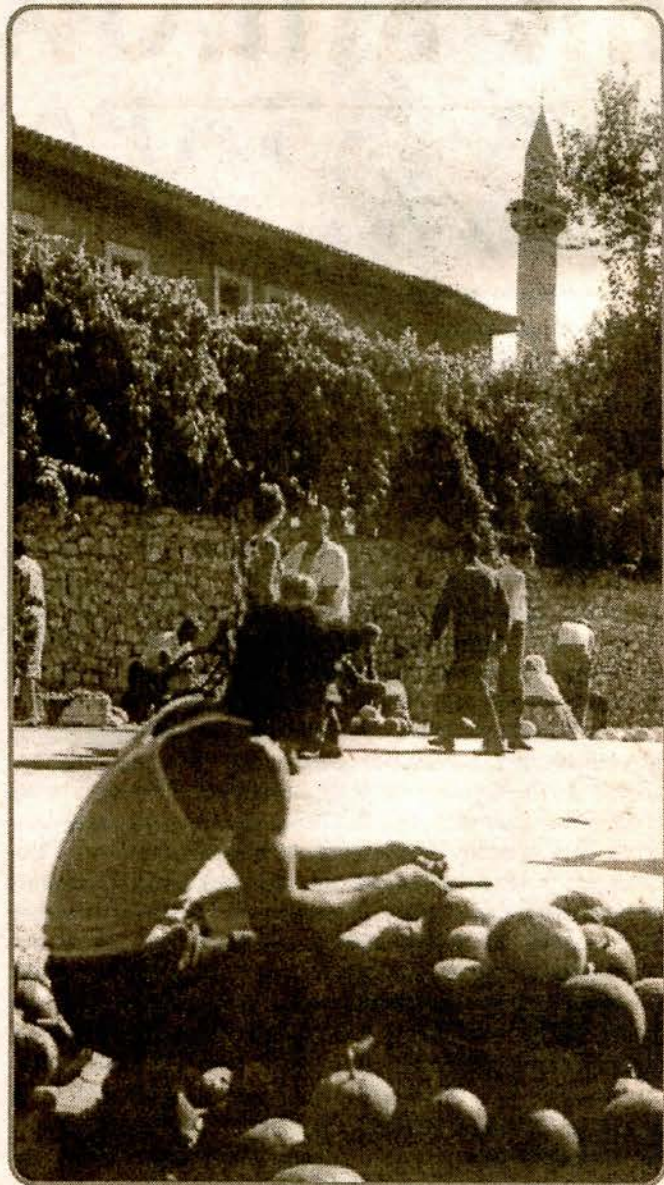
Међутим, направљени су изузеци за Црну Гору, спречавајући тако пуну хармонизацију. Конкретно, за Црну Гору је задржан слободни визни режим за три државе (Албанију, Руску федерацију и Украјину) и дозвољене су различите улазне процедуре за држављане бивших југословенских република (Словенија, бивша југословенска република Македонија, Хрватска и Босна и Херцеговина) који, у туристичке сврхе, могу улазити са личним картама у Црну Гору, али не и у Србију. Мора се наћи свеобухватно решење да би се обезбедило ефективно успостављање потпуно хармонизованог и јединственог визног режима за територију Србије и Црне Горе, као и укидање свих контролних пунктова унутар земље (укључујући и аеродроме), који имају негативан утицај на слободу кретања самих грађана, али и посетилаца”.

Аутори извештаја учачају ову порозност црногорске границе, али им она не смета, више им смета што постоје извесне контроле са српске стране. Са географске позиције Европске уније ово гледиште може да се схвати, али ми, који граничимо са дивљим племеном које избегава лекаре и ветеринаре заиста не можемо да дозволимо да нам се све могуће заразе (да не говоримо о тероризму) неконтролисано преливају преко граница. Исто тако, не треба изгубити из вида да између Србије и Црне Горе не постоји обавезујућа сарадња на пољу здравствене заштите, све је препу-

штено некаквим републичким канцеларијама које могу, али не морају, да размењују информације. Све у духу Повеље, наравно.

Пошто Ђукановић, зарад личних интереса, нема намеру да поопштри режим преласка граница, нарочито оног дела према Албанији, слободно се може рећи да нам овог лета прети велика опасност са црногорског приморја. Истини за вољу, на црногорском приморју је све мање и мање туриста из Србије, не само због тога што је Црној Гори од стране европских туристичких организација одузет придев „еколошке државе” или што је дефинитивно изгубљена утакмица са Бодрумом и осталим турским летовалиштима. Какво је то летовање, када полиција (на плажи Пржно, у Радовићима) направи коридор у оквиру којег се безбрижно праћакају Шиптари, једини инострани туристи на које се озбиљно рачуна у Црној Гори. Тако, у плићаку, сигурни иза леђа специјалаца, превлаче прстом преко врата, церакајући се у лице купачима са друге стране коридора.

Огњен Михајловић

Улцињ, туристичка мека свих врста Арнауца

Јануарски број часописа руских специјалних јединица (СПЕЦНАЗ) донео је следећи чланак чији превод у целости објављујемо

БРАЋА ДОЛАЗЕ НА ВЛАСТ

На парламентарним изборима у Србији и Црној Гори победили су националисти – Српска радикална странка, коју предводи Војислав Шешељ, који се сада налази у Трибуналу УН за ратне злочине у бившој Југославији. Доста гласова је добила и Социјалистичка партија Слободана Милошевића. И то је крај! Срби враћају мило за драго. Заменик председника Српске радикалне странке Томислав Николић, који је у одсуству Шешеља предводио партију на изборима, наздравио је шампањцем и посветио ову победу онима који чекају да им се суди у Трибуналу УН и „грађанима Србије, који више не желе да трпе понижења; којима је потребан рад, мир и безбедност; који желе да васпитавају децу у патриотском духу, и којима је потребна хармонична држава”.

Европа је, са друге стране, у паници, ОЕБС и Европска заједница су објавили „да су разочарани резултатима парламентарних избора у Србији... Превремени парламентарни избори у Србији су довели до доста опасне ситуације у земљи, пошто њихови резултати јасно указују да се расположење бирачког тела помера удесно”. По њиховом мишљењу, земља се може наћи у ситуацији да се њоме више неће моћи управљати, и због тога јој је хитно потребна помоћ Европе. А већ смо видели како изгледа помоћ коју Европа обично пружа Србији.

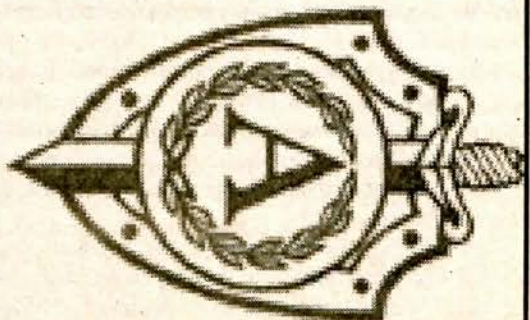
Земља се још није опоравила од последње такве помоћи. Црна Гора се фактички више не налази у оквиру Југославије, а Србија све ове године проводи у апатији.

У 2002. години је уз помоћ Европске заједнице припремљен споразум о замени федеративне Југославије лабавом конфедерацијом – Савезом Србије и Црне Горе.

У децембру 2002. године донет је савезни Устав, којим је предвиђен избор заједничког савезног председника и формирање савезних министарстава одбране и иностраних послова. При томе обе републике задржавају максималну независност, пре свега у области економије. Савез је формиран на најмање три године, после чега обе републике имају право да одрже референдум и да одлуче да ли ће остати у савезу, или ће се дефинитивно разићи. Кроз годину дана Србија ће изгубити своју последњу провинцију.

№ 01 (88)
ЯНВАРЬ 2004

ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЕ ИЗДАНИЕ
ГАЗЕТА АССОЦИАЦИИ ВЕТЕРАНОВ ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ АНТИТЕРРОРА "АЛЬФА"

Други о нама

Србија је све ово време била без председника, а у последње време и без скупштине. Покушај избора председника је три (!) пута пропао, пошто народ није у довољном броју излазио на биралиштва.

То није ни чудно, пошто је земља још увек у стању шока. Током 78 дана непрекидног бомбардовања на територији Југославије је погинуло преко 2000 цивила, међу којима 90 деце. Њихову смрт је НАТО назвао „коллатерална штета”. Истовремено је од бомби, крстарећих ракета и у сукобима са албанским терористима на Косову погинуло 1002 војника и полицајаца. То значи да су губици међу цивилима били два пута већи од броја погинулих војних лица. Одлуку о бомбардовању Југославије донео је увече 23. марта 1999. године генерални секретар НАТО Хавијер Солана, који се сада налази на месту главног представника Европске заједнице за спољну политику и безбедност.

Садашња ситуација у Србији представља наставак опште југословенске кризе, која је започела распадом комунистичке Југославије, а затим настављена бомбардовањем доброг дела земље од стране НАТО авијације, као и суђењем председнику Милошевићу. Затим следи одлазак Војислава Коштуница са места председника после распуштања Савезне Републике Југославије, добровољна предаја Хашком трибуналу руководиоца Србије Милана Милутиновића у 2002. години, после чега земља остаје без председника.

Србе је измучила ова смутња, која траје већ другу деценију.

Осим тога, већина народа није задовољна жељом скоро свих који претендују на власт да се у потпуности окрену Западу.

Тако се формирао огроман јаз између претендента на власт и становништва, које још није заборавило да им је тај исти Запад бомбардовао куће и убијао рођаке. То је главни разлог апатије српског народа, којем је досадила и левица и десница и центар, сви који се баве чистим политиканством. Током последњих 12 година власт ништа није урадила за конкретног човека, који је утонуо у беду и неправду. Власт је урадила само једно – створила је погодно тло за победу националиста.

То и није чудно, пошто земља више једноставно није у стању да функционише.

Запад је организовао „лепу” „плишану” (неки је називају и „булдожер”) револуцију, сличну оној, коју је недавно организовао у Грузији. Милошевић није био анђео, а Војислав Коштуница је изгледао као разуман националиста, који се борио за слободу и просперитет Србије и за очување свих најсветлијих српских традиција борбе за своју самобитност. Једним покретом руке Запад је елиминисао југословенску федерацију, уклонивши на тај начин Коштуницу са његовог положаја. Тако су на светло дана избили ватрени прозападни лидери, којима је био обећан новац. Они су заузврат морали да спроведу либералне реформе, које су одговарале Западу.

Запад није дао новац – вероватно је заборавио. А био је сасвим задовољан тиме, што су српске „демократе” предале Милошевића Хашком трибуналу. Зато реформи није ни било. Уопште. Привредом у земљи нико није управљао. Данас Србија спада у најсиромашније земље у Европи, са највећом стопом незапослености.

Чиме су се свих ових година бавили новопечени владари Србије? Расправљали су ко је међу њима најважнији. Сада, када се суочава са победом националиста, Запад се нада да ће сви који се сматрају демократама и либералима, сложено

и јединствено формирати коалицију, да би се супротставили утицају националиста. Та је нада узалудна, јер се они међусобно мрзе. Још је веће питање да ли ће Војислав Коштуница, који спада у умерене националисте, пристати на савез са Томиславом Николићем – радикалним националистом. Овај последњи је такав савез већ предложио.

Бесконечно међусобно блаћење је довело до тога да је председник Скупштине и истовремено в.д. председника – Наташа Мићић распустила Скупштину, која је била толико неефикасна, да није могла ни да унесе у изборни закон измене, којима би се смањила доња граница излажења бирача на изборе, која износи 50 одсто, што је изузетно високо и за Србију, изгледа, недостижно. Тим пре, што је тада као потенцијални председник Србије словио безбедни Коштуница.

Било је логично да ће се хаос повећати. После троструких неуспешних избора председника, сви су очекивали да пропадну и избори за Скупштину.

Међутим, последње недеље догађаји су кренули у другом правцу. На председничким изборима који су одржани крајем новембра (или, тачније, на неуспелим изборима), највећи број гласова је неочекивано добио Николић – 46 процената. Да је изашло само мало више бирача – био би председник. Зато је излазак бирача на парламентарне изборе превазишао и најсмелије прогнозе експерата. Излазност је била иста као и на председничким изборима када су се суочили Милошевић и Коштуница – то јест у време најжешће политичке борбе на граници столећа.

Како се може објаснити тај успех? Шта је довело до тога да апатија нестане? Можда чињеница да су Срби коначно схватили да више не морају да бирају неког од демократа које презиру, да је долазак на политичку сцену нове националистичке снаге могућ. Можда је и пример који им је дала Русија одиграо своју улогу.

„Обично се сматра да је за неку партију хендикеп уколико се лидеру те партије суди у Трибуналу УН за ратне злочине. Међутим, у Србији то није случај”, чуди се „Индипендент”. Можда је Србе надахнуо неубичајени поступак Војислава Шешеља, који је од њега створио новог националног хероја.

Лидер Српске радикалне странке Војислав Шешељ је добровољно отишао у Хаг, у Међународни трибунал за бившу Југославију. Трибунал је нешто раније против њега покренуо званичну оптужбу која има 14 тачака. Осам тачака му инкриминише злочине против човечности, а 6 – кршење закона и обичаја ратовања. Трибунал сматра да је Шешељ учествовао „у колективном злочиначком деловању” у периоду од 1. августа 1991. године до септембра 1993. године у Западној и Источној Славонији, а у Босни и Херцеговини и у Војводини (Србија) у принудном иселјавању несрпског становништва са дела територије Хрватске и Босне и Херцеговине. Шешељ сматра да ни по једној тачки није крив и оптужбу назива „трагикомичном”. Као доктор права, убеђен је да ће Трибуналу доказати апсурдност свих оптужби против њега.

Своје присталице је позвао да не дозволе да се више ни један Србин испоручи Трибуналу.

Уочи одласка, на митингу у центру Београда, којем је присуствовало више хиљада људи, пре него што ће полетети, Шешељ је изјавио да ће у Хагу бранити српске добровољце, који су учествовали у ратним операцијама у Хрватској, Босни и Херцеговини, као и да ће „бранити српску државну идеју”.

БРАТУШКИ ИДУТ К ВЛАСТИ

Светлана Смирнова

Политичка ситуација у Србији... (introductory text)

Европа, наредна генерација... (text column 1)

Српски радикални партизан... (text column 2)

Српски радикални партизан... (text column 3)

Српски радикални партизан... (caption text)

Српски радикални партизан... (text column 4)

Српски радикални партизан... (text column 5)

Српски радикални партизан... (text column 6)

Српски радикални партизан... (text column 7)

Српски радикални партизан... (text column 8)

у парламенту. Социјалисти Слободана Милошевића су добили 8 одсто и имаће 21 место у парламенту. Ове две партије могу да формирају већину – да би имали 126 места у парламенту, довољно је да добију подршку било које мале партије.

Кошгуничина Демократска партија Србије је добила само 18 одсто (53 места). Демократска партија недавно убијеног Ђинђића добила је 12 одсто, а партија Г17 плус Мирољуба Лабуса – покрет економиста само нешто мање – 8 одсто. Међу шест партија које су прешле изборну баријеру налази се још једна партија – Српски покрет обнове – Нова Србија Вука Драшковића. Ове партије ће тешко формирати коалицију после неколико година непрекидних свађа. А и циљеви су им различити. Кошгунича, који је умерени националиста, тврди: „Никада нећу ступити у коалицију са Демократском партијом”, која је ватрено спроводила прозападне либералне идеје и која постоји искључиво захваљујући западном новцу. А Вук Драшковић већ неко време заступа обнављање монархије.

Пред српским националистима је тежак пут, али њихови противници немају шансу. Чак и ако се уплаше, забораве своје вечите свађе и уједине, никада се више неће ујединити са српским народом, који је преживео превише понижења. А Европа ће у свом средишту имати државу, која сматра да су њени хероји они људи које Европа сматра злочинцима. Људи, који су се са оружјем у рукама борили за права Србије, за њену независност и територију.

Србе ипак нису сломили. „Васпитне” мере Европе нису биле ефикасне. Од Срба се више не може направити „нормална европска нација”. Прерано су их прогласили капитулантима.

Нова Србија ће се ослањати на Русију, јер је то једина земља која је није издала, која је исте вере и која се одликује истом саомобитношћу. Честитамо, браћо наша.

Светлана Смирнова

„Идем да пружим отпор, да кажем да се српски народ никада неће одрећи ослобађања српског Дубровника, Далмације, Лике, Баније, Кордуна, Славоније, Барање, Босне, Херцеговине, Косова и Метохије”, изјавио је Шешел уз овацје присутних. У Хагу ху, каже лидер Српске радикалне странке, ја „судити Американцима, Хашком трибуналу и НАТО-у”.

Лидер Српске радикалне странке је назвао свој одлазак у Хаг „дужим службеним путем” и истакао да иде „да победи”.

Мада Српска радикална странка не може да формира владу, Томислав Николић је веома оптимистички расположен. Обраћајући се присталицама партије изјавио је да је најважнији циљ да се добије могућност пружања отпора прозападним променама. Партија је добила 27,7 одсто укупног броја бирача који су изашли на изборе и имаће 82 места

немају шансу. Чак и ако се уплаше, забораве своје вечите свађе и уједине, никада се више неће ујединити са српским народом, који је преживео превише понижења. А Европа ће у свом средишту имати државу, која сматра да су њени хероји они људи које Европа сматра злочинцима. Људи, који су се са оружјем у рукама борили за права Србије, за њену независност и територију.

Србе ипак нису сломили. „Васпитне” мере Европе нису биле ефикасне. Од Срба се више не може направити „нормална европска нација”. Прерано су их прогласили капитулантима.

Нова Србија ће се ослањати на Русију, јер је то једина земља која је није издала, која је исте вере и која се одликује истом саомобитношћу. Честитамо, браћо наша.

Светлана Смирнова

Интервју са проф. др Пал Шандором

ВОЈВОДИНА СРПСКО ПИТАЊЕ

У последњем броју „Велике Србије“ објављен је текст под називом „Шта то хоће нови аутономаши“, који представља увод у серију текстова о приликама у Војводини – приликама насталим поводом одлуке Скупштине Војводине да се установе класични симболи државности, односно синхронизованог усвајања „Суботичке декларације“ и окупљања неких странака око идеје сепарације северне покрајине. Генерално, они би да уђу у Европу, која се све више интегрисе, пошто претходно дезинтегришу властиту државну заједницу.

Војвођански сепаратистички сценарио је потпуно инверзан косовском. На Косову је албанска већина *via facti* почела да гради своју илегалну државу кроз изградњу паралелних институција: паралелно школство, судство, финансије, порески систем, администрацију и милицију. Када је тај дуго потцењивани процес узнапредовао, а с обзиром на прилике у земљи које су им ишле на руку, Шиптари су организовали неку врсту свенародног устанка. Захваљујући оружаном интервенцији међународне заједнице, поготову Америке, крунисали су ту епизоду садашњим стањем. То је сада територи-

ја која је под формалном управом Уједињених нација и са реалном државном влашћу шиптарских сепаратиста и недостаје им још само једна „ситница“ – међународно признање.

У Војводини се све дешава обрнуто. Једна група политичара, „брачне деце“ комунистичких аутономаша, без трунке легитимитета, стида и памети, покушава да од Војводине направи државу уз помоћ уставно-правног егзибиционизма. Они, за разлику од шиптарских првака, немају и никад нису имали подршку већинског (српског) становништва. Наиме, ДОС је био тај „тројански коњ“ који их је довео на власт у покрајинској Скупштини, без непосредног изјашњавања бирачког тела о легитимитету појединачних „војвођанских“ странака. Међутим, након резултата последњих републичких избора, евидентно је да те странке неће моћи да задрже ту власт, нити да је поново стекну.

Користећи међувреме до скорашњих покрајинских избора, ови „љубитељи демократије без народа“ наврат-нанос доносе одлуке о усвајању „војвођанске“ химне, заставе, грба (као симбола имагинарне војвођанске „државности“), уз најаву усвајања устава (као не само највишег, већ и државно-конститутивног акта). „Суботичка декларација“ представља програм потпуног отцепљења Војводине од Србије, све под фирмом посебности: етничких, културних и историјских (као да било који део територије Србије нема те исте специфичности), а све у име европске демократије, „декларисано“ од стране домаћих „љубитеља демократије без народа“. Глупи народ је ионако само сметња „узвишеним“ амбицијама наших „утемељивача“ нових држава на нашем државном простору! Дакле, оно што су Шиптари логично оставили за сам крај – интернационализацију проблема и међународно признавање њихове нове државе – за наше нове аутономаше је то прва ствар (будући да ионако немају никаквих других реалних претпоставки за остваривање свог сепаратистичког програма). Али, лукави су наши „државотворци“ – рачунају да ће њихов пројекат против интереса и политичке воље властитог народа можда подржати Европа (ко зна, не би јој било први пут, а наши аутономаши ионако немају више шта да изгубе). Зато се сад игра само на једну карту: интернационализација проблема, а за прво време бар мониторинг.

Међутим, за озбиљну „политичку класу“ и овде и у Европи, оно што заговарају наши нови „државотворци“ представља неку врсту отужне „комедије забуне“. Па ипак, реалан извор опасности овим поводом за српску државу (не рачунајући ионако катастрофално лош рејтинг који имамо код међународне заједнице) јесте олако потезање за мониторингом

као институцијом коју бирократе из Брисела увек радо инсталирају, поготову када су затечени проблемом. Једном оформљена и инсталирана група „професионалаца“, такозваних посматрача, по природи ствари, заинтересована је да „негује“ проблем који им је донео врло исплативо ухлебљење. Од њих се све може очекивати – осим да извести послодавце у Бриселу како је проблем њиховог ангажовања измишљен, што значи да је и њихов посао беспредметан, то јест непостојећи. Уосталом, такав случај још није забележен.

На то управо и рачунају наши аутономаши – присуство посматрача „диже их из мртвих“! Са њима „на терену“, није више важно ни бити на власти: ако и нису релевантан политички фактор на домаћој политичкој сцени, то су гарантовано на међународној! Уз то, наравно, иду и „новци“, путовања по иностранству, медијско присуство и остале занимације на које су већ навикли добро подгојени промотери Војводине као државе и леба без мотике. У томе би требало тражити оне праве мотиве актера најновијих сепаратистичких догађања, а не у њиховој политичкој „уверености“ у исправност и остварљивост пројекта Војводине као државе.

• **Господине Пал, у контексту скицираних прилика и рашомонијаде око војвођанске „државности“, како процењујете расположење својих сународника спрам ових догађаја, имајући у виду да није постигнута хомогенизација Мађара око овог питања?**

– Драго ми је да кажем нешто за „Велику Србију“, надам се нецензурирано, јер сви они који учествују у политици требало би да кажу јавно своје ставове и онима са којима се без остатка не слажу. Мислим да ће то допринети да се ми онда у неким ситуацијама боље разумемо, да боље разграничимо

шта је то питање аутономије, мањинских аутономија, шта је уопште питање аутономије Војводине итд., просто неколико појмова и ситуација које заслужују да се о томе отворено разговара.

На самом почетку, имам неколико напомена везаних за ваш увод. Као прво, ово око војвођанског сепаратистичког сценарија који је потпуно инверзан косовском. Ја мислим ту понешто различито од тога, а и од онога што можда мисли већина.

Косовска аутономија је увек била аутономија мањине и ако говоримо о сепаратистичким тенденцијама на Косову, онда говоримо о сепаратистичким тенденцијама једне националне мањине, а ако говоримо о Војводини, онда не можемо да говоримо о сепаратизму мањине, јер ја мислим да тог сепаратизма код мањина овде нема.

Та врста паралеле између Косова и Метохије, по мени, не може се повлачити, јер су прилике у Војводини другачије, самим тим што су Срби већина. Због Косова смо трпели, ја бар мислим, у економским и неким другим ситуацијама. Ако су доле на Косову Албанцима, хајде да кажемо ускраћивана права, де факто су овде та права ускраћивана Србима, што је на неки начин нелогично.

Демократска заједница војвођанских Мађара од првог тренутка јасно види и спознаје проблем Војводине. Ми од свог оснивања, од 1990. године, увек говоримо да питање аутономије Војводине није мађарско питање, јер су Мађари у мањини и да је то српско-српско питање. Недавно смо издали један проглас о томе ко ће и докле Мађаре замајавати аутономијом Војводине. Ми мислимо да је позивање на аутономију са мањинским алибијем сламка спаса регионалним странкама, које не увиђају, с обзиром на подршку гласа-

ГАУЛАЈТЕР

ча, да заправо губе смисао свог постојања. Да је то тако, и да је ДЗВМ била у праву, речито говоре подаци са последњих парламентарних избора, где су аутономашке опције (свих боја) добиле укупно 183.244 гласа. То није довољно да гласно изговоре ни „В” од Војводине. Уместо Војводине (коју већина живља ипак неће), боримо се за локалну самоуправу на нивоу насеља.

У овом времену када нема сагласности око положаја Војводине, свако увлачење Мађара да се одреде било за једну, било за другу српску политичку опцију је јефтина манипулација и злонамерна подвала. Улога Мађара није да доливају уље на ватру, да непотребно изазивају подозрење, већ да буду фактор стабилности. Пар министарских фотела у некој коалиционој влади не може бити изнад интереса целе мањине. Покрајински функционери су, а међу њима и Мађари, на изузетно повољан начин добијали стамбене кредите, с отплатом на 34 године, са годишњом каматом од 2 до 3 посто. У име мањина седе тамо, па кад је тако, зашто у име нас нису преговарали да и ми добијемо тако повољне кредите.

Задатак мађарских странака није у томе, већ да се боре за мањинску аутономију, а не да арбитражу међу српским политичким опцијама. Како ће се регионализовати Србија на здрав начин, то је питање. Постоји могућност да то буде по више могућих критеријума: етнички критеријуми, регионални, економски, неки географски критеријуми итд. У том смислу, требало би бити отворен, да у тим регионима и будућем формирању државе сваком треба дати отприлике оно што жели.

Да се вратимо на питање око непостизања хомогенизације међу нама. Један део Мађара је носталгичан за онаквом Војводином каква је била по Уставу из 1974. Други део Мађара де факто види јасно политичку ситуацију и он нема никакву носталгију, већ жели да има јаку локалну самоуправу, чиме решава читав низ својих проблема. Прво – власт је близу народа, дакле тамо где треба, мотивација за учешћем у власти је већа, а онда је и непосредно спровођење закона на самом терену много брже и лакше. Према томе, ту се решава читав низ мањинских питања. Тамо где су Мађари са 85 процената у већини, не може се догодити да не буду у тој сразмери присутни у скупштини општине итд.

• Будући да је у току формулисање предлога новог Устава Србије, мислим да није опортуно њему у сусрет, и пре јавне расправе, чути шта је ваш став о адекватном уставноправном решењу националне, мањинске и регионалне проблематике.

– Устав би морао да има слуха за посебност националних мањина и да каже да националне мањине имају право самоадминистрирања, да се не деси, као што се дешава, да одем да тражим извод из матичне књиге на мађарском, па нити могу да га добијем, нити имам коме да се на то жалим. То самоадминистрирање замењује оно што ми зовемо аутономијом разних степена и врста и то никога у Србији не би требало да плаши. Према томе, мањинске странке требало би да се баве питањима и проблемима сопствене мањине, а не да се баве регионалним питањима са разним подвалама неких других странака.

Ми смо ту да тражимо, рецимо, измену Закона о локалној самоуправи. То решава наш проблем, да тражимо другачију поставку Савета националних мањина, да тражимо могућност да се општине са већинским мађарским живљем, што иначе дозвољава Устав, уједине због својих заједничких

географских, историјских и економских чинилаца. А ако смо ми сепаратисти, постоји војска, милиција која ће нас похапсити, осудити итд. Све што није супротно закону требало би дозволити, па би онда припадници мањина видели да је држава лојална и према њима, јер им дозвољава да развију своје могућности.

Хтео бих још нешто да кажем, што мислим да је ново. Наиме, ми имамо наш концепт аутономије из 1995. године и концепт етничке и територијалне аутономије. Ја сам слушао експозе господина Коштунице, и он је рекао кантонизација, етничка аутономија, културна аутономија и персонална. Е, то је то. Ако то може да иде Србима на Косову, зашто не би могло свима другима у Србији. То је модел који решава питање мањина без промене граница. Ми, рецимо сада, чак и са овим захтевом за двојно држављанство, заправо желимо једну националну интеграцију Мађара без промена граница.

• Будуће устројство савремене Европе стандардизовано је у два основна типа – грађанска и национална држава. У грађанској, поред осталог, генерално важи аксиом: један човек – један глас, док национална држава претпоставља дводомну скупштину, са већем грађана (изабраним по принципу један човек – један глас) и већем националних заједница (изабраним на основу цензуса). Надлежности ових већа су знатно асиметричне, а у случају њихових опречних изјашњења, сукоб се решава, по правилу, на штету већа националних заједница. Другим речима, питања националног идентитета, интереса и равноправности етничких заједница за грађанску државу су од секундарног конститутивног значаја, јер су сви појединци, без обзира на своје етничко порекло и припадност, бар у принципу, изједначени као грађани. Обрнуто, у националној држави, мањинске етничке заједнице партиципирају у највишем органу законодавне власти, то јест скупштини. Господине Пал, шта је, по вашем сазнању, прихватљивије решење за мађарску националну мањину – да живи у Србији као држави својих грађана или у Србији као држави српског народа?

– Мени је скоро потпуно свеједно како ће та држава бити формулисана. Ако ће се у Уставу казати да је Србија држава српског народа и припадника националних мањина које у њој живе, Мађара, Русина, Словака итд. или држава свих грађана – за мене је прихватљиво и једно и друго.

Не мислим да је најбитнија формулација, већ садржина, да заживи, на пример, концепт аутономије Демократске заједнице војвођанских Мађара, а то значи да се савети националних мањина бирају на тајним изборима са више кандидата и да буду вишестраначки, да заступају прави интерес мањине, да одговарају политички пред свакидашњим органима српске државе, да припадници националних мањина имају сразмерну заступљеност у органима власти, односно скупштинама. То може, или преко гарантованих места, или преко цензуса који се спушта итд., да се не деси, ако се већ позивамо на грађанску државу (како је према садашњем уставу формулисана) да, де факто под фирмом грађанске државе, имамо једну потпуно националну структуру. Ево, рећи ћу вам како. Сад нам кажу: није важно ко је какве нације, важно је да најспособнији буду на местима на којима треба да буду.

Па погледајте како то изгледа: у судовима, у општинама где су Мађари већина, нема довољно Мађара судија. Још један пример – погледајте само шефове полиције. У мађарским општинама не знам да ли има иједан шеф полиције ко-

ји је Мађар. Даље, обратите пажњу на број студената који се уписују на Универзитет у Новом Саду. Он је мањи од процента који Мађари заузимају у популацији, што значи да се Мађари мање образују, мање школују. Од оних који заврше основну школу на мађарском, па се уписују у средњу, само се половина њих уписују на свом матерњем језику, док се код Срба 98 посто ученика уписује на даље школовање. Тај проблем око образовања мора да се реши или тиме што ће се дефицитарне струке стимулисати или, уколико недостају професори, да се они могу обезбедити и на тај начин што ће долазити предавачи из Мађарске за неке предмете, као што у Мађарској предају неки професори одавде.

Дакле, уставна формулација није пресудна и држава мора да има поверење у мањине, да гарантује њихова основна права, а то су техничке аутономије. Молим вас, онај који тражи аутономију, тај признаје суверенитет државе, поготову ако је мањинац. Онај који на овакав начин не тражи аутономију, тај узме пушку, па иде за њу да се бори. Онај који каже аутономија, тај каже: ја хоћу да будем кооперативан, односно да му се препусти одговорност за те ствари које он хоће да води, а држава ће му или дати паре, или неће. Та врста поверења за сада не постоји између већине и мањине.

• Ви сте, господине Пал, професор Универзитета и блиски сте књижевним, уметничким и културним круговима у најширем смислу те речи. Како оцењујете досад постигнути ниво културне, језичке, просветне и сваке друге афирмације Мађара у Војводини?

– То ме је заиста ретко ко питао. Културна традиција Мађара у Војводини била је фаворизирана од стране комунистичке Југославије. Комунизам је у знатној мери подстицао ту културу зато што је, нарочито после информбирео, мађарски језик био средство пропаганде према самој Мађарској. Био је Радио Нови Сад који се чуо у целој Карпатској долини, затим била је изузетно стимулисана штампа, новине итд., што је било у функцији идеолошког утицаја на Мађарску и на Мађаре у Карпатској долини да се покаже како је ова друга врста комунизма боља од оне врсте комунизма у којој су они живели. То је допринело томе да је мађарска култура имала

добру продукцију, мислим на литерарну, музичку, јер је требало свету, за тај спољнополитички излог, показати како је овде рај и како су Мађари најбоља национална мањина и како заиста уживају сва права до бескраја. Али, то је било у функцији тадашње идеологије.

Овде се мађарско друштво и историчари нису бавили суштинским проблемима мањина нити су радили озбиљне демографске, социолошке, политиколошке и друге студије. Један број мађарских ин-

телектуалаца, а то се заборавља, био је у том периоду затворан, њима се судило, а то се не зна.

Када су наступиле ове такозване демократске промене, онда су државне јасле нестале, а стари културолошки естаблишмент је покушао да се стави у службу промена, у службу нових власти и да остане поново на неким позицијама. Тако, кад погледате културну структуру, мање-више то је непромењено. Извори финансирања од стране државе у овом тренутку знатно су смањени, али зато сада добро финансира матица и са неким тамо треба бити добар и опет ће се радити.

Један део интелектуалног естаблишмента војвођанских Мађара кренуо је да се бави шкакљивим етничким истраживањима, проблемима који су битни за национално биће, па се залази и у истраживања историјских прилика на овом тлу у времену Другог светског рата, где је било сукоба идеолошких, а не националних. Увек се гледало да се ти идеолошки сукоби подведу под националне. Овде, да сада не набрајам, има читав низ проблема који морају да се реше.

Претходна власт, ето, учинила је бар један уступак, наиме дозволила је увоз књига из матице на основу одобрења министарства и то је био мој амандман. Надам се да ће бити и даље неког напретка. Друго што смо успели да решимо је да, осим државе, и други имају право оснивања основних школа и свих врста образовних институција. Надам се да ће то заживети и код припадника националних мањина.

• Да ли ви сматрате да, сразмерно достигнутом степено изражавања политичког и националног идентитета Мађара у Србији, постоји паралела, или приближни степен остварености, када је у питању српска мањина у Мађарској, а поготову с обзиром на то да Мађарска ускоро улази у Европску заједницу?

– Мађарска никако није решила начин заступања својих мањина у мађарском парламенту. О томе сам говорио кад год сам био у прилици. То се неће моћи дуго одлагати.

Тражити да ми у Србији будемо заступљени у Скупштини, а при том рећи да у Мађарској нема представљања мањина на тај начин, то просто не може да прође, јер су то и

Нови Сад је знао и за боље дане

европски стандарди. У мађарском парламенту имате припаднике мањина на листама других странака, али то није то. Мађарска ће то морати решити у догледно време.

С друге стране, Мађарска има савете националних мањина. Тамо има око 6.000 Срба који свој Савет бирају тајним изборима, са више кандидата, на потпуно демократски начин. Имају лепе просторије усред Будимпеште, мају доста пара, имају прилично добру издавачку делатност, имају, сразмерно могућностима и, вероватно њиховим потребама, добро организован систем школства, имају гимназију са интернатом који омогућава да школу похађају деца са територије целе Мађарске, док у појединим местима имате потпуно образовање на матерњем језику или само делимично.

У свему овоме битно је да се проценат, односно број одељења, од пада комунизма па наовамо, колико ја знам, стално повећава, а не смањује. Дакле, Мађарска чини неке позитивне кораке како би повећала права својих припадника националних мањина и уколико би решила питање заступљености у парламенту, онда би то био значајан помак.

Да ли су Срби у Мађарској тиме задовољни или не, мислим да би то требало питати Србе у Мађарској. Онолико колико ја то пратим, могу рећи да цео тај процес показује тенденцију побољшања, а не опадања права Срба у Мађарској.

А стављати паралелу између права Мађара овде у Србији и Срба у Мађарској није могуће, јер 6.000 њих тамо је једно, а друго је 300.000 Мађара овде. Мађари овде понегде живе етнички хомогено, а негде живе у расељењу, чак и овде, тако да су овде врло сложени проблеми.

Оно чиме сам ја незадовољан и што сам видео у последњих десетак година је присутна тенденција опадања могућности остваривања права, рецимо, школовања на матерњем језику. Ваљда ћемо сада кренути у процес да се та права повећавају.

• Такозвана „мањинска права“ постепено се премештају са терена уставноправне проблематике, а тим више са терена политичких преговања и трговина (што је иначе сада код нас случај), на терен основних људских права. Начелом недискриминације, једним од фундаменталних принципа основних људских права, гарантује се равноправност припадницима свих мањинских група, односно отклањају се као небитне све оне разлике између људи које настају не из њиховог слободног избора – већ партиципативно, тако што пореклом стичу припадност, потичу из ових или оних заједница, религија, култура, језика итд. Господине Пал, не чини ли вам се да, у најмању руку, ова проблематика, по једној општеприхваћеној и наслеђеној традицији из комунистичког периода, трпи последице лоше политизације, уз истовремено „надувавање“ њеног стварног значаја за живот огромне већине „обичних људи“ а да и не говоримо да су њена артикулација и механизми разрешавања далеко испод нивоа артикулације и механизма разрешавања тог проблема у савременој, интегрисаној, мултинационалној и мултикултурној Европи?

– Ту је основни сукоб између два појма – основна људска права и колективна права. То није исто. Мањине, у том смислу и Мађари, а и Демократска заједница војвођанских Мађара тражи колективна права за своје припаднике. Не задовољавамо се само оном, чини ми се трећом Хелсиншком корпом елементарних људских права. Ви, наравно, можете и код куће да се молити и да будете добар хришћанин, али

имате потребу да идете и у цркву, да се у колективитету молити и припадате неком ритуалу. Е, тако је исто и са мањинама. Може свако да буде добар мањинац код своје куће и да у оквиру свога прага и свог дворишта говори матерњим језиком, па кад изађе на улицу да прича неки други језик.

Међутим, он има потребу да и у колективитету изражава нека своја права и ономе ко то хоће, њему треба омогућити да изражава своја колективна права. То је основна ствар.

Треба начело позитивне дискриминације примењивати за припаднике националних мањина. Надам се да Европа иде у правцу признавања колективних права, у правцу признавања политичког субјективитета мањина, да једнаким стандардима уреди остваривање права националних мањина.

Када дођемо у економски рај, неки мисле да ће нестати питање мањина, а уствари неће, јер ће мањине и онда имати потребу да се организују, да се удружују и артикулишу неке своје колективне интересе, који не морају бити супротни, али су различити од интереса већине и морају увек имати право на то.

• У склопу трагичне рашомонијаде, лоше политизације, па и неке врсте интернационализације наших међународних односа стоји и хашка, још недоказана, оптужница против др Војислава Шешела. Та недоказаност ништа није сметала притварању господина Шешела и тим притварањем је, уз гажење универзалног принципа кривичног права: презумпције невиности, у доброј мери прејудуциран исход судског поступка. У вези с тим, поставила бих вам питање које у извесном смислу надилази хоризонт ваше непосредне личне евиденције и представља неку врсту генералног уверења. Наиме, кривично право познаје одговорност и за учињено и за неучињено, то јест за нешто што се материјализује као људски поступак који има криминогене каузалне последице. Да ли је у јавном, па и приватном деловању (уколико вам је познато), господин Шешел, по вапем мишљењу, произвео било какве непосредне криминогене последице, или се овде, пре свега, ради о тужиоцевој интерпретацији намера и интенција наступа и говора др Војислава Шешела? Дакле, у овом случају, господину Шешелу се чак не приписује ни „вербални деликт“, какав је иначе постојао у кривичном законодавству комунистичких земаља, нити се он оптужује по тзв. „командној одговорности“ – њему се најпросто суди за рђаве намере, али не и дела, што није предмет било којег досад познатог кривичног права. Господине Пал, молим вас да прокоментаришете ту врсту правде коју Хашки трибунал демонстрира у случају др Војислава Шешела.

– Ја нисам стручњак за Хаг, нити сам читао оптужницу, па не знам за шта се господин Шешел терети. Једино што схватам, гледајући политички, је да се господин Шешел сам пријавио да оде у Хаг, што значи да је пристао на правила игре Хашког трибунала. Мислим да он има идеју, а то му је и најважније, како да победи Хашки трибунал. То видим просто као његову политичку концепцију. Какве су ту све правне финесе и шта се све догађа, то заиста не могу да проценујем.

Ја сам једино био присутан у неколико случајева који су спорни. У једном случају у Скупштини, када је господин Шешел господину Скендеровићу говорио о принципу реторзије, о потреби иселјавања и вагонирања Хрвата, мислим негде 1992. године. То баш није било сувише пријатно. Да ли ти

случајеви, или они други случајеви, да Албанце треба преко Проклетија, па онда у Хртковцима оно са списковима имена, или са сендвичима за Мађаре – за све то не знам да ли исцрпљује правне основе за шта се он терети. Сувише сам слабо о томе информисан, мада је он заиста, у једном делу својих наступа имао милитантну реторику, врло оштру. Колико то исцрпљује правне елементе, које параграфе и за које кривице – то је питање за правнике и суд који ће то да процењују, туже или терете за она дела за која они мисле да треба да одговара. Могао бих само толико да кажем.

• На крају, с обзиром на комплексност теме коју смо овим разговором до-такли, господине Пал, имате ли још штогод да додате или прокоментаришете, а да то није обухваћено питањима која сам вам поставила?

– Хтео бих само да кажем нешто око Меморандума о положају Мађара у Војводини, који смо саставили након позива и разговора са свим мађарским странкама. Меморандум је упућен садашњој влади, а у том тексту смо рекли да су се Мађари, скоро једно десетлеће, заједно са демократским снагама у Србији, борили против владавине Слободана Милошевића. Међутим, ни 5. октобар 2000. године и њихово укључивање у Владу Републике Србије, није донео битне промене. Мађарска мањина је данас, политички гледано, поново на почетку, тамо где је била пре четрнаест година.

Ми у том нашем Меморандуму разматрамо зашто је до тога дошло и неке карактеристике у односу Срба према Мађарима.

У тексту је наведено да масовни осећај инфериорности у Србији и све већа окренутост медијима у Мађарској доводи до опадања нивоа комуникације између Мађара и Срба, не само у срединама где су Мађари у већини. Опада знање српског језика код Мађара, што код Срба подстиче ксенофобију. Нов талас шовинизма у младој генерацији Срба, испада на националној основи, и туче чије су жртве редовно Мађари, као и већином неадекватно третирање конкретних случајева од стране полицијских и правосудних органа, чине да се мађарска заједница затвара у себе, а будућност, како сопствену, тако и своје деце, све више види изван Србије. Последица ове личне и колективне инфериорности Мађара у Војводини је њихова мала или никаква заинтересованост за исход дилема као што су Косово или сарадња са Хагом, а у ширем смислу и за изграђивање грађанске, правне државе у Србији.

Мађарска заједница у Војводини се психолошки одвојила од Југославије и српске нације током деведесетих година, и није се приближила ни Државној заједници Србије и Црне Горе. Она је све ближе Будимпешти и идеји националне ин-

теграције Мађара у Карпатском басену без промене граница. Може се рећи да се мађарска заједница у Војводини налази у некој врсти процепа, двојне свести и показује знаке структурне неприлагођености, са неутврђеном стратегијом за 21. век.

Стога је политика српске политичке, владајуће елите према националним мањинама у погледу идејне заснованости и данас пуна рецидива прошлости, пре свега, неславне идеје братства и јединства.

Сада се у име мултиетничности тражи исто понашање мађарске заједнице према српској нацији које ни у једнопартијском систему није било ефикасно. Мењајући парољу, Срби сада у име мултиетничности траже од Мађара толеранцију и солидарност са, за Мађаре неприхватљивим или неутралним, српским националним циљевима. Ратови, као и одуговлачења, мафијашким односима отежана транзиција, такве захтеве чине нереалним.

Политика ДСВМ и ДЗВМ је да Мађари у Војводини путем двојног држављанства без промена граница учествују у интеграцији Мађара у Карпатском басену. Истовремено, у оквиру своје персоналне аутономије уграђене у политички и правни систем Србије могли би да буду сразмерно мали, али сигуран ослонац свим демократским снагама на политичкој сцени у Србији.

У случају да заживи персонална аутономија у пуном значењу овог модела, уз реорганизацију локалне самоуправе, Мађари би као грађани могли да своје личне амбиције и жељу за непосредним учешћем у јавном животу Србије остваре чланством у партијама са српском већином, односно учешћем у изборима на листама ових партија. Све док нема персоналне аутономије, односно могућности да се преко ове институције открива, изрази и заступа основни интерес Мађара у Војводини за очувањем националног идентитета, неопходно је њихово укључивање у Народну скупштину Србије.

Ленка Шибалија

И даље ћемо више трошити него стварати, улагати у непроизводне сфере, ослањати се на донације и задуживати се на све стране.

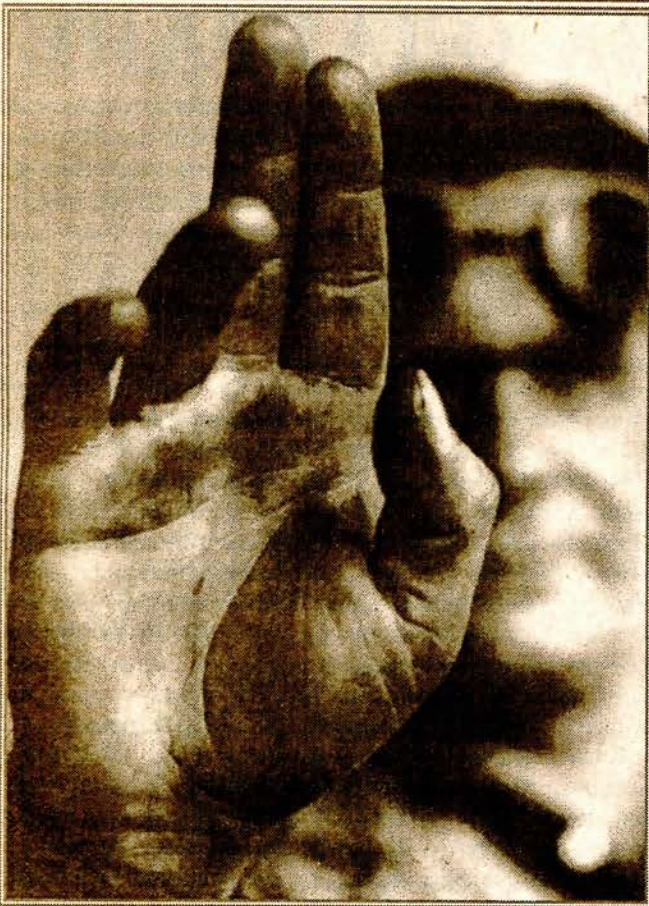
За разлику од већине економиста у земљи и иностранству, који су показали извесну дозу забринутости за позамашан дефицит у српском буџету, министар финансија Млађан Динкић показао је смиреност. Како он каже, дефицит од 45,3 милијарде га превише не забрињава, јер рачуна да ће он бити покривен из донација (3,7 милијарди динара), кредита од страних финансијских институција и Светске банке (9,5 милијарди динара), приходима из приватизације (16,4 милијарде динара). Остатак ће бити прикупљен задуживањем на домаћем тржишту капитала. Према Закону о буџету Србија ће ове године потрошити чак 20 одсто више него прошле године, односно 375 милијарди динара у односу на прошлогодишњих 315, што износи око 30 одсто друштвеног бруто производа. Међутим, ни ту се рачуница о нашој потрошњи не завршава јер поменутих расходима треба додати још неке ставке из јавне потрошње као што је пензијско, социјално осигурање, итд., што износи близу половине бруто производа. Јавни приходи су испројектовани на 329,3 милијарде динара. С обзиром на пређашња искуства, тешко је поверовати да неће бити померани, и то на доле. Тако је претходна година заврше-

на са 570 милиона динара прихода мање од онога што је било испројектовано буџетом.

Након овакве рачунице и изјаве Динкића који, као и његови претходници, спас тражи у донацијама и кредитима, знатижељници и економски аналитичари могу да одахну у својим анализама овдашњег привредног развоја јер очигледно да се на том пољу ништа битније неће променити, бар не у догледно време. И даље ћемо више трошити него стварати, улагати у непроизводне сфере, ослањати се на донације и задуживати се на све стране.

Србијом се убрзано шири нова неизвесност, страх за судбину али и дубоко разочарење у све учеснике у овој нечасној работи.

Влада која влада тек нешто више од месец дана, а већ је опасно загазила у „музеј старина“, понаша се у економској политици као рањена звер. На пример, уводи јавне финансије у неповратно безнађе, преговара са штрајкачима, доноси неприхватљиве и контраверзне одлуке, упорно спроводи приватизацију, поспешује повећање неликвидности привредних и других објеката, препушта полуге увоза и извоза хаосу, што увећава спољнотрговински биланс и др. Овим деструктивним учинцима Влада синтетизује обиље негативних учинака на девизне резерве Народне банке Србије, угрожава курс динара, и тера и оно мало заинтересованих страних инвеститора. Влада даље толерише затечено стање, упркос својим предизборним обећањима. Иако се сва-

ким даном упућују захтеви за покретање неких нових истрага и формирање нових анкетних одбора, министри се о то оглушују. Национална штедионица, шећерна афера, Телеком и друге и даље стоје неразјашњене. Шећерна афера је показала да се лако одричемо и оних извозних прихода који су били могући и сигурни, и уместо да је влада заокренула своју економску политику и почела да рашчишћава једно хаотично стање, она је само продужила даље. У међувремену, Европска унија прописује нова ограничења за извоз наше робе а привредници упозоравају да је онемогућен извоз и оних производа за које постоји реална шанса да се пласирају на светско тржиште. Стиче се утисак, који се све више претвара у непосредну сумњу, о домаћинском и ненаменском трошењу буџетских средстава. Раст друштвеног производа и даље се успорава – у прошлој години, реално, према истраживању Републичког завода за статистику, порастао је за свега 1,5 одсто, а страни стручњаци упозоравају да се он ни ове године неће битније побољшати. Поставља се питање колико је одржив и овакав његов даљи раст, с обзиром да је он углавном заснован на расту ППТ услуга и трговине на мало. Истраживања која смо остварили говоре о даљем паду индустријске производње, повећању спољно-трговинског дефицита (који је у 2003. износио алармантних 4,8 милијарди долара, што је незабележено у новијој историји Србије), увећању дужничке кризе и увећању неспособности да вратимо дуг који је прошле године износио 13,7 милијарди долара (за неколико година мораћемо да враћамо по милијарду долара годишње, доспелих кредита), повећању сиромаштва и незапослености (25 одсто – у земљама Европске уније она износи 8 одсто), као и о појачавању кризних момента и негативних тенденција.

Наставља се устаљена трогодишња пракса претходне владе, да се приход од приватизације усмерава у непроизводне сврхе, што потврђује и сам министар финансија, када рачуна да ће тим приходима покрити део буџетског дефицита. За разлику од прошле године, када је доста новца прикупљено спорном продајом Дуванске индустрије и „Бепетрола“, када је продато и тржиште, стручњаци упозоравају да ове године можемо да рачунамо на много мање пара од приватизације.

Речју, Србија се не приближава само банкроту већ и „заједничком путу у беспуће“. Економија је у Србији под снажним притиском политике, и то веома конфузне политике одређених интересних група, којима је најбитнија кадровска политика. Досадашње реформе нису охрабривале привреднике да улажу свој новац у Србију. С обзиром на оно што нам се дешава ових дана, исту слику ћемо гледати и у будућности.

Сам експозе премијера Војислава Коштунице указао је на самом старту одсуство прецизног програма рада, што доводи до неизбежног закључка да ће и даље приватизација бити једини видљив траг привредних реформи. Неспорно је да ће све поменуто довести до: а) смањења донација свих врста, договорених и обећаних износа од стране међународних економских институција и појединих држава; б) смањења непосредних директних инвестиција као и смањења присуства иностраних стратешких инвестиција. (Према последњем извештају Међународне кризне групе, Србија се налази у групи земаља у којима се погоршава политичка ситуација. Србија је у групи заједно са Алжиром, Доминиканском републиком, Хаитијем, Ираном, Нигеријом, Суданом и Тајландом. Наша земља је једина у региону коју је кризна група оценила тако негативно); ц) извршавања уговорених обавеза, оних који су купили предузећа, а који се налазе било у земљи, било у иностранству, било да су појединци, предузећа, или оф шор компаније. Питамо се колико таквих уговорених обавеза постоји у досадашњој приватизацији преко хиљаду предузећа. С друге стране, према неким проценама у домаћим изворима постоји 4,5 милијарди долара, које грађани и домаћи инвеститори због економског хаоса и привредног колапса нигде не улажу. Земља смо без сопствене стратегије развоја, која заостаје у свим сферама привредног развоја у односу на земље у окружењу. За разлику од једне Чешке или Словеније, које су успеле да остваре задовољавајући степен економског развоја фаворизовањем националне економије и форсирањем производње оних производа којима може да се стекне конкурентска предност на светском тржишту, Србија већ извесно време усмерава своју привреду на пут потпуног уништења.

Тешко је са ове временске дистанце оценити економске и друге последице једне такве државне политике, но оно што је сигурно, новој влади сви предвиђају кратак рок постојања. Несугласице између појединих министара и групација у влади све су видљивије. То, међутим, отвара једну другу опасност. Свака кратка власт са собом углавном носи свест о мањој одговорности, форсирање популистичке политике зарад одржавања социјалног мира, уз претерану емисију новца, раст дефицита, пад друштвеног производа. Политичка нестабилност такође погодује корупцији, црном тржишту, поштравану социјалних тензија и богаћењу малог броја људи блиских власти.

ТОЛЕРАНЦИЈА ЗА ОДАБРАНЕ

Помоћник министра Љајића основао невладину организацију и преко ње организовао пројекте за Министарство за људска и мањинска права. Пројекте финансирани министарство и донаџори. Лажно пријављивани семинари, округли столови, разноврзне радионице, који никада нису заправо ни одржани – тврди наш саговорник зајослен у овом министарству. Дешавало се да цео Кабинет пошисује лажне трошкове и налоге како би новчана средства оправдали страним донаџорима, међу којима су најчешћи УНДП, ОСЦЕ, ОСИ-Сорос у Београду, многе амбасаде и њихове невладине организације.

До пре неколико месеци телевизијски програми просто су били затрпани пропагандним спотовима којима Министарство за људска и мањинска права позива на толеранцију. Сви се још увек добро сећају комшијске краве, и анимираних куvara различите националности који заједно кувају у једној кухињи. Спотови су углавном свима били симпатични и мало ко је њима придавао неки велики значај. Читав пројекат је посматран као још једна маркетиншка кампања којима смо тих дана бомбрадовани од стране разних министарстава и разних владиних и невладиних организација. „Толеранција за све” само је употпуњава-ла медијску слику о раду владе, која је пре тога већ показала, такође кроз спотове, своје велико интересовање за дечија игралишта, паркове, спорт итд.

Ових дана запослени у Министарству за људска и мањинска права, између осталог оптужују министра и његовог помоћника да су поменуле акције искористили у приватне сврхе.

Откада је основано поменуто министарство и на његово чело постављен Расим Љајић као председник једне мале санџачке партије у оквиру ДОС-а, шира јавност је показивала веома мало или, боље рећи, никакво интересовање за његов рад. Иако поменуто министарство покрива један од најпопуларнијих сектора у свету, оно је у овдашњој средини претворено у сервис за потписивање изручења Хашком трибуналу оптужених за ратне злочине, док су остале сфере његове надлежности углавном остале недоступне јавности, што случајно а што намерно.

Пошто главни део тог светског тренда о кризи за људска права нису права, већ огромни новчани фондови и средства која се издвајају у име тих људи, тако је и овдашње министарство укључено у примање свих донација и финансирања од стране међународних организација које воде бригу о људским правима.

Према тврдњама радника министарства које господин Љајић није успео да отпусти као што је то био случај са њиховим колегама, и који из

тог разлога желе да остану анонимни, у сенци овог небитног министарства, небитног чак и по Уставној повељи, ван очију јавности, одвијају се сумњиве финансијске трансакције.

Како истичу, министар Љајић и његов једини помоћник Јелена Марковић, која се у јавности често представља као његов заменик, су једини који контролишу токове новца министарства. Иако је по кадровској систематизацији предвиђено да министар има неколико помоћника и саветника, министар се одрекао својих права и ослободио неподобних кадрова не би ли он и госпођица Марковић под својим окриљем држали све токове новца. Како тврди наш извор, највећи удео у чистки имала је управо госпођица Марковић.

Када је на самом почетку, како истиче наш саговорник, госпођица Марковић схватила да, уколико се новац намењен министарству, пошто оно нема свој рачун, уплати у буџет, неће моћи да га контролише и њиме располаже, основала је две своје невладине организације, које праве пројекте за министарство а у којима је она овлашћена да подиже новац. У питању је новац министарства и разних донатора намењен пројектима који имају за циљ да пропагирају толеранцију и заштиту мањинских и људских права на овом простору.

Једна од организација је чувени „Мултикултурни центар”, који је у марту 2002. године помпезно отворио врата својих просторија у Змај Јовиној улици у Београду, уз присуство телевизијских камера и самог министра Љајића. Друга невладин организација је потпуно анонимни „Форум за права мањина”, који је, захваљујући својим оснивачима а

На основу уговора о пословно техничкој сарадњи, закљученог 25. децембра 2003. године, Министарство за људска и мањинска права споразумело се да „Мултикултурни центар” за пошребе Министарства обави финансијске послове, односно прими за свој рачун донацију ОЕБС-а за спровођење пројекта „Трибина о мултиконфесионалности”, у износу од 530.000 динара. Уговором је прецизирано да ће Центар обављати сва пошребна плаћања за Министарство предвиђена поменутиим пројектом. Према члану 3. закљученог уговора Министарство ће имати стални увид у прилив средстава, а Центар је дужан да сваког месеца даје извештај о стању улагања.

На основу Уговора о пословно техничкој сарадњи који је склопљен између Министарства и Форума за права мањина, овој организацији на рачун је улагања такође донација ОЕБС-а. У питању је била кампања „Толеранција”.

упркос велике засићености овдашњег тржишта организацијама таквог типа, добијао финансијску подршку министарства да организује разноврзне пројекте. Званични оснивач Форума је блиска рођака госпођице Марковић, док је координатор самозвани саветник министра Љајића, човек од поверења Владимир Ђурић (радник СММП-а, који није запослен у министарству али прима плату од хиљаду долара од УНДП-а, по пројекту Saracity building. У питању је орга-

низација која финансира ширење толеранције, мањинска и људска права на просторима бивше Југославије). Овлашћено лице за подизање новца Форума у Комерцијалној банци је Јелена Марковић. Поменута невладина организација показала се као веома успешна у осмишљавању разних пројеката. Поменута организација у свом раду није одступала од уобичајених правила пословања невладиног сектора. Наиме, прво се осмисли неки пројекат, затим се за њега добија подршка, што финансијска, што она друга, надлежног министарства, које треба да привуче остале донаторе. На тај начин од више донатора прикупљена су средства на име пројекта толеранције, тако да нема ко не дотира пројекат – доволно је рећи да су га подржале готово све медијске куће.

На седници одржаној 15. октобра 2003. године, чланови Управног одбора Форума сагласили су се да ће спровести организацију округлих столова, трибина и јавних телевизијских панела на којима би се разматрала питања везана за заштиту и унапређење положаја националних мањина, као и проблеми „Толеранција” и дискриминације. Форум се тим поводом обратио Министарству са молбом да ову акцију припоји кампањи за то-

FORUM ZA PRAVA MANJINA
Beograd, 15. oktobar 2003. godine

ODLUKA

Na sednici održanoj 15. oktobra 2003. godine, članovi Upravnog odbora Forumu za prava manjina saglasili su se da sprovedu organizaciju okruglih stolova, tribina i javnih televizijskih panela na kojima bi se razmatrala pitanja vezana za zaštitu i unapređenje položaja nacionalnih manjina, kao i problemi tolerancije i diskriminacije.

Forum za prava manjina obratio se Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da ovom akcijom pomogne sprovođenje kampanje za toleranciju. Ministarstvo je pozitivno odgovorilo i donelo odluku o usmeravanju sredstava u iznosu od 1.156.000,00 dinara Forumu za prava manjina za sprovođenje programa.

Upravni odbor doneo je odluku da se sredstva dodeljena Forumu u celini upotrebe za sprovođenje kampanje.

PRESEDNIK UPRAVNOG
ODBORA

Mirko Nikolić

жне извештаје како су у име „Capacity building” пројекта одржани разни непостојећи курсеви, семинари,

ОПШТИ ДЕВИЗНИ НАЛОГ

БАНКА НЕПОКРЕТНИХ
НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
БЕОГРАД 7007965

БАНКА КОРПОРАТИВНА
НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
БЕОГРАД 7007985

НАЛОГ БРЕ
ИДС 318/11235

Датум примања - валута 21.08.03

Ред. број	Линија	Опис	Износ у валути	Износ у динарима	Датум
8	978	EUR	9.500,00	619.968,05	31.08.03
9				618.127,85	31.08.03
10				1.800,10	31.08.03

НА ИДС ПЛАЋЕ ДЕЛА ДОНАЦИЈЕ ЕУР 147.309,86, регистровано под
идентификационом бројем: 14.08.2003 бр. 682/2003

БАНКА: Корпоративна ЕУР 85.000,10 и ЕУР
К. ФОРУМ ЗА ПРАВА МАЊИНА, бр. 14.08.2003 бр. 682/2003

БЕОГРАД, 21.08.2003. НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ранцију. Министарство је позитивно договорило и донело одлуку о усмеравању средстава у Форум у износу од 1.156.000 динара.

Како тврди наш извор, не мало пута се дешавало да се пишу лажни извештаји, са прерађеним „напумпаним” цифрама и подацима. Дешавало се да цео Кабинет потписује лажне трошкове и налоге како би новчана средства оправдали страним донаторима, међу којима су најчешћи УНДП, ОСЦЕ, ОСИ-Сорос у Београду, многе амбасаде и њихове невладине организације. Највеће узимање новца, без велике провере донатора, вршено је на разним „Capacity building” пројектима, где су се средства ушлаћивала на „посебан” рачун, одакле је госпођица Марковић у договору са министром располагала донацијама, а донаторима подносила ла-

УГОВОР О ПОСЛОВНО-ТЕХНИЧКОЈ САРАДЊИ

закључен 25. децембра 2003. године
између

- МИНИСТАРСТВА ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА, Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 2, кога заступа министар Расим Љајић (у даљем тексту Министарство) и
- УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА «МУЛТИКУЛТУРНИ ЦЕНТАР», Змај Јовина 13, Београд, кога заступа Маријана Здравковић, председник Управног одбора (у даљем тексту: Мултикултурни центар)

о питањима која су ближе уређена овим уговором.

Члан 1.

Уговорне стране су се споразумеле да Мултикултурни центар за потребе Министарства обави финансијске послове, односно, прими за свој рачун донацију ОЕБС-а за спровођење пројекта «Трибина о мултиконфесионалности», у износу од 530.000,00 динара.

Члан 2.

Мултикултурни центар ће обављати сва потребна плаћања за Министарство предвиђена пројектом «Трибина о мултиконфесионалности».

Члан 3.

Министарство ће имати стални увид у прилив средстава, а Мултикултурни центар је дужан да сваког месеца даје извештај о стању уплата

округли столови...

УГОВОР О ПОСЛОВНО-ТЕХНИЧКОЈ САРАДЊИ

закључен између

- МИНИСТАРСТВА ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА, Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 2, кога заступа министар Расим Љајић (у даљем тексту Министарство) и
- ФОРУМА ЗА ПРАВА МАЊИНА, Гандијева 42, Нови Београд, кога заступа Мирко Николић, председник Управног одбора (у даљем тексту Форум)

о питањима која су ближе уређена овим уговором.

Члан 1.

Уговорне стране су се споразумеле а Форум за потребе Министарства обави финансијске послове, односно, прими за свој рачун донацију ОЕБС-а за спровођење кампање «Толеранција».

Члан 2.

Форум ће обављати сва потребна плаћања за Министарство предвиђена Пројектом кампање.

КАКО СУ ЦЕВИ ПРОГУТАЛЕ НОВАЦ И УНИШТИЛЕ ГРАД

Тендерска комисија Београдских електрана наручила и платила једну врсту робе, а под истим именом ускладиштила јефтинију и неквалитетну робу. Иста опрема је затим уграђена у подземне инсталације које служе за транспорт топле воде. Овако уграђен материјал, испод свих стандарда, не може имати трајност већу од 5 до 10 година. У току тог периода неизбежне су честе хаварије, попут пуцања цеви, пошто су оне под притиском и температуром, а то значи поновно раскопавање улица у граду и поновна уградња нових цеви. Исте инсталације, према прописаним европским стандардима, имају трајност 50 година.

Већ дуже време група инжењера Јавног комуналног предузећа „Београдске електране“ покушава да скрене пажњу јавности и обавести надлежне органе о разним малверзацијама које се дешавају већ дуже време у њиховом предузећу. За сада безуспешно. Инжењери тврде да су генерални директор електране и поједини чланови градске владе нанели граду и држави штету од преко 140 милиона динара. Генерални директор Миодраг Божовић, Бојан Станојевић, члан градске владе и Јелена Јевтовић-Карамата, члан Управног одбора електрана, су током 2002. и 2003. године увезли и добављачима платили неквалитетну робу и опрему. Инжењери тврде да је немерљива штета причињена уградњом те опреме у подземне инсталације, чиме је град трајно оштећен.

Чланове комисије која је била задужена да изабере најбоље понуђаче за набавку опреме, робе и услуга бирала је госпођа Карамата, на основу овлашћења председника Градске владе Ненада Богдановића. По том избору, Бојан Станојевић је био председник свих комисија које су вршиле набавку и увоз робе и опреме из иностранства, док су остали чланови комисије мењани сходно потребама, не би ли се предлог госпође Карамата обавезно усвојио.

Тако је у претходном периоду од годину дана у 12 транши уговора увезена роба која уопште не одговара квалитету и стандардима наведеним у тендеру. У питању су предизоловане цеви фирме „Исоплус“ из Мађарске.

Како истиче наш извор, приликом увоза робе начињен је велики број пропуста и неправилности. Нису испоштвовани услови из тендера. Иако је тендером била прописана набавка једних цеви, купљене су друге (уместо бешавних цеви купљене су шавне). Тиме је уједно направљен и финансијски и привредни прекршај, јер су наручене и плаћене цеви које су квалитетније и до 60 одсто кушље на тржишту у односу на остале, а испоручене су јефтиније и неквалитетније цеви.

Institut Kiriilo Savic" a.d. Beograd
JRC" za hemiju tehnologiju i metalurgiju

2.4. Испитивање механичких особина пластичног, заштитног омотача

Од достављених узорака израђене су и пружене за испитивање затезањем и провера густине. Испитивање затезањем је извршено брзином 100/10 mm/min. Резултати испитивања су приказани у следећој табели:

Uzorak boji	Gustina (Kgm ³)	Zatezna čvrstoća (MPa)	Izduženje (%)
1	932	130	35
2	931	130	35
	938	150	92

3. ZAKLJUČAK

Na osnovu izvršenih ispitivanja i dobijenih rezultata konstatuje se sledeće:

- Dostavljeni uzorci su pouzdano, šavne cevi i ne spadaju u grupu cevi bez definisane standard JPTC B5 921.
- Mehaničke osobine materijala čeličnih cevi zbog ne dovoljnog izduženja ne zadovoljavaju kvaliteton zahtevе za čelik kvaliteta Č.0361.
- Mehaničke osobine zaštitnih, plastičnih cevi ne zadovoljavaju tražene vrednosima zahtevе standarda ISO/CD 1872-2.

JKP "Београдске електране"

TENDER ZA ISPORUKU MATERIJALA I OPREME

Priljučni toplovođi prema "Programu priključenja 21.000 stanova" na štitom pretađu JKP "Београдске електране"

Naпомена:

- Tenderom je predviđena isporuka i transport materijala i opreme za mašina određene od strane JKP "Београдске електране";
- Sav materijal i oprema predviđeni su za sledeće radne uslove na strani primarnog dela instalacije:

T	150 °C	temperatura u reznodnom vodu
MP	25	razlika pritiska instalacije

4. Predloženi isporuđ

Naпомена:

- Elementi predložanog toplovođja predviđeni su prema sledećim standardima:

EN - 253	cevi i zateznе
EN - 448	šlеng
EN - 488	ventili
EN - 489	spojnice

6. Predložene cevi

Čelične cevi, materijal Č.0361 propisanog kvaliteta, sa garantovanim mehaničkim osobinama na radnoj temperaturi.
Cevi se izolevane polietilenskim penom; izolacija je pakevana zaštitnom cevi od polietilena visoke gustine - PEHD, minimalne gustine od 940 (g/cm³), sa granicom razvlačenja minimalno 190 (N/mm²).
- kvalitet cevi prema DIN 8975;
- dimenzije i debljine zida prema EN 252;
- kvalitet vosa prema DIN 53735 / ISO 8133;
Cevi isporučiti sa ugradnom haubicom, sigurnim i alarmom, sa detekcijom vlagе.
Predložene cevi isporučiti u duljinama od 6 m.

Čelične cevi, bez šava, prema standardima JUS C.B5 021 i JUS C.B5 221, sledećih dimenzija i kvaliteta:

Ø Dn / Ø spol.	s	h	l	l ₁	l ₂	težina	T
mm	mm	mm	m	m	m	kg / m	din
48.3 / 118	3,60	6	10,460	42,760			
60.3 / 125	3,90	6	940	3,640			
76.1 / 148	3,90	6	100	400			
88.9 / 160	3,70	6	100	425			
114.3 / 200	3,60	6	150	600			

UKUPNO 1:

DIREKTOR JRC-a
Vasilje Sarić dipl. ing.

Prema његовим тврдњама, то је чиста плјачка државне имовине. Испоручене цеви, сем што су неквалитетне, не одговарају стандардима за бешавне цеви, јер је дебелина зида цеви мања. Самим тим је смањен и век трајности подземних инсталација.

Када су инжењери видели робу која је пристигла из иностранства и утврдили о чему се ради, да би били сигурни у својим тврдњама, наручили су испитивања и на механичке особине челика, од којег су цеви израђене. Тада долазе до сазнања да стандарди нису поштовани ни у том погледу, од-

носно да нису поштвана ни стандарди прописани за ову врсту инсталација. Најме, у извештају Института за испитивање материјала се констатује да челик од којих су израђене цеви не задовољава ни квалитет за челик под ознаком Ч-0361, а то значи, тврди наш саговорник, да не испуњавају услове ни за шавне цеви које су купљене. „Не само што је купљена сасвим друга опрема од оне која је потребна за наше инсталације, већ је и она купљена ван свих стандарда у својој категорији”, тврди он.

Испитани пластични омотач око цеви не задовољава ни један наведени услов из тендера и прописаних стандарда за предизолационе цеви, што значи да купљене цеви не задовољавају стандарде ни шавних ни бешавних цеви, што представља невиђени криминал.

Једна таква куповина за собом повлачи и могућност избијања скандала међународних размера, пошто су на конкурс учествовале и стране фирме, које су изигране. Учесници конкурса трудили су се да поштују тендерске услове, да роба буде произведена од прописаног материјала и одре-

Група инжењера из ЈКП „Београдске електричне” изражи материјалну и кривичну одговорност за генералног директора Миодрага Божовића: зашто није дозволио да се приликом увоза одстојући од техничких услова Београдских електричних цевина, по којима за ову врсту инсталација могу да се користе само цеви одређеног типа (бешавне цеви); зашто није су сви наведени типични уговори направљени у име електричне у време његовог мандата и није су реализовани; зашто није дао налог да се, сходно Закону о инвестицијама и контроли квалитета, изврши испитивање квалитета купљеног материјала код одговарајућег инсталатора и по добијеним налазима није зауставио даљу куповину и испоруку некавалитетне робе. Уједно га пита како је у фирми где је он генерални директор уопште могуће да се наручи и плати скупа роба, а на складовима и у магацин прими под истим именом јефтина и некавалитетна роба.

ђеног квалитета. Када је конкурс завршен а њихове понуде одбијене, долазе до сазнања да је посао добила фирма која је испоручила сасвим другу робу од оне за коју је тендер у ствари и расписан.

Подземне инсталације које користе Београдске електричне, уколико су израђене од квалитетних цеви које задовољавају европске и светске стандарде и уколико су квалитетно и стручно монтиране, трају и 50 година.

Материјал уграђен у наше инсталације је

испод свих стандарда, и не може имати трајност већу од 5 до 10 година и у току тог периода неизбежне су честе хаварије, попут пуцања цеви, које су изложене притиску и високој температури. Наш саговорник тврди да то значи поновно раскопавање улица у граду и поновну уградњу нових цеви.

Ако се овим трошковима дода и вредност грађевинских радова на раскопавању и поправци улица, као и вредност радова на монтажи, првобитна штета повећава се за још 200 милиона динара, што укупно прелази суму од 300 милиона динара погрешно инвестираних радова. Ово се може сматрати највећим привредним криминалом на почетку овог миленијума – тврди саговорник.

Наш саговорник наводи да за поменуте тврдње поседује сву неопходну документацију. Легално са својих градилишта, инжењери су, упркос оптужбама челника Скупштине града, узели узорке цеви које су уграђиване и однели у Институт „Кирило Савић” који потврђује њихова страховања.

Купљено је преко 100 километара ових цеви а уграђено је више од половине. Улице су асфалтиране и немогуће је извршити поправку.

Ово није прва штета коју је поменута група начинила граду и држави, истиче саговорник. „Пре две године уговорили су и платили робу (измењиваче марке АПВ) за 700.000 марака а потпуно исту робу са истом ознаком, квалитетом и гаранцијама је нудио други добављач за 400.000 ДЕМ. Чиста штета за државу је 300.000 ДЕМ. Пре шест месеци купљени су и увезени из Италије за износ од 17 милиона динара измењивачи, који уопште не могу да се монтирају, јер не задовољавају стандарде”.

Како тврде инжењери, огорчени понашањем чланова Управног одбора и градске владе, до овог не би дошло да су у комисијама за набавку опреме били ангажовани неки од 200 инжењера, колико их је запослено у електранама а који поседују знање и искуство неопходно за куповину термотехничких инсталација и опреме. Нажалост, Скупштина града их је заобишла, сматрајући да за то има компетентније људе који могу да се баве спољном трговином у тој сфери.

SPISAK UGOVORA SKLOPLJENIH I REALIZOVANIH SA FIRMOM "ISOPERUS" KOJA JE ISPORUCILA PREDIZOLOVANE CEVI NEZADOVOLJAVAJUĆEG KVALITETA.

Ugovor	Datum	Objekat	Iznos
12233	23.08.2001 dat.un.	Merkator	213.078,00 DEAI 6.397.340,00 dinara
12712	12.04.2002 dat.un.	Mladenovac	4.454.281,00 dinara avans 50%
13023	16.09.2002	Slobodana Penezića	2.538.735,00 dinara
13075	16.10.2002	21000 stanova	64.179.872,00 dinara
13088	17.10.2002 njihov dat. 16.10.2002	Mirijevo	434.421,86 dinara
13089	17.10.2002 njihov dat. 16.10.2002	Mirijevo	549.162,50 dinara
13535 aneka-ugov.	30.05.2003	21.000 stanova	36.084.503,52 dinara
izmena i dopuna ug.o isporuci predizolov.cevi	njihov dat. 22.05.2003		

Ugovor	Datum	Objekat	Iznos
12846	02.07.2002	312	1.996.403,16 dinara
ispor.mat.i opr.za objekat toplifikacije	02.07.2002	materijal za sve objekte	
12847	02.07.2002	312	9.244.620,15 dinara
isp.mat.i opr.za objekat toplifikacije	02.07.2002	materijal za sve objekte	
13302	27.12.2002	306	2.431.589,00 dinara
isp.mat.i Bilečkoj i Krajitkih brigada	njihov dat. 08.01.2003	Voždovac	
13314	30.12.2002	213	9.237.414,00 dinara
oprema cevi.armatura	09.01.2003	Mirijevo	
13312	30.12.2002	306	3.563.340,00 dinara
mas.oprema za toplivod Mladena Stojanovića	08.01.2003	Voždovac	

UKUPNO : 141.206.680,00 dinara

Приказ књиге Милоша Минића

РАТОВИ У ХРВАТСКОЈ И БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ 1991–1995.

Како је уништена СФР Југославија, Сарајево–Минхен–Нови Сад–Загреб 2002.

Пише: Др Бранко Надовеза

Књига Милоша Минића представља изузетан пример антисрпства, то јест рада против сопственог народа.

Милош Минић је један од последњих остатака оне линије комунистичког покрета која је створила појам великосрпски хегемонизам, која је створила тзв. авнојевску Југославију и осакатила српски народ.

Сам аутор каже да просуђује по својем „скромном познавању историје“ (стр. 24), али се упушта да процењује све битне догађаје у том периоду (Венс-Овенов план, Дејтонски споразум и слично).

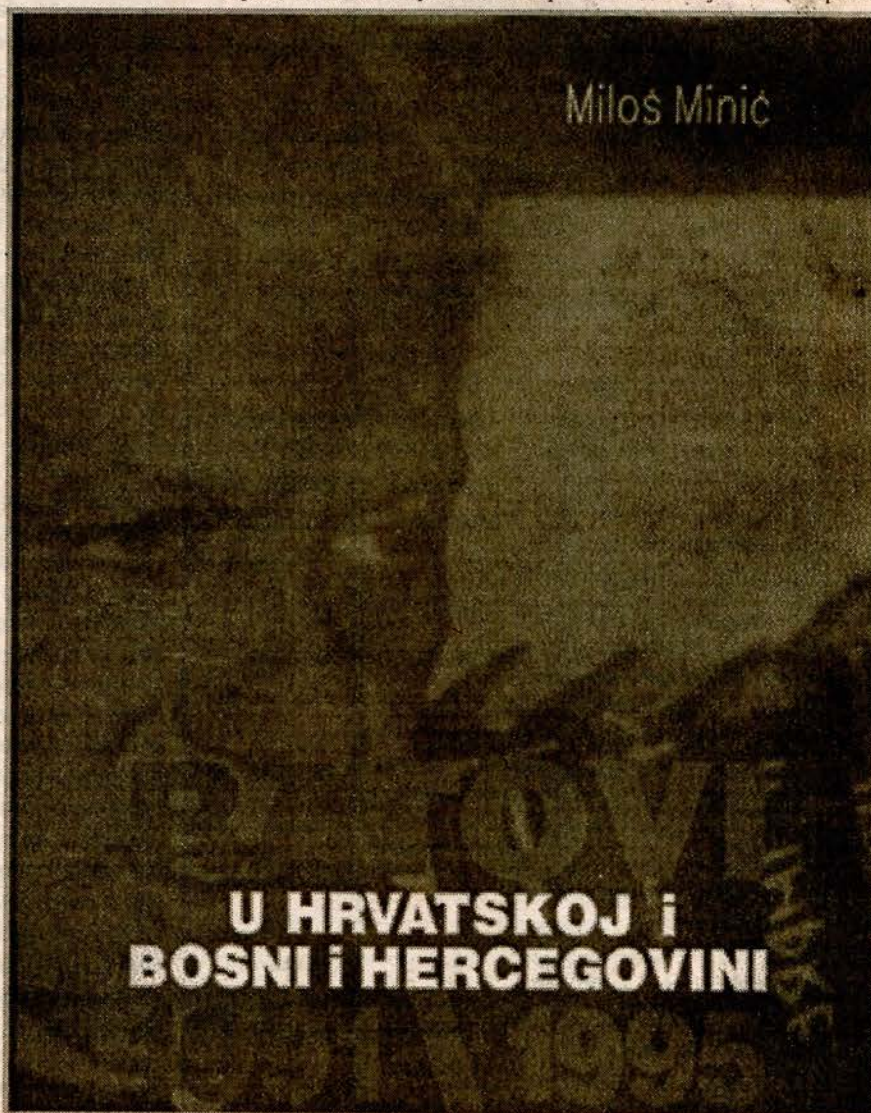
Сав свој примитивни бес аутор је искалио на режиму Слободана Милошевића и тзв. пројекту „Велика Србија“. Тако пише: „У том раздобљу тај режим је изазвао четири рата, нанео страшне жртве и страдања суседним народима против којих је у рат увукао српски народ. У тим неправедним ратовима претрпео је тешке поразе и на крају свој народ и своју државу довео у катастрофални положај“ (стр. 568).

Аутору нису јасне елементарне ствари о узроцима и последицама рата. Затим пише: „Сви ови ратови имају заједничку главну карактеристику или компоненту. Произошли су из истог извора – великосрпске хегемонистичке политике, чији је главни и најважнији циљ био стварање 'Велике Србије', под лозинком 'да сви Срби живе у једној држави'" (стр. 30).

Наравно, неправедно би аутора било назвати комунистом, јер он то није, тиме би се искомпромитовала идеја за коју су многи положили живот верујући у њу. Он је обичан србомрзац, који је једноставно искористио све привилегије Брозовог режима за којим толико жали, истичући у свом дневнику 4. маја 1991, да је то „прва година без званичног обележавања полагањем цвећа“ (стр. 79).

У својим размишљањима, које је записивао, аутор скаче из једне противречности и

нелогичности у другу противречност и нелогичност. Тако пише за рат у Босни и Херцеговини: „Непосредни повод тог рата био је референдум који је Скупштина Босне и Херцеговине расписала о проглашењу независности Републике Босне и Херцеговине“ (стр. 23), а стално напада концепт Велике Србије и Милошевићев режим. Наставља карактеристичну идеологију СКЈ – Хрвати су потенцијалне усташе, Срби четници а муслимани жртве, и од њих је хтео направити

ти партизане, „Босанскохерцеговачки Срби и Хрвати су тако на своја леђа примили те стравичне ратове и поднели огромне жртве, разарања и страдања за 'Велику Србију' односно 'Велику Хрватску'“ (стр. 24), истичући да су се Милошевић и Туђман марта 1991. у Карађорђеву договорили о подели Босне између Србије и Хрватске. Да је Србија хтела „анектирати онај део Босне (66% територије), (стр. 18), пре-небегавајући истину да у Босни толико земље припада приватном власништву Срба”.

Претња усташким геноцидом и исламским фундаментализмом Алије Изетбеговића српском народу за аутора није битна, за њега је идеја „да сви Срби живе у истој држави” основа грађанског рата – „ради остварења тог циља покрећу је у рат Србе у Хрватској и Србе у Босни и Херцеговини. У Србији је за то имао подршку већине у српском народу, само мали део изоловао се и супротстављао таквој њего-

За аутора су све то „међунационални братоубилачки ратови” (стр. 24), као да у бившој Југославији није било никаквих историјских и савремених противречности које су је разориле.

Посебна мржња према Србима огледа се у сагледавању догађаја на Косову 1998. и 1999. Истиче се да нису били „до краја јасни ратни циљеви на Косову ни Милошевићевог режима, ни побуњених косовских Албанаца” (стр. 27). Затим истиче да је српска страна примирје „већ погазила” и започела оружану акцију против „наоружаних одреда Ослободилачке војске Косова (ОВК)” (стр. 27) и акцију „етничког чишћења” Албанаца са Косова. За њега је ОВК легитимна сила, која је равноправна са српском војском и полицијом.

„Неуспех преговора у Рамбујеу и силовит развој војних операција војних, паравојних и полицијских српских снага, и прогањање стотина хиљада Албанаца са Косова, као и раз-

Слике не лажу

вој политици и, кад су избили ратови, супротставио се тим ратовима. Тако је политички припремио, у духу најбоље традиције агресивног освајачког великосрпског национализма и хегемонизма, најпре рат у Хрватској, а потом и у Босни и Херцеговини.” (стр. 19). Истиче границу Велике Србије „Карлобаг–Огулин–Карловац–Вировитица–Осијек” (стр. 19) као узрок рата, за шта су Милошевић и „његови следбеници” истицали да су то „територије на којима су живели Срби у Хрватској”. За њега су тзв. авнојевске границе праве, јер изгледа да не зна да је Југославија створена у Версају 1919. а не 1943. или 1945. под Титовом диктатуром.

Као резултат „политике Милошевића и Туђмана”, од 200.000 жртава „највећа и најбројнија жртва оваких ратних политика било је становништво Бошњака–муслимана” (стр. 26). Он афирмише нову нацију – Бошњаке, који су ипак ту и тамо „појединачно”, „у самоодбрани” (стр. 26) починили злочине над Србима и Хрватима у „појединим подручјима”.

рање и пљачка њихових домова у селима и градовима Косова, уз бројна масовна погубљења цивилног албанског становништва, разобличили су политичке и ратне намере Милошевићевог режима пред међународним факторима, као и у очима иностране јавности, па донекле и у очима домаће демократске јавности” (стр. 28). Као да одбрана суверенитета и српских територија представља агесију, као да Албанци нису национална мањина на Косову, као да су Срби напали туђу територију. Да би завршио срамним закључцима: „Карактер оружаног отпора ОВК имао је главна обележја праведне народне ослободилачке борбе против Милошевићевог десетогодишњег полицијског терора над становништвом косовских Албанаца” (стр. 28). И одбрана Косова је за њега стварање „Велике Србије” а за то оптужује и СПЦ, српску елиту, СПС и „фашистичку Шешелеву странку (Српску радикалну странку)” (стр. 29). И „у тој фази рата на Косову оружани отпор косовских Албанаца и њихове ОВК

још изразитије постаје праведан ослободилачки, герилски рат против геноцидног рата Милошевићевих војних, паравојних и полицијских снага, у шта га је претворила војна и полицијска интервенција Милошевићевог режима" (стр. 29). Само су ту и тамо одређене албанске снаге „упрљале праведан ослободилачки рат албанског народа Косова против Милошевићевог окупног ратовања на Косову, које им је нанело огромна страдања и велике жртве" (стр. 31).

За оваква тврђења аутор би законски одговарао и најстроже био кажњен у свим државама осим под Милошевићевим режимом. Албанци су све подредили свом циљу – отцепљењу Косова од Србије, а за то су били спремни на све жртве и манипулације. Они су злоупотребљени као национална мањина. Аутор је изузетна незналица и у суштини полуписмен човек; требао је бар да прочита врхунске радове из области међународних односа, на пример радове проф. др Душка Томића.

Аутор изузетно благонаклоно гледа на војну интервенцију НАТО против Србије 1999, и истиче да је завршена 10. јуна 1999. „када је Милошевић капитулирао" (стр. 29). Уместо да се диви херојству малог народа који се тако дуго одупирао сили каква није постојала у историји човечанства, херојству којем се диви читав правичан свет, аутор срамно истиче да је српски народ капитулирао, усамљен у борби са безброј пута надмоћнијим противником.

Затим истиче да „великосрпске националистичке снаге"

и ступају агресивно „у односу према Црној Гори, Косову, Босни и Херцеговини, према пролеуму Војводине" (стр. 570), као да признаје да Војводина није део Србије, а да је Косово фактички независна држава. Босна и Херцеговина је брана против „Велике Србије" и „Велике Хрватске".

Размишљања аутора писана су у облику дневника. Она су испод нивоа размишљања неког пензионера у хаскањима доконих људи у неком од београдских паркова, стога нису вредна коментара. Али, свакако најсрамнији од свих ставова М. Минића је издаја и напуштање ставова комунистичке идеологије којој је, наводно, припадао читав живот (наравно да он никада и није био комуниста, већ србомрзац и грабљивац привилегија у Титовом режиму). Хашки трибунал је за њега врхунац правде, критикује „неодлучност и колебљивост"

тзв. Међународне заједнице, а подржава „савремена европска и глобална кретања" (стр. 572). Истиче да се његова књига поправила после „значајних демократских политичких промена" (стр. 10) у Србији, мислећи на 5. октобар 2000. А где је комунистичка идеологија за коју се борио читав живот – тиме се јасно идеолошки и политички сврстава.

„Има пораза који на народ делују отрежњујуће и делотворно. Могло би се десити да за српски народ овај пораз буде отрежњујући и ослобађајући од националистичког отрова и шовинистичке страсти која је прилично ушла у народ" (стр. 253). Од кога је то српски народ поражен, Срби у РСК су поразили неударедиво бројније Хрвате, а Срби у БиХ су до ногу потукли бројније

је и боље наоружане муслимане, а мале јединице српске полиције су бриљантно поразиле бројне и добро обучене и организоване паратистичке снаге Албанаца на Косову. Чак ни НАТО током агресије на Србију 1999. није смео да изврши копнени напад,

већ је са хиљаде километара удаљености гађао немоћне српске цивиле.

Али и код овако ограничених људи као што је Милош Минић, који чак ни своју кћерку није успео васпитати у духу своје идеологије, постоји несвесна доза искрености, када за своје дело каже да је „скроман допринос" (стр. 11) сагледавању догађаја у наведеном периоду.

Аутор се чак није усудио да објави књигу у Београду, већ је то урадио у Минхену, Сарајеву, Загребу и Новом Саду. Ето његове доследности.

Претња усташким геноцидом и исламским фундаментализмом Алије Изетибеговића српском народу за аутора није бићина, за њега је идеја „да сви Срби живе у истој држави" основа грађанског рата – „ради остварења тог циља покренуо је у рату Србе у Хрватској и Србе у Босни и Херцеговини. У Србији за то је имао подршку већине у српском народу, само мали део изоловао се и сувројшћављао таквој његовој политици и, кад су избили ратови, сувројшћавио се тим ратовима. Тако је политички припремио у духу најбоље традиције агресивног освајачког великосрпског национализма и хегемонизма, најпре рат у Хрватској, а потом и у Босни и Херцеговини." (стр. 19). Истиче границу Велике Србије „Карлобаг–Огулин–Карловац–Вировитица–Осијек" (стр. 19) као узрок рата, за шта су Милошевић и „његови следбеници" истицали да су то „шеријорије на којима су живели Срби у Хрватској". За њега су изв. авнојевске границе праве, јер изгледа да не зна да је Југославија створена у Версају 1919. а не 1943. или 1945. под Титовом диктатуром.

„О КОСОВО, ГРДНО СУДИЛИШТЕ”

Косовске ране, ове данашње, и јучерашње, све од 6. априла 1941. године, које нас боле ишако оштро и ишако пошмуло у исти мах, престајаће да нас боле у мјери у којој будемо освајали слободу. Сјетимо се Чукур-чесме, оног невиног дјечака којему су турски зулумћари разбили крчагом главу, послије чега је српски народ усламљио Карађорђевићим духом и истијерао турске војнике из београдске шврђаве и из преосталих шврђава гдје су се окупатори налазили, иа је Србија де факто остала слободна.

Пише: проф. др Радмило Маројевић
Филолошки факултет
Београд

1. Тему Косова, трагичног данашњег, најприје ћемо осветлити са аспекта „српског Јеванђеља”: у којим контекстима се у „Горском вијенцу” помиње топоним Косово и адјективни (клетик) косовски, и какво је актуелно значење тих контекста.

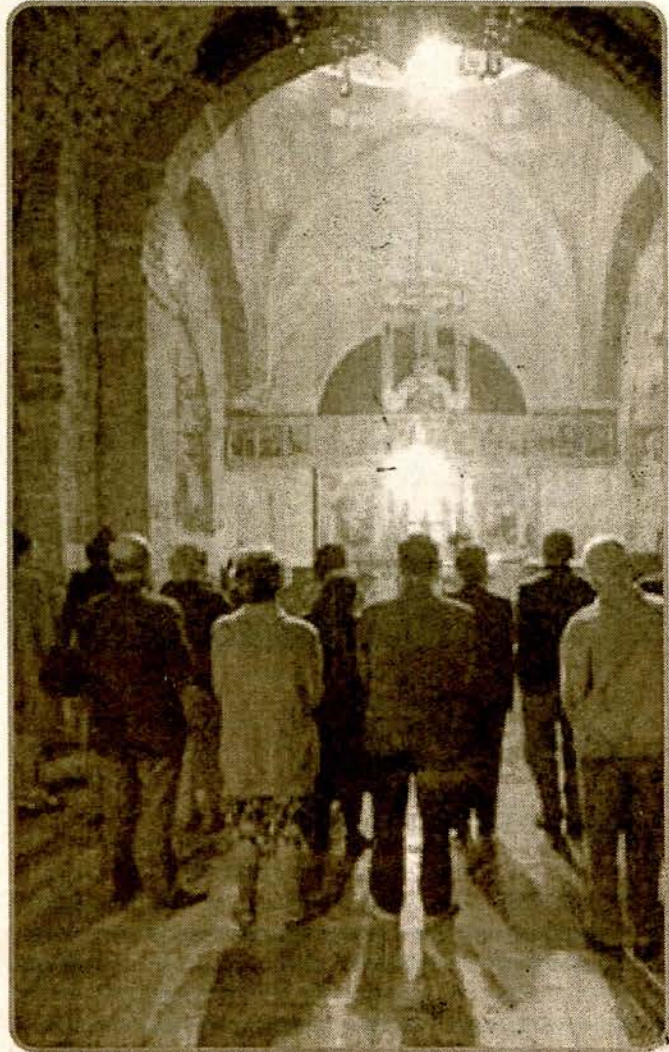
1.1. Топоним „Косово” има јасну и прозирну српску (и словенску) етимологију: првобитно је то био двочлани назив (Косово поље), чија је прва компонента квалитативно-посесивни придев изведен од именице „кос” (са акцентом који ова именица има у множини: „косови”), а у значењу „(поље) које има косова”. Послије битке на Видовдан 1389. године топоним добија двоструки живот: двочлани назив остаје као име насељеног мјеста (данашњи ојконим Косово Поље), а једночлани назив (настао елипсом именице и супстантивизацијом придева) добија шира и пренесена значења. У свијести српског народа географски назив се све шире схвата, добијајући покрајинско значење, а симболично значење се везује за борбу против турских освајача, укључујући семему „освета Косова”, тј. протјеривање Турака из српских земаља. Једно од пренесених значења топонима налазимо и у Његошевим стиховима:

„Чудна неће пустига плијена,
но је крвав, да га Бог убије:
Косово је око њега легло!”

(„Горски вијенац”, ст. 1715–1717)

Фразеологизам у 1717. стиху „Горског вијенца”: „Косово је легло” (око нечега) значи „пале су велике жртве (због нечега)”. Вук наводи пословицу: Покољ као на Косову (н.п. био, биће у Црној Гори) (Караџић 1836: 261; Караџић 1849: 253).

Лингвистичка историја назива „Косово” добила је и своју политичку псеудоисторију. Тако је, с једне стране, административним путем покушано, а и данас се покушава, да овај

назив „прогута” сусједну историјску област, Метохију, која има препознатљиву културну (и власничку) конотацију. „Метох” је ријеч грчког поријекла у значењу „црквени посјед” (конкретно: посјед који су српски средњовјековни владари даривали манастиру или цркви), а метохија – земља црквених посједа, наравно православних, српских. С друге стране, у „државотворном” пројекту појављује се етноним „Косовар” – шиптарски лик (са суфиксом -ар латинског поријекла), умјесто српског „Косовац” (са суфиксом -ац словенског поријекла).

1.2. Косово, оно историјско, размеђе је у српској историји: све се мјери Косовом, временом од Косова и временом прије Косова. Кад мнозина каже:

„Мићуновић и збори и твори –
Српкиња га јошт рађала није
од Косова, а ни пријед њега!”

(„Горски вијенац”, ст. 392–394)

то значи да је Вук Мићуновић највећи српски јунак, по критеријуму „и збори и твори”, од Косова до истраге потурица, па и прије Косова, али не и на Косову: ту је неприкосновен Милош Обилић.

1.3. Милош Обилић и Косово су два нераздвојна појма: на Косову смо сви, у смислу: сви Срби, и православни и исламизирани, „срећу изгубили”, али у витешком царству Милош суверено влада:

„Што спомињеш Косово, Милоша – сви смо на њем срећу изгубили, ал су мишца, име црногорско ускрснули с косовске гробнице над облаком, у витешко царство ће Обилић над сјенима влада!“

(„Горски вијенац“, ст. 1006–1011)

И друга мисао наведених стихова, да су јунаштво и слава црногорска васкрснули с косовске гробнице, показује историјски континуитет: култ неосвећеног Косова и култ Милоша Обилића нарочито се неговао у старој Црној Гори и по њезиним околинама (да парафразирамо Вука Караџића из предговора другом издању Српских народних пословица): борба за слободу темељила се на косовским жртвама и на косовском завјету.

1.4. Косову је претходила косовска вечера – актуелна и данас:

„О проклета косовска вечеро, куд та срећа да грдне главаре све потрова и траг им утрије: сам да Милош оста на сриједи са његова оба побратима – те би Србин данас Србом био“.

(„Горски вијенац“, ст. 215–220)

Глагол „потровати“ не треба схватити у смислу савременог (људског) тровања, него као знак божје казне, у оном смислу у коме је и клетва из 260. стиха „Горског вијенца“: „Млијеко их србско разгубало!“ А израз „траг им утрије“ треба схватити у смислу „учини да остану без потомства“. Тако и данас: ако би остали на сцени само они „главари“ који су истовремено и српски јунаци, кадри „и да зборе и да творе“, ако би издаја у коријену била сасјечена, Србин би и на Косову – Србином био!

1.5. У стиховима:

„Какву сабљу кажеш и Косово: да л’ на њему заједно не бјесмо па ја рва и тада и сада –

ти издао пријед и послјед, обрљао образ пред свијетом, похулио вјеру праћедовску, заробио себе у туђина?“

(„Горски вијенац“, ст. 378–384)

садржана је тадашња (и свагдашња) дефиниција потурица: то нису они који исповиједају ислам него они који су се идентификовали са Турцима, који су чак умислили да су они и победили на Косову. Данашње потурице по дефиницији не могу бити они који исповиједају ислам: исламске земље нису нас ни бомбардовале ни окупирале, него се и оне боре против истог непријатеља. Данашње потурице су они који су се идентификовали с данашњим агресором, они који играју агресорову игру „демократије“, а у ствари – окупације.

Облик „рва“ у 380. стиху „Горског вијенца“ је крњи перфекат у значењу „напорно се борио“. Вук наводи пословицу: „Био рват’ на Косово“. (Рекне (вар. Рече) – у Подгорици

– Турчин Србину, кад га чује, ће се тужи на тежак живот; а он му кашто – ако није Турчин какав велики господар – рекне (вар. рече): „Кад смо рвали на Косово, онда смо једно били“) (Караџић 1836: 14; варијанте цит. према: Караџић 1849: 13–14). У коментару уз 383. стих треба истаћи да Вук наводи народну заклетву: „Тако на хришћанску вјеру не похулио!“ (Караџић 1849: 307). Облик (у) „туђина“ у 384. стиху је акузатив у значењу локатива „(у) туђину“, па стих значи „идентификовао (си) се са туђином“.

1.6. А како бисмо данас актуализовали стихове:

„Проста сабља по сто пута турска од Косова која нас сијече при злу томе, ако је истина.“

(„Горски вијенац“, ст. 2096–2098)

Актуализовали бисмо их овако: и данас везир скадарски шаље бабу, пророчицу и вјештицу, да помути Црногорце. Пророчица се презива Коштуница, а име вјештице је Лабус: ова двоуба неман окупационе владе у Србији, са резервном домовином у Израелу, запалила је једину српску цамију у Београду, чувену Бајракли-цामीју! Запалили су је, по командној полицијској одговорности, ова двојица (и њима подређени), који су „заробили себе у туђину“, а бранили су је православно Срби и митрополит Амфилохије. Запалили су је, окупатори, да ублаже утисак од шиптарског геноцида на Косову и да продужавају лаж о тобожњем сукобу ислама и православља на Балкану!

1.7. Сердар Вукота реплику малодушности завршава стиховима:

„О Косово, грдно судилиште, на сред тебе Содом запушио!“

(„Горски вијенац“, ст. 987–988)

Та малодушност је, међутим, трајала само историјски тренутак. На њу је, оштро али праведно, реаговао Вук Мићуновић. А сердар Вукота је остао у историји својим правим лицем, клетвом, за коју му мандат опет даје – Вук Мићуновић.

И данас имамо дефетизма („Косово је изгубљено”, веле кукавице; „Косово треба подијелити”, додају из пете колоне). Косово је хтио да дијели Добрица Ћосић, Србе да гетонизира – Војислав Коштуница. Све по налогу из централе.

1.8. Наде (да ће нам ко други помоћи) не треба имати заиста ни од кога, треба се уздати у Бога и у своје руке, као што и Пјесник каже:

„Нада нема право ни у кога
до у Бога и у своје руке –
надање се наше закопало
на Косово у једну гробницу.”

(„Горски вијенац”, ст. 133–136)

Надање (да ће нам Европа, коју смо бранили од турске најезде, помоћи) закопано је у истој гробници на Косову са витезовима-мученицима кнеза Лазара. Како нам је помогла „провјерена Европа” (Николај Велимировић) видјели смо на Косову 1999. године, од Косова то стално гледамо, а видјело се то добро „и пријед њега”.

1.9. Косовске ране, ове данашње, и јучерашње, све од 6. априла 1941. године, које нас боле тако оштро и тако потмуло у исти мах, престајаће да нас боле у мјери у којој будемо освајали слободу. Сјетимо се Чукур-чесме, оног невиног дјечака којему су турски зулумћари разбили крчагом главу, послѣ чега је српски народ успламтио Карађорђевићим духом и истјерао турске војнике из београдске тврђаве, и из преосталих тврђава гдје су се окупатори налазили, па је Србија де факто постала слободна. Али је Чукур-чесми претходило ослобођење Шумадије од дахија, а слиједило јој је ослобађање других српских земаља од турских завојевача, све до „освете Косова” у Првом балканском рату. Сваки корак ка слободи, као што је онај који се збио на Бадње вече 1702. године у Црној Гори, означаће етапу у борби за слободу, послѣ које ће нас, бар за тренутак, престати да боле „ране косовске”:

„Благо томе ко се ту нагнао –
већ га ране не боле косовске,
већ Турчина ни за што не криви.”

(„Горски вијенац”, ст. 1068–1070)

1.10. Завршни контекст Косова у „Горском вијенцу” симболично означава сваку етапну побједу у борби за слободу, све до ослобођења Косова од данашњих окупатора и данашњих зулумћара, али не само Косова:

„Чуј народе, сви скините капе:
хоћу спомен да чиним душама
вitezова нашега народа –
данас ће им најмилије бити,
од Косова нигда као данас!”

(„Горски вијенац”, ст. 2648–2652)

2. Тему Косова, трагичног данашњег, наставићемо са аспекта садашњег српског тренутка. Слобода Косова и Метохије није могућа без слободе Шумадије и без слободе Црне Горе. Етапе су јасне. Прво Карађорђевићев свечани улазак у ослобођени Београд, тј. ослобођење Србије од данашњих дахи-

ја, Војислава Коштунице и његових унутрашњих и спољашњих савезника. Затим ослобађање српских градова, медија, банака и свега српства од посада данашњих непосредних окупатора, и подизање нових чукур-чесама и других спомен-обилежја ослобођења. Најзад, праведно рјешавање косовског питања.

А какво је праведно рјешење косовског питања? Аутономију не треба давати Србима; Косово и Метохија су саставни дио Србије и српских земаља уопште, дио државног простора српског народа. Шиптарима треба гарантовати власништво над неурбанизованим земљиштем које су посједовали 6. априла 1941. године. Земља која је метох Српске православне цркве мора бити враћена историјском власнику, уз правичну надокнаду онима који су је држали поменутог датума. Сви купопродајни уговори који су потом склапани – у смислу присвајања српске земље од стране шиптарских зулумћара уз финансирање бјелосвјетских фондова – морају бити поништени. Кад се успостави историјска правда – у смислу „свакоме своје” и у смислу „свакоме по заслуги” – биће стварно остварен модел мултиетничког и мултиконфесионалног Косова и Метохије.

ЛИТЕРАТУРА

„Горски вијенац”, Петар II Петровић-Његош: „Горски вијенац”. Критичко издање. У редакцији Радмила Маројевића.

Караџић 1836: „Српске народне пословице и друге различне као оне у обичај узете ријечи”. Издао их Вук Стеф. Караџић. На Цетињу, 1836.

Караџић 1849:

Радмило Маројевић: „О етимологији топонима Косово и етника Косовац и Косовар”. – Ономатолошки прилози, Београд, 1989, књ., с. 63–65.

Радмило Маројевић: „Двије скице из историјске ономастике”. 1. Од Косова поља до косовског симбола. – Косовски бој у историји, традицији и стваралаштву Црне Горе. Реферати са научног скупа. Титоград, 25. октобра 1989. године. Титоград, 1990, с. 255–257.

РАДИКАЛСКА ТРИЈУМФАЛНА КАПИЈА

Иза кандидата владајуће коалиције Драгана Маршићанина нема неких нарочитих резултата, који би подупрли председничку кампању, будући да је у досадашњем раду владе било неколико грешака, што се недовољно одразило на њен кредибилитет у домаћој и иностраној јавности. Иако делује јединствено, подршка коалиционих партијера је неубедљива, иако да Маршићанин не може да рачуна на победу – Миодраг Радојевић сарадник Института за политичке студије.

– Све албанске претње референдумом неће проћи, јер ће у том случају и од стране Срба с Косова и од стране Београда одговор бити референдум којим ћемо зајачити независност – рекао је Марко Јакић за „Интернационал“.

– Боље је да ту радну снагу чине Срби него Кинези и Курди – рекао је Чичак. Боље је, јер је реч о људима који знају језик – ишче „Интернационал“ о гоштовању Ивана Звонимира Чичка у ушиску недеље.

– Нико од њих не одговарају нови избори, а ионајмање Вуку Драшковићу и социјалистима, јер знају да би онда видели парламенти само на разгледници. Претње Ивице Дачића су толико глупе да су засирајуће. Од свих тих сукоба неће бити ништа друго осим што ће влада једва функционисати јер их једино веже што што су ујркос најбројнијој странци у парламенти хтели да освоје власти – изјавио је за „Денар“ Александар Вучић, генерални секретар Српске радикалне странке.

КОНТИНУИТЕТ

НОВА КЊИГА У ИЗДАЊУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ТВРДИ ПОВЕЗ
ЗИЈАТОТИСАК

У својој најновијој књизи проф. др Војислав Шешељ, на хиљаду страна текста, синтетизује све научне чињенице, филозофске парадигме и теоријске постулате на којима је саздана идеологија српског национализма. Шешељево дело одликује критички приступ и бриљантна анализа, а аутор се и овде потврђује као ерудита и стрпљив истраживач, који је у току вишегодишњег рада проучио огроман број историјских, лингвистичких, филозофских, социолошких и политиколошких студија, дела водећих научних ауторитета у разним дисциплинама и областима, селекционишући њихове врхунске резултате и доводећи их у хармоничан склад.

Др Шешељ је ову обимну студију довршио проширујући своју претходну монографију „Научно и публицистичко дело проф. Лазе Костића“. Српски народ је тако добио компактно, систематизовано и комплетно дело у коме су обрађени сви значајни аспекти српског национализма, његова природа, циљеви и систем моралних судова.

Пред нама је први прави уџбеник српског национализма.

**ЦЕНА ЈЕДНОГ ПРИМЕРКА ЈЕ 1000 ДИНАРА. ПРАВО ПОПУСТА ОД 50%
ИМАЈУ СВИ ЧЛАНОВИ И СИМПАТИЗЕРИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ**

**КЊИГЕ ИЗ ЕДИЦИЈЕ "САБРАНА ДЕЛА ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА"
МОГУ СЕ КУПИТИ У СЕДИШТУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ,
ТРГ ПОБЕДЕ 3, ЗЕМУН И У СВИМ ОПШТИНСКИМ ОДБОРИМА СТРАНКЕ.**

СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ НА ТЕЛЕФОН: 011/316-46-21

У Београду је, 2. марта 2003. године, основан КОМИТЕТ ЗА ОДБРАНУ ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Регистрован као невладино удружење грађана, непрофитног карактера, Комитет има за циљ организовање подршке др Војиславу Шешељу у његовој борби пред Хашким трибуналом. Удружење ради на афирмацији идеја др Шешеља: идеја слободе, мира, равноправне међународне сарадње, демократских стандарда, грађанских, политичких, економско-социјалних, националних, културних и других права човека садржаних у највишим међународним правним и политичким документима.

Главни задатак удружења је прикупљање свих врста доказа ради обарања измишљене оптужнице којом се кривица сваљује не само на др Шешеља, него на целокупни српски народ. Истовремено, удружење интензивно ради на објективном информисању домаће и светске јавности, преко свих доступних медијских средстава. У свом раду, Комитет је отворен за сарадњу са сличним организацијама у земљи и иностранству.

Рад удружења финансира се искључиво путем донација, спонзорства и добровољних прилога.

Контакт адреса: Трг победе 3, 11080 Земун

Телефон: 011/316-46-21

Текући рачун: 205-61000-30, Комерцијална банка а.д.

Девизни рачун: 908-20501-70;

54280/1247-77555-1, Комерцијална банка а.д.